

Kristiansand
kommune

Kristiansand kommune

2. tertialrapport 2023

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Bystyret tar 2. tertialrapport 2023 orientering.
2. Budsjettendringer på drift og investering vedtas.
3. Budsjettendringer på bruk av disposisjonsfond og bundne fond vedtas.
4. Bruk av sentralt disposisjonsfond reduseres med 90,7 mill. kr i forhold til revidert budsjett.
5. Investeringsbudsjettet reduseres med 176,4 mill. kr.
6. Opptak at Startlån økes med 80 mill. kr til 240 mill. kr.
7. Salgsinntekter/tilskudd reduseres med 12,8 mill. kr.
8. Det brukes 70,9 mill. kr av kapitalfondet for å redusere bruk av lån.
9. Bruk av lån reduseres til sammen med 205,1 mill. kr.
10. Reduserte investeringsutgifter medfører redusert momskompensasjon med ca. 37,8 mill. kr.
11. Kristiansand kommune tar i 2023 opp til sammen inntil 1.057 mill. kr i lån til finansiering av investeringer jf. kommunelovens § 14-15 første ledd.
12. Samlede låneopptak (inkl. Startlån) i 2023 blir inntil 1.297 mill. kr.

Sammendrag

DRIFT

Mottak av flyktninger fra Ukraina og økt integreringstilskudd

Kristiansand kommune har vedtatt anmodning om 595 bosettinger i 2023, hvorav 10 er forbeholdt enslige mindreårige i alder 0-18 år. I tillegg har kommunen frem til oktober hatt full kapasitet på asylmottak med opptil 585 plasser. UDI nedjusterer til 555 plasser fra 01.10.23.

273 personer er bosatt i kommunen pr 2. tertial, og ytterligere 110 personer har fått tilbakemelding om at de vil bli bosatt i Kristiansand i 2023.

Andel enslige voksne flyktninger, samt personer over 60 år øker, mens andel barn og unge er redusert i 2023. De ulike tjenesteområdene samarbeider kontinuerlig for å løse utfordringer innen de kommunale tjenestetilbud, spesielt innen helse- og omsorgs, individuelt tilpasset opplæringstilbud og sosiale tjenester. Kommunen er i år nominert til «Bosettings- og integreringsprisen 2023».

Dette fører til merinntekter på integreringstilskudd fra staten på 22,5 mill. kr i tillegg til 71,8 mill. kr som kom i 1. tertial 2023. Kommunedirektøren foreslår at 17,2 mill. kr overføres til Helse og mestring, 7,8 mill. kr overføres til Oppvekst og 0,2 mill. kr overføres Kultur og innbyggerdialog, totalt 25,2 mill. kr. Dette dekkes av merinntektene og avsatt pott fra 1. tertialrapport (10,4 mill. kr).

Sykefravær

Sykefraværet ligger på 9,5 % pr. 31.7.2023 fordelt på 1,8 % korttidsfravær og 7,7 % langtidsfravær. Totalt sykefravær samme periode i fjor var på 10,1 %. Kristiansand kommune har som mål å ligge under 7,6 % i totalt sykefravær.

Nedgangen i sykefraværet pr. juli 2023 sammenlignet med samme periode i fjor skyldes redusert korttidsfravær, noe som i all hovedsak kan forklares med høyt koronarelatert fravær i 2022.

Revidert budsjett 2023

Endringene i kommunedirektørens forslag til tertialrapport innebærer en forbedring av korrigert netto driftsresultat på 87,4 mill. kr i forhold til 1. tertial 2023. Totalt negativt korrigert netto driftsresultat på -166,5 mill. kr. Områdene har en økning i rammene på totalt 21,5 mill. kr. Men når det korrigeres for bruk og avsetning av bundne fond reduserer rammene med totalt 0,2 mill. kr i forhold til 1. tertial 2023.

Endringer i korrigert netto driftsresultat:

Tall i mill. kr	Budsjettendringer
Redusert ramme samlet netto på områdene korrigert for bruk/avsetning av bundne fond	-0,2
Område 9:	
Økt skatteinntekter	-80,0
Økt eiendomsskatt	-0,8
Redusert pensjonspremie	-4,0
Økt integreringstilskudd og vertskommunetilskudd	-31,0
Økt integreringstilskudd avsetning til senere fordeling	5,8
Finans (avdrag, renteutgifter, renteinntekter og utbytte)	20,1
Økt tilskudd rentekompensasjon husbanken	-5,3
Overføring fra Kristiansand Havn IKS flyttes til 2024	8,0
Sum	-87,4

Minus på disse rammeendringene betyr økte inntekter eller reduserte utgifter.

Økonomisk prognose 2023

Prognosen på slutten av året innebærer en forverring på 38,9 mill. kr i forhold til revidert budsjett som skyldes forventet merforbruk innenfor områdene.

Kommunedirektøren foreslår i 2. tertialrapport 2023 å bruke 90,7 mill. kr mindre av sentralt disposisjonsfond til drift enn i revidert budsjett for 2023. Til å finansiere økt overføring fra drift til investering, benyttes 8 mill. kr.

Prognosen for det sentrale disposisjonsfondet ved årsslutt er på om lag 287 mill. kr pr. 31.12.2023. Dette under forutsetning av at merforbruk på områdene finansieres av områdefond og andre fond.

Områdene hadde et samlet disposisjonsfond på 20,2 mill. kr 1.1.2023 og prognosen pr. 31.12.23 er på -28,33 mill. kr. Dette er en forbedring fra 1. tertial på 18,3 mill. kr. Helse og mestring (-75,4 mill. kr) og Oppvekst (-36,3 mill. kr) har negative disposisjonsfond, mens de andre områdene har positive disposisjonsfond.

Forventet korrigert netto driftsresultat:

Tall i 1000 kr (minus betyr merforbruk)

	Budsjett 2023	Revidert budsjett 1. tertiel 2023	Revidert budsjett 2. tertiel 2023	Prognose 2023
Korrigert netto driftsresultat*	-128 223	-253 948	-166 480	-205 362
Dekkes slik:				
Bruk av disposisjonsfond	-164 435	-293 623	-214 108	-252 290
Overføring til investering	36 212	39 675	47 628	47 628
Totalsum	-128 223	-253 948	-166 480	-205 362

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond og netto premieavvik

Det er vanskelig å gi en god prognose for hele bykassen. Resultatet er avhengig av utviklingen innen netto finans, pensjonsutgifter og skatteinntektene framover.

Områdene melder om følgende prognoser pr. 31.12.2023 etter foreslåtte rammeendringer og bruk av bundne fond i denne saken:

Tall i 1000 kr

Område	Mer/mindre-forbruk før bruk av disposisjonsfond 2023	Bruk av disposisjonsfond 2023	Mer/mindre-forbruk etter bruk av disposisjonsfond 2023
10 Kommunedirektøren	0	0	0
11 Organisasjon	2 390	-1 910	4 300
12 Økonomi	2 100	0	2 100
13 Samhandling og innovasjon	-6 400	7 400	1 000
2 Oppvekst	10 000	0	10 000
3 Helse og mestring	-48 706	7 906	-40 800
4 Kultur og innbyggerdialog	-1 082	1 582	500
5 By- og stedsutvikling	2 816	284	3 100
Sum	-38 882	19 082	-19 800

Etter bruk av disposisjonsfond er reelt merforbruk 19,8 mill. kr i områdene. Dette er en forbedring på 30,7 mill. kr i forhold til 1. tertialrapport. Merforbruket på ordinær drift er størst i Helse og- mestring og skyldes volumøkning på mange tjenestoområder og utfordringer med tilpasning til budsjettrammene.

Oppvekstområdet melder om et mindreforbruk 10 mill. kr. Dette er en forbedring siden 1. tertial på 17,5 mill. kr og skyldes i hovedsak endringer i barne- og familietjenester. Der blant annet Barnevernet ser en nedgang i antall bekymringsmeldinger og har tilpasset driften denne aktiviteten. Dette er gjort ved å ikke ansette ved vakanser og sykefravær. De andre enhetene i barne- og familietjenester har også en forbedring i prognosene som kommer av at det jobbes mot balanse ved årets slutt. Barnehage har også bedre prognoser ved 2. tertial noe som blant annet skyldes at de kommunale barnehagene forventer et bedre resultat.

Det er fortsatt økonomiske utfordringer med å holde driften i skole innenfor budsjettrammene.

Rammeendringer

Kommunedirektøren foreslår i denne saken endel budsjettendringer. De er hovedsakelig knyttet opp mot reduserte strømkostnader, økt integreringstilskudd, økning i frie inntekter på skatt og enkelte tekniske justeringer mellom kommunalsjefområder.

INVESTERING

Det er på investering lagt vekt på avvik, dvs. overskridelser eller besparelser knyttet til de enkelte prosjekter. I tråd med tidligere praksis fremmes også enkelte nye investeringsprosjekter og omdisponeringer i tertialrapporten.

Det er budsjettetert med investeringsutgifter på ca. 1 675 mill. kr i 2023 inkludert etterslep fra tidligere år, men ekskludert startlån. Ved utgangen av august er det investert for ca. 786,6 mill. kr mot 1 117,5 mill. kr i periodisert budsjett.

Totalt sett reduseres bevilgningene til ordinære investeringsprosjekter i 2. tertial 2023 med 176,4 mill. kr. Låneopptak kan reduseres med 205,1 mill. kr, dette inkluderer å redusere låneopptak med ca. 70,9 mill. kr ved å bruke kapitalfondet i stedet.

Overføring fra drift til investering økes med kr 8,4 mill. kr. Den store reduksjonen i investeringsutgiftene skyldes i stor grad at mange store prosjekter har forsinket fremdrift og skyves til senere i økonomiplanperioden.

Det foreslås å øke lån fra Husbanken til Startlån med 80 mill. kr.

Oppsummert budsjettendringer investering:

Tall i 1000 kr

Oppsummering	Beløp i hele tusen kr
Reduserte bevilgninger	-176 360
Etterslep investeringer fra tidligere år	0
Økt utlån Startlån	80 000
SUM	-96 360
Redusert tilskudd	12 820
Netto bruk av investeringsfond	-38
Overført fra drift	-8 386
Netto bruk/avsetning av kapitalfond	-70 898
Redusert momskompensasjon	37 790
Endret låneopptak (redusert)	205 073
Låneopptak Startlån	-80 000
Sum	96 360

Innhold

Kommunedirektørens forslag til vedtak	2
Sammendrag	2
1 Innledning	7
2 Økonomiske rammebetingelser	7
3 Sentrale økonomiske forhold	12
4 Økonomiske måltall og handlingsregler	18
5 Kommunens tjenesteområder	19
5.1 Organisasjon	19
5.2 Økonomi	22
5.3 Samhandling og innovasjon	23
5.4 Oppvekst	29
5.5 Helse og mestring	34
5.6 Kultur og innbyggerdialog	48
5.7 By- og stedsutvikling	51
6 Budsjettendringer drift	60
7 Investeringer	63
8 En attraktiv arbeidsgiver og inkluderende arbeidsplass	97
9 Internkontroll, avvik og tilsyn	101
10 Flyktningsituasjonen ifm. krigen i Ukraina	102
11 Forskriftsskjema	103
12 Finansforvaltning	110

1 Innledning

Tertialrapporten er en rapport til bystyret som skal vise i hvilken grad budsjettvedtaket realiseres. I henhold til kommunelovens §47 om årsbudsjettets bindende virkning er kommunedirektøren pliktig til å fremme forslag om budsjettendringer dersom det skjer endringer i grunnlaget for budsjettet. Endret aktivitetsnivå skal først og fremst vurderes i økonomiplansammenheng da det langsiktige beslutningsgrunnlaget er langt bedre.

I 2. tertialrapport foretas en gjennomgang av hele budsjettet. Tertialrapporten inneholder både driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Status på områdene pr. 31.august, samt andre overordnede forhold (utenomsektorielle), danner grunnlaget for den samlede vurderingen.

Rapportering på fokusområder innenfor arbeidsgiversiden, internkontroll, status på verbalvedtak og klimatiltak inngår også i denne rapporten.

2 Økonomiske rammebetingelser

I dette kapitlet gir kommunedirektøren en liten oppsummering av resultatet for 2022 og vedtatt økonomiplan for 2023-2026. Dette er viktig bakgrunninformasjon for å kunne foreta beslutninger i 1. tertialrapport 2023.

2.1 Årsresultat 2022

Årsresultat 2022

Resultatet for 2022 viser et korrigert netto driftsresultat (korrigert for bruk/avsetning bunde fond) på -96,8 mill. kr. Dette utgjør -0,9% mot måltall på 2,5 %. Korrigert netto driftsresultat er 108,9 mill. kr høyere enn revidert budsjett som i hovedsak skyldes:

- økning av skatt og rammetilskudd med 142,6 mill. kr
- negativt samlet netto finans på -25,3 mill. kr
- merutgifter på områdene på -124 mill. kr
- besparelse på pensjon som utgjør 59,4 mill. kr
- integreringstilskuddet ble 28 mill. kr høyere enn budsjettet

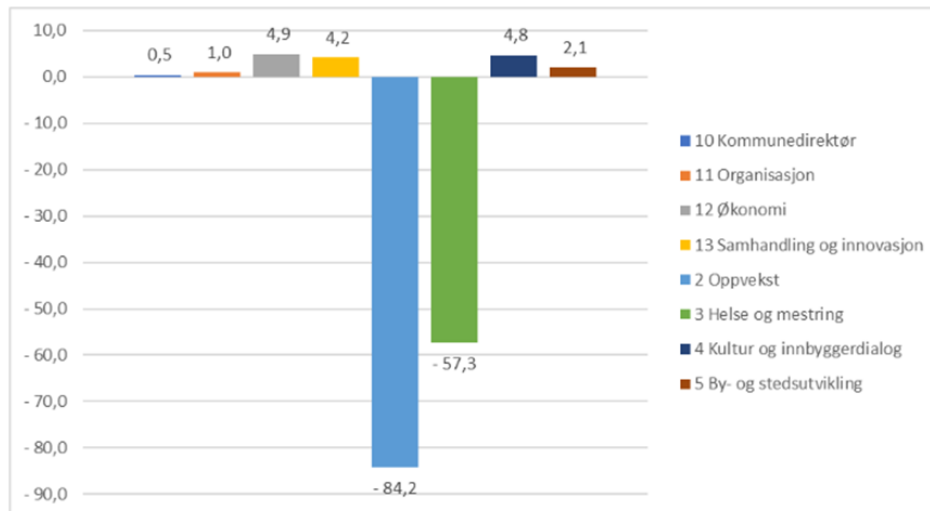
Områdenes resultat 2022

Områdenes drift viser et samlet merforbruk på 124 mill. kr som utgjør -1,7% etter avsetning til og bruk av bundefond.

Alle områdene utenom Oppvekst og Helse- og mestring hadde et mindreforbruk i forhold til budsjett. Oppvekst hadde et merforbruk på 84,2 mill. kr (-2,8%) og Helse- og mestring hadde et merforbruk på 57,3 mill. kr (-1,9%).

Resultat pr. område, budsjettavvik i mill. kr:

Kommunedirektøren vil i denne tertialrapporten foreslå at stabsområdene og by- og stedsutvikling leverer fra seg deler av besparelsene til bykassa. Det foreslås også disponeringer fra bykassa til områdene. Dette gjelder i hovedsak finansiering av koronapandemien og vintervedlikehold i 2022.

Oppvekst og Helse- og mestring har satt i gang omfattende innsparingstiltak i 2023 og videre for økonomiplan 2024-2027 for å tilstrebe budsjettbalanse.

Det samlede regnskapsmessige resultatet er kr 0 etter bruk av og avsetninger til sentralt disposisjonsfond.

Sentralt disposisjonsfond

Sentralt disposisjonsfond er pr. 31.12.2022 på 532 mill. kr. Bystyrets målsetting var at det generelle disposisjonsfondet skal utgjøre minimum 4% av brutto driftsinntekter. Fondet utgjør i 2022 5,1 % av brutto driftsinntekter som er godt over bystyrets målsetting.

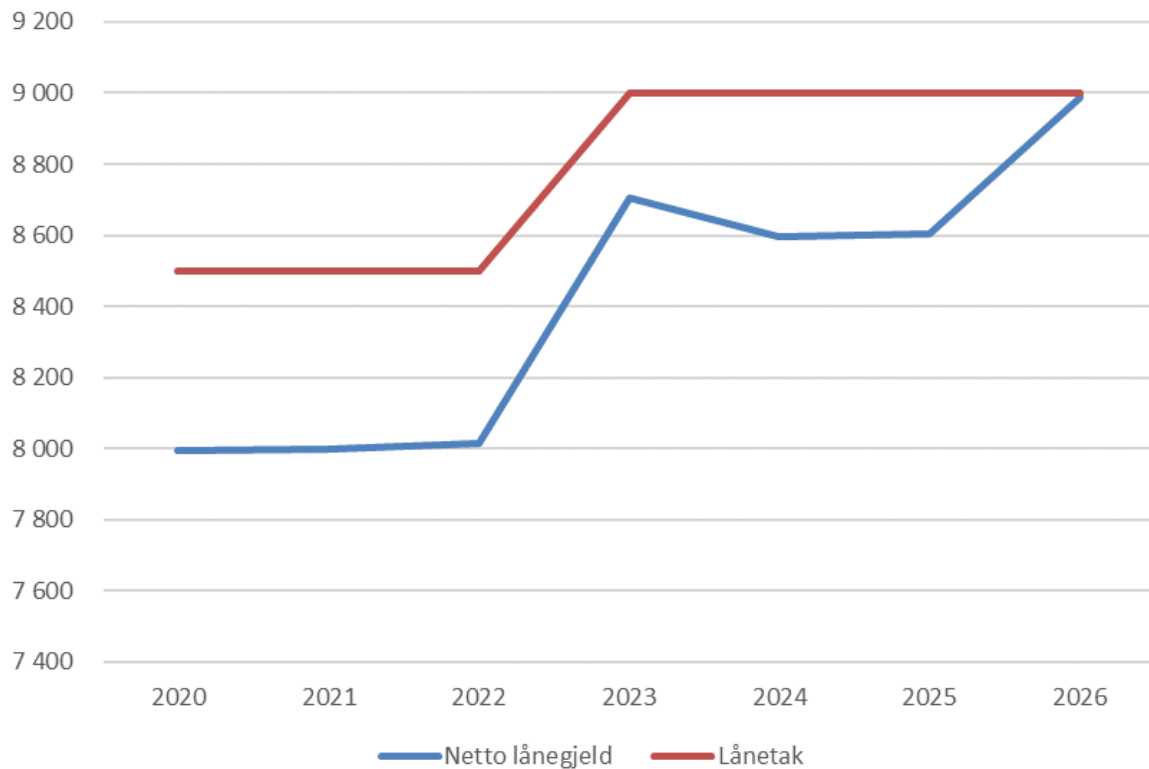
Netto lånegjeld

Bystyret har vedtatt et tak på netto lånegjeld på 8,5 milliarder kr i 2022. Netto lånegjeld er pr. 31.12.2022 8,014 mrd. kr.

Det er tatt opp nye lån med 512 mill. kr i året og betalt avdrag med 472 mill. kr. Total lånegjeld har blitt redusert med 42,3 mill. kr i 2022. Lånegjelden har blitt redusert med 155 mill. kr i 2022 knyttet til investeringer.

Netto lånegjeld sett opp mot lånetaket i økonomiplanen:

Ikke alle Bystyrets måltall og handlingsregler ble nådd i 2022. Energiverksfondet ble ikke prisjustert og korrigeret netto resultatgrad ble for 2022 lavere enn nasjonale anbefalinger. Viser til [årsrapport 2022](#) som ble behandlet i bystyret 24. mai 2023.

Sammenligninger med andre store kommuner (ASSS-nettverk)

KOSTRA tall pr. juni viser at Kristiansand hadde lavest netto driftsresultat i 2022 sammenlignet med de andre 11 storkommunene (Asker og Lillestrøm er kommet til) som utgjør ASSS (aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner).

Hovedbildet er at Kristiansand ligger noe under snittet for ASSS kommunene på frie inntekter og høyest vekst i netto driftsutgifter i 2022 i forhold til 2021. Kristiansand har også høyere gjeld enn landssnittet og snittet for ASSS kommunene, men en nedgang på 1,1% i forhold til 2021.

Når det gjelder utgifter til administrasjon så gjorde Kristiansand kommune en ryddejobb i 2022 for å få lønnsutgifter på rett tjeneste i henhold til Kostraveilederen. Dette hang fortsatt igjen etter kommunesammenslåingen. Hele 150 mill. kr ble flyttet til korrekt tjeneste i regnskap for 2022. Dette har ført til at Kristiansand har mer sammenlignbare tall med de andre kommunene (eksl. Oslo) og administrasjonsutgiftene har gått ned både i 2021 og i 2022.

Kristiansand hadde i 2022 netto driftsutgifter per innbygger til administrasjon og styring justert for utgiftsbehov (kommunekasse) på 4 900 kr. Av ASSS-kommunene hadde Bærum høyest utgift per innbygger med 7 302 kr, mens Trondheim hadde lavest utgift med 4 277 kr. Snittet for ASSS-kommunen ekskl. Kristiansand var i 2022 på 5 265 kr.

Korrigerte *brutto* driftsutgifter pr. innbygger (utgifter korrigert for refusjon av sykepenge, tilskudd, mva og avskrivninger) viser også en nedgang fra 2021 på 4 128 til 3 744 kr i 2022 i Kristiansand. Gjennomsnitt for ASSS er her 3 941 kr pr. innbygger.

Det vises til [årsrapport 2022](#) for å lese mer om de ulike nøkkeltallene.

2.2 Økonomiplan 2023-2026

Netto driftsresultat

I økonomiplan 2022-2025 er det lagt opp til følgende korrigerte netto driftsresultat:

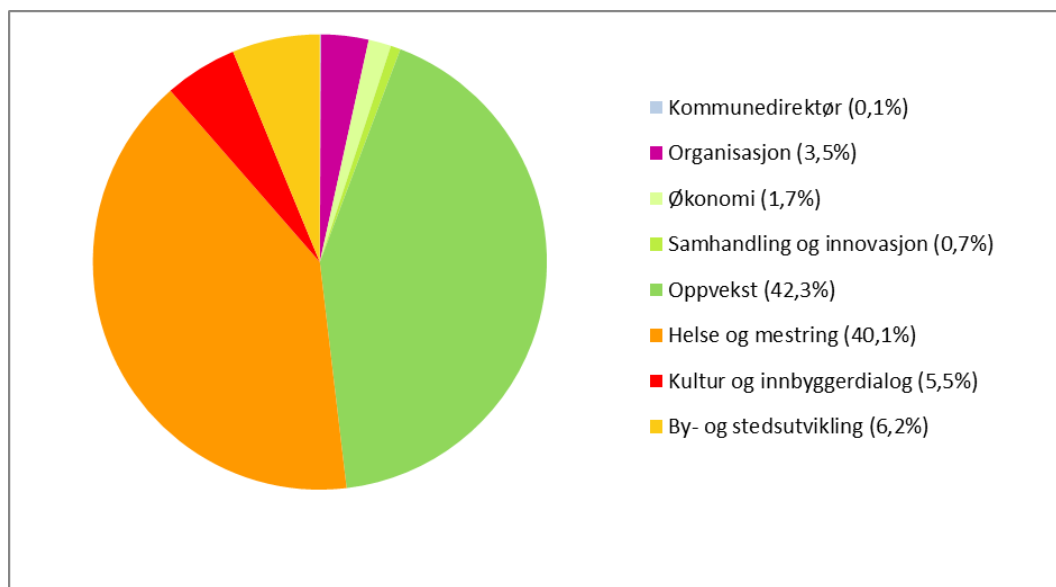
I mill. kr.	2023	2024	2025	2026	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	-128,2	-61,5	-10,5	68,4	-131,8

*Korrigert for netto premieavvik og bruk/avsetning bundne fond.

Det økonomiske opplegget er stramt, og det er forutsatt innsparingskrav i områdene. Økt press på omsorgstjenesten som følge av endret demografi, kompenseres ikke fullt ut i perioden.

2.3 Områdenes netto driftsbudsjett 2023

Kommunen har et netto driftsbudsjett justert etter endringer i 1. tertial 2023 på 7,728 milliarder kr fordelt på områdene slik:

Budsjettet til Kultur og innbyggerdialog inneholder mange tilskudd blant annet driftstilskudd til Kirkelig felleståd (68,8 mill.kr) og tilskudd til Kilden teater og konserthus (32,5 kr). Budsjettet til by- og sted er netto inkl. VAR området.

2.4 Innsparingskrav

Kommunen arbeider kontinuerlig med å effektivisere driften. Områdene har spesifisert kravene på konkrete tiltak.

Innsparingskrav fordelt pr. område:

Tall i 1000 kr i 2023 kr	2023	2024	2025	2026
Organisasjon	-2 824	-6 934	-10 184	-10 684
Økonomi	-2 079	-2 779	-2 779	-3 279
Samhandling og innovasjon	-2 008	-2 008	-2 008	-2 608
Oppvekst	-3 817	-11 595	-11 595	-11 595
Helse og mestring	-4 075	-9 527	-9 927	-10 327
Kultur og innbyggerdialog	-3 611	-6 092	-7 642	-8 192
By- og stedsutvikling	-4 451	-6 131	-6 131	-9 631
Sum	-22 865	-45 065	-50 315	-56 315

På bakgrunn av merforbruket i 2022 har Oppvekst og Helse- og mestring satt i gang omfattende innsparingstiltak i 2022, i tillegg til vedtatte krav som skissert ovenfor. Det har vært og er fortsatt en krevende situasjon for disse områdene.

3 Sentrale økonomiske forhold

Sentrale økonomiske forhold omhandler frie inntekter som skatt og rammetilskudd, netto finans, pensjon og andre overordnede økonomiske forhold som ikke omhandler tjenesteområdene.

3.1 Skatt, eiendomsskatt og rammetilskudd

Skatteinngangen må ses i sammenheng med inntektsutjevningen i rammeoverføringene. Skatteinngangen for Kristiansand kommune viser ved utgangen av august 2 324,4 mill. kr. Dette er ca. 180 mill. kr over justert periodisert budsjett.

Pr august er skatteveksten for landet på 1,0 %, mens Kristiansand kommune har en økning på 0,89 %. Skatteveksten for kommunen har totalt pr. august dermed vært 0,1 %-poeng lavere enn for landet.

Det forventes at skatteinngangen i 2023 blir lavere enn 2022, men ikke så mye som anslaget i RNB som var -7,9 %. Det forventes at skatteinngangen for kommunesektoren vil bli -5 % til -6 % sammenlignet med 2022. Per august ligger kommunen ca. 180 mill. kr over anslaget i RNB. Kommunedirektøren foreslår derfor nå i 2. tertial å øke skatteinntektene med 80 mill. kr for Kristiansand kommune. Kommunedirektøren vil komme tilbake i formannskapet dersom dette anslaget endrer seg i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjetter for 2024, hvor det også kommer nye anslag for skatt på inntekt og formue for året 2023.

Selv om skatteveksten for landet per august er 1,0 % høyere enn på samme tid i fjor, tyder mye på at skatteinngangen i 2. halvår 2023 blir lavere enn fjorårets skatteinngang og at en derfor ved årsslutt vil ligge 5-6 % lavere enn i 2022. Veksten i skatteinngangen i første halvår 2023 er i all hovedsak knyttet til skatter som gjelder inntektsåret 2023. Det forventes en markant nedgang i skatteinntekter mot slutten av året som henger sammen med et forventet redusert marginoppgjør, et betydelig redusert korreksjonsoppgjør for kommunesektoren, lavere utbytteinntekter knyttet til husholdningene og lavere restskatt.

Kristiansand endte i august på 84,5 % av landssnittet pr innbygger. Så lenge Kristiansand er en minsteinntektskommune (under 90 % av landssnittet) er det aller viktigste at landet totalt opprettholder planlagt skatteinngang. Så lenge kommunen ligger under 90 % av landssnittet vil inntektsutjevningen dekke 95 % av eventuell skattesvikt og vi vil trekkes like mye av eventuell merinntekt.

Rammetilskudd

Kommunedirektøren foreslår ingen endringer i rammetilskuddet.

Eiendomsskatt

Det ble i 1. tertial vedtatt å øke budsjettert eiendomsskatt med 4 mill. kr til 339,7 mill. kr etter anslagene som forelå på dette tidspunkt. Kommunedirektøren foreslår nå å øke eiendomsskatten ytterligere med 0,8 mill. kr til 340,5 mill. kr basert på siste anslag for 2023.

3.2 Netto finans

Her gis en kort omtale av finansområdet og finansforvaltningen. Mer utfyllende informasjon gis i [eget kapittel](#) hvor det også gis en kort beskrivelse av de bestemmelser som gjelder innenfor temaet ansvarlige investeringer og ESG rapportering.

Utbytte, gjeld, renter og avdrag

Utbytte fra Å Energi AS ble i 1.tertial redusert med 0,9 mill. kr til totalt 126,7 mill. kr. Budsjettert utbytte fra Avfall Sør Holding AS ble økt med 2,4 mill. kr til 4,4 mill. kr i 1. tertial. Kommunedirektøren foreslår ingen ytterligere justeringer i 2. tertial. Utbyttet fra KNAS ble økt med 1 mill. kr i 1. tertial 2023. Endringen kom ikke med i tabellen og legges derfor inn først nå.

Bykassens lånegjeld utgjør 10 998,2 mill. kr pr 31.08.2023. Dette er en reduksjon på 98,3 mill. kr sammenlignet med 31.12.2022. Det er så langt i år ikke tatt opp nye lån til investeringer, men det er tatt opp startlån på 160 mill. kr i Husbanken. I tillegg kommer refinansiering av lån. Betaling av avdrag i henhold til avdragsplanene har redusert lånegjelden med 258,3 mill. kr.

Budsjetterte avdrag, som skal betales på investeringslån, må ikke være lavere enn lovpålagt minimumsavdrag. Nye beregninger etter årsoppgjøret for 2022 viste i 1. tertial at avdrag måtte økes til totalt 483,7 mill. kr. Ingen ytterligere endringer i 2. tertial.

Den flytende renten på lån i Kommunalbanken er i løpet av tertialet steget fra 4,35 % til 5,0 %. Økningen skjer blant annet på bakgrunn av at Norges Bank hevet styringsrenten til 3,25 % i mai, videre til 3,75 % i juni og 4,0 % i august. Styringsrenten ble hevet til 4,25 % i september, og sentralbanken signaliserte da noe overraskende ytterligere en renteheving i desember. Gjennomsnittlig rente for gjeldsporteføljen totalt sett, inkludert rentebinding, ventes å bli 3,57 % i 2023 sett under ett. Dette er en økning på 1,38 prosentenheter sammenlignet med 31.12.2022. Renteutgiftene økes med 14,3 mill. kr for 2023.

Likviditet

Likviditeten i kommunen er god. Grunnlaget for beregning av renteinntekter er redusert med 0,2 mrd. kr til 1,5 mrd. kr. fra utgangen av 2. tertial 2023. Stigende rentenivå vil føre til økte renteinntekter for kommunen fremover. Ettersom likviditeten blir lavere enn lagt til grunn i 1. tertial, reduseres renteinntekten knyttet til bankinnskudd med 6,8 mill. kr i 2. tertial.

Energiverksfondet – langsiktig forvaltning

Totalporteføljen har i årets åtte første måneder gitt en avkastning på 4,3 %. I kroner utgjør avkastningen 45,0 mill. Avkastningen er særlig god for globale aksjer, men også for aksjer ellers. For rentedelen av porteføljen er avkastningen beskjeden, da stigende lange renter har gitt til kursfall for obligasjoner med lang rentebinding. Høyere løpende rente på obligasjonene gir imidlertid grunnlag for økt avkastning på lengre sikt.

Avkastningen er 15,0 mill. kr lavere enn årsbudsjettet, som er på 60 mill. kr. Årsbudsjettet samsvarer med en forventet langsiktig årlig avkastning på 5,0 %. Det

budsjetterte kronebeløpet er basert på et kapitalgrunnlag på ca. 1,2 mrd. kr. Ved inngangen til 2023 var markedsverdien lavere enn dette grunnet negativ avkastning i 2022. Kommunedirektøren forutsetter likevel at avkastningen i 2023 blir som budsjettert. Langsiktig forventet avkastning på 5,0 % er innarbeidet i forslag til økonomiplan for 2024-2027.

3.3 Andre overordnede forhold

Pensjonsutgifter

Pensjonskostnadene i 2023 blir betydelig høyere enn opprinnelig budsjettert da årets lønnsoppgjør medfører betydelig høyere lønnsvekst enn forutsatt.

Reguleringspremien estimeres på de seneste prognoser om lønnsvekst fra Statistisk sentralbyrå og Norges Bank. Rapportene fra 1. tertial 2023 gir betydelig høyere anslag på årets lønns- og trygdeoppgjør enn anslått i fjor høst og i januar. Dette betyr at årets reguleringspremiesatser blir vesentlig høyere enn estimatene brukt i opprinnelig budsjett 2023.

Andre faktorer som forklarer de økte pensjonskostnadene, er at estimatet på faktiske pensjonsmidler er nå lavere enn hva som ble lagt til grunn i budsjettet fra september som ble brukt i ØP 2023-2026. Dette skyldes at den faktiske avkastningen i 2022 ble langt lavere enn antatt. Isolert sett betyr dette høyere pensjonskostnad.

KLP

Pensjonspremien er budsjettert med 15% på området helse og mestring. Per 1. tertial utgjorde arbeidsgivers andel hele 27,4%, forskjellen/underdekningen på 12,4% belastes område 9 og ble i 1. tertial oppjustert med 42,9 mill.kr til totalt 77,7 mill. kr på område 9. Kommunedirektøren foreslår ingen endring i forhold til hva som ble lagt inn i 1. tertial.

Kommunedirektøren foreslår å endre premieavviket. Premieavviket medregnet arbeidsgiveravgift knyttet til KLP ventes å bli ca. 3,7 mill. kr høyere enn hva som ble lagt inn i 1. tertial. I disse beregningene er det forutsatt benyttet av premiefondet i KLP med 14,7 mill. kr. Rest premiefond i KLP vil etter dette være ca. 26,8 mill. kr ved utgangen av året.

KKP

I vedtatt budsjett for 2023 var det forutsatt å finansiere premie (ekskl. AFP-kostnader) ut over 13 % fra opparbeidet premiefond i KKP. Tjenesteområdene belastes som tidligere med 15 % premie, mens differansen på 2 %-poeng føres til inntekt i område 9. Dette utgjorde 69,6 mill. kr i 1. tertial. Nytt beregningsgrunnlag viser at differansen på 2 %-poeng utgjør nå 73,4 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår derfor å øke inntekten på område 9 med 4. mill. kr nå i 2. tertial.

Anslag på bruk av premiefondet var i 1. tertial 376,9 mill. kr. Dette var en økning på ca. 113,5 mill. kr i forhold til opprinnelig budsjett. Dette skyldes økning i reguleringspremien som igjen er konsekvens av økt lønns- og trygdeoppgjør.

Kommunedirektøren anbefaler å beholde forutsetningen om lik premie på 13%. Bruk av premiefond forventes å bli ca. 9 mill. kr lavere enn i 1. tertial, totalt 367,9 mill. kr.

Saldo på premiefondet i KKP var ved inngangen av året på ca. 486,1 mill. kr. Det er forventet at restbeløp på dette fondet i KKP vil være ca. 118,2 mill. kr ved utgangen av året.

Basert på forutsetningene over, vil premieavviket i KKP bli ca. 35,5 mill.kr høyere enn budsjettert i 1. tertial.

SPK

Når det gjelder Statens pensjonskasse SPK, viser ny prognose at det budsjetterte premieavviket er for lavt og må oppjusteres med ca. 2,2 mill. kr.

Premieavvik

Oversikt over premieavviket og inndekning av tidligere premieavvik (med arbeidsgiveravgift):

I hele 1000 kr	Beløp
Kristiansand kommunale pensjonskasse KKP	-244 557
Kommunal Landspensjonskasse KLP	-132 027
Statens Pensjonskasse SPK	-29 295
Inndekning av tidligere premieavvik	209 924
Netto avsetning til fond	-192 955

Pensjon oppsummert

Samlet viser pensjonspremie og premieavviksordningen en styrking av ordinært netto driftsresultat med ca. 45,4 mill. kr. Premieavvik isolert viser samlet merinntekt på ca. 41,4 mill. kr.

Den budsjetterte avsetningen til fond for inndekning av premieavvik foreslås økt med ca. 41,4 mill. kr. Underbalansen på premieavviksfondet var pr 01.01.2023 (akkumulert premieavvik minus fond) på 143,5 mill. kr som forutsatt i økonomiplanen for 2023-2026.

Integreringstilskudd

Kristiansand kommune har vedtatt anmodning om 595 bosettinger i 2023, hvorav 10 er forbeholdt enslige mindreårige i alder 0-18 år. I tillegg har kommunen frem til oktober hatt full kapasitet på asylmottak med opptil 585 plasser. UDI nedjusterer til 555 plasser fra 01.10.23.

273 personer er bosatt i kommunen pr 2.tertial, og ytterligere 110 personer har fått tilbakemelding om at de vil bli bosatt i Kristiansand i 2023.

Dette fører til merinntekter på integreringstilskudd fra staten på 22,5 mill. kr i tillegg til 71,8 mill. kr som kom i 1. tertial 2023. Kommunedirektøren foreslår at 17,2 mill. kr overføres til Helse og mestring, 7,8 mill. Kr overføres til Oppvekst og 0,2 mill. kr

overføres Kultur og innbyggerdialog, totalt 25,2 mill. kr. Dette dekkes av merinntektene på 22,3 mill. kr og 2,7 mill. kr fra avsatt pott fra 1. tertialrapport (10,4 mill. kr):

Tall i 1000 kr

Område	Tiltak	Beløp
21	Oppvekst, Skole	6 950
22	Oppvekst, Barnehage	501
23	Oppvekst, Barne- og familietjenesten	400
32	Helse og mestring, Livsmestring	140
33	Helse og mestring, Helsefremming og inkludering	9 835
36	Helse og mestring, NAV	7 190
42	Kultur og innbyggerdialog, Frivillighet	196
Sum		25 212

Overføring fra drift til investering

På enkelte områder er det forutsatt at investeringer skal dekkes av disposisjonsfond. Rent budsjett-teknisk må dette føres som bruk av disposisjonsfond i driften med tilsvarende utgiftspost; overføring til investering. Økt overføring fra drift til investering utgjør 8 mill. kr.

Tap på leverandør knyttet til konkurs

En av kommunens leverandører (Visirsport) har i løpet av 2023 gått konkurs. Dette har medført et tap for kommunen på 0,7 mill. kr. I budsjettet er det budsjettet tap for ca. 1 mill. kr i 2023. Kommunedirektøren foreslår derfor ingen endringer i budsjettet.

Tilskudd til renter og avdrag

Tilskuddsordningene knyttet til skolebygg, kirker, omsorgsboliger og sykehjem er samlet budsjettet med 13,6 mill. kr. Det foreligger ny prognose fra Husbanken på bakgrunn av høyere renter, Kommunedirektøren foreslår derfor å øke budsjettet med 5,343 mill. kr til totalt 18,9 mill. kr.

3.4 Sentralt disposisjonsfond

Kommunedirektøren har gjennomført årsresultatsamtaler med alle områdene og foreslår justeringer av disposisjonsfondet på områdene som omtalt i saken. Kommunedirektøren anslår at sentralt disposisjonsfond blir om lag 287 mill. kr ved årsslutt:

Tall i 1000 kr

Område	Tiltak	Beløp
9	1.1.2023 sentralt disposisjonsfond	532 361
13	Næringsfond bystyrevedtak 2022	-15 000
9	Overføring av merinntekter integreringstilskudd 2022 til eget fond	-28 080
10	Tilbakelevering til bykassa fra Kommunedirektør	541
11	Tilbakelevering til bykassa fra Organisasjon	5 811
12	Tilbakelevering til bykassa fra Økonomi	3 131

13	Tilbakelevering til bykassa fra Samhandling og innovasjon	2 030
13	Tilførsel fra bykassa til Samhandling og innovasjon	-750
2	Tilførsel fra sentralt disposisjonsfond til Oppvekst	-15 460
2	Tilbakelevering til bykassa fra Oppvekst	930
3	Tilførsel fra sentralt disposisjonsfond til Helse og mestring	-3 200
5	Tilbakelevering til bykassa fra By- og stedsutvikling	16 335
5	Tilførsel fra sentralt disposisjonsfond til By- og stedsutvikling	-9 704
9	Vedtatt bruk av disposisjonsfond i 2023 økonomiplan 2023-2026	-164 435
9	Bruk av disposisjonsfond 1. tertialrapport 2023	-136 588
9	Korrigerings mot Visma	36
9	Avsetning til disposisjonsfond/reduisert bruk 2. tertialrapport 2023	90 698
Sum prognose sentralt disposisjonsfond pr. 31.12.2023		286 656

Det forutsettes her at eventuelt merforbruk i de områdene dekkes inn av områdefond og av andre fond.

3.5 Oppsummering budsjettendringer

Oppsummert endringer i 2. tertial – område 9:

Tall i 1000 kr

Område 9 - Frie inntekter, netto finans m.m.	Endring 2. tertial
Økt skatt på formue og inntekt	-80 000
Økt eiendomsskatt	-800
Økt utbytte KNAS	-1 000
Redusert pensjonspremie KKP	-4 000
Økt premieavvik samlet KKP, KLP og SPK	-41 429
Avsetning til fond premieavvik	41 429
Økt renteutgift	14 284
Redusert renteinntekt	6 810
Økt tilskudd husbanken	-5 343
Økning integreringstilskudd	-31 000
Integreringstilskudd avsetning til senere fordeling	5 788
Overføring fra Kristiansand Havn IKS flyttes til 2024	8 000
Redusert bruk av sentralt disposisjonsfond	90 599
Sum område 9	3 438

4 Økonomiske måltall og handlingsregler

Økonomisk handlefrihet sikres gjennom effektiv ressursbruk

En grunnleggende forutsetning i kommuneplanen er at kommunens økonomiske handlefrihet skal sikres gjennom effektiv ressursbruk. Kommunens innbyggere skal gis et så godt tjenestetilbud som mulig innenfor de økonomiske rammene.

Bystyret vedtok 17.06.20 følgende måltall og handlingsregler:

Måltall for økonomistyring:

1. Korrigert netto resultatgrad bør være minimum 2,5 prosent av brutto driftsinntekter.
2. Sentralt disposisjonsfond bør utgjøre minimum 4 prosent av brutto driftsinntekter.

Handlingsregler for økonomistyring

1. Korrigert netto lånegjeld skal være maksimalt 8,5 mrd. kroner nominelt.
2. Netto premieavvik skal hvert år avsettes til fond for dekning av premieavvik.
3. Energiverksfondet skal prisjusteres hvert år.
4. Utbytteinntekter skal kun benyttes til å finansiere varige driftsutgifter dersom utbyttet er stabilt over tid.

Måltallet om korrigert netto driftsresultat er ikke innfridd i budsjett for 2023. Justert budsjett i 2. tertial 2023 er et korrigert netto driftsresultat på -1,6 %. Prognosen pr. 31.12.2023 er på -2 %.

Måltallet om sentralt disposisjonsfond er heller ikke innfridd og prognosen på dette pr. 31.12.2023 er 2,8 %.

5 Kommunens tjenesteområder

5.1 Organisasjon

Årsprognose

Organisasjon melder om et mindreforbruk på 4,3 mill. kr for 2023 etter bruk av disposisjonsfond. Det er planlagt å bruke 1,9 mill. kr av disposisjonsfondet og 0,9 mill. kr av bundne fond i 2023.

Tiltak som finansieres av fondsmidler er blant annet organisasjonsutviklingsprosess, innsatsteam, lærlingordningen og flere større prosjekter.

Tall i 1000 kr

Kommunalsjefområde	Regnskap pr. 31.08.23	Budsjett pr. 31.08.23	Avvik pr. 31.08.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose budsjettavvik 2023
1100 Organisasjon stab	12 917	13 284	367	20 564	500
1101 Kommuneadvokat	6 582	6 816	233	10 361	-200
1102 Personal	34 945	35 118	174	53 183	0
1102 HTV/HVO	10 337	10 288	-49	16 104	0
1103 IT	41 172	47 353	6 181	64 857	5 500
1104 Dokumentsenter	19 061	19 702	641	26 888	500
1105 PAS	29 725	31 811	2 086	50 488	-2 000
1106 BHT	7 114	7 259	145	10 770	0
Sum	161 853	171 631	9 778	253 215	4 300

Prognose for resultat pr. 31.12. er gitt med en betydelig grad av usikkerhet. Det gjenstår å se omfanget av ekstra kostnader knyttet til politiske utvalg og kostander ved gjennomføring av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023.

IT representerer hovedårsaken til et betydelig mindreforbruk, i hovedsak på grunn av vakante stillinger. Det har tatt litt tid, men det er nå ansatt personer i de ledige stillingene. Bildet forventes dermed å være endret i 2024. 2,7 mill. kr på IT er knyttet til bredbåndsutbygging, og det er uklart hvor store utgifter som blir belastet i 2023. Arbeidet med bredbåndsbygging fortsetter å prioriteres i årene fremover. Det vil også bli satt i gang ulike digitaliseringstiltak i løpet av høsten 2023 som vil påvirke økonomiske prognoser. Det forventes videre at Organisasjon må bidra med delfinansiering knyttet til det igangsatte ERP-prosjektet.

Kommunedirektør

Kommunedirektøren melder om et driftsbudsjett i balanse for 2023. Det er ikke planlagt bruk av fond.

Tall i 1000 kr

	Regnskap pr. 31.08.23	Budsjett pr. 31.08.23	Avvik pr. 31.08.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose budsjettavvik 2023
Kommunedirektør	3 724	3 796	72	6 008	0
Sum	3 724	3 796	72	6 008	0

Budsjettendringer

25% stilling fra Helse og mestring

Det overføres budsjettmidler fra Helse og mestring til Personal. Dette knytter seg til en 25%-stilling i forbindelse med overtagelse av arbeidsoppgaver knyttet til behandling av ettårs/treårskrav. Virkning fra 01.01.2023.

Folkevalgtopplæring

Det er beregnet kostnad for 2023 på 0,7 mill. kr knyttet til folkevalgtopplæring. Beregningen innebærer to dager med opplæring, hvor møtegodtgjørelse, tapt arbeidsfortjeneste og kostnader knyttet til lokaler er innberegnet.

Overføring fra investering

Det er behov for driftsmidler istedenfor investeringsmidler til dekning av kostnader knyttet til digitalisering av arbeidsprosesser ved Dokumentsenteret. Kommunedirektøren foreslår at driftsbudsjettet til organisasjonsområdet økes med 0,3 mill. kr og at investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.

Overføring av Europeiske vennskapsbyer

Budsjettmidler og ansvarsoppgaver knyttet til Europeiske vennskapsbyer foreslås overført til Samhandling og innovasjon.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Organisasjon	Dokumentsenteret	Overføring fra investering til Dokumentsenteret	299
Organisasjon	Personal	Overføring av stillingsressurs fra Helse og mestring til Personal	238
Organisasjon	Politisk og administrativt sekretariat	Europeiske vennskapsbyer - budsjett overføres fra Org. til SI	-200
Organisasjon	Politisk og administrativt sekretariat	Folkevalgtopplæring	700
Sum			1 037

Interne budsjettendringer

Overføringer til investering

Totalt overføres 92 000 kr fra Organisasjon sitt driftsbudsjett for å dekke merforbruk på investeringsprosjekter. Prosjekt 4110006 iPad til Bystyret settes i null for å ikke dra med seg merforbruket videre til neste innkjøp av nye iPader til nytt bystyre i 2027. Prosjekt 4110007 Nødstrømsaggregat mobilmast, Finland settes i null og avsluttes.

Beløp i 1000 kr

Interne budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Organisasjon	Organisasjonsstab	Overføring av driftsmidler til investeringsprosjekt 4110007	-22
Organisasjon	Politisk og administrativt sekretariat	Overføring av driftsmidler til investeringsprosjekt 4110006	-69
Sum			-92

Bundne fond

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bundne fond:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendring bundne fond	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Organisasjon	Personal	Bruk av bundne fond lærlinger	588
Sum			588

Disposisjonsfond - prognose pr. 31.12.23

Organisasjon

Områdets disposisjonsfond pr. 01.01.2023 var på 16,975 mill. kr. Det ble tilbakelevert 5,8 mill. kr til bykassa i 1. tertialrapport 2023. Det er planlagt å bruke 1,9 mill. kr i løpet av 2023.

Prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 blir 13,55 mill. kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond Organisasjon	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	16 975
Tilbakelevering til bykassa 1. tertial 2023	-5 811
Bruk av disposisjonsfond Personal, lønnsutgifter Personal – prosjekter utredning	-111
Bruk av disposisjonsfond IA-team, lønnsutgifter BHT – jordmor	-520
Bruk av disposisjonsfond stab, dekke utgifter EY/OU-prosess	-400
Bruk av disposisjonsfond stab, dekke utgifter ERP-prosjekt, overføres til Økonomi	-518
Bruk av disposisjonsfond arkiver, avlevering IKAVA	-361
Sum disposisjonsfond etter 1. tertial 2023	9 254
Årsprognose budsjettavvik pr. 31.12.23	4 300
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	13 554

Kommunedirektørens disposisjonsfond

Kommunedirektørens disposisjonsfond pr. 1.1.2023 var på 1,041 mill. kr. Det ble tilbakelevert 0,54 mill. kr i 1. tertialrapport 2023. Det planlegges ingen bruk av disposisjonsfondet i løpet av 2023.

Prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 blir 0,5 mill. kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond kommunedirektør	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	1 041
Tilbakelevering til bykassa 1. tertial 2023	-541
Årsprognose budsjettavvik pr. 31.12.2023	0
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	500

5.2 Økonomi

Årsprognose

Økonomi melder om et mindreforbruk på 2,1 mill. kr i 2023. Det er ikke planlagt bruk av disposisjonsfond i 2023 og området har ingen bundne fond.

Tall i 1000 kr

Kommunalsjefområde	Regnskap pr. 31.08.23	Budsjett pr. 31.08.23	Avvik pr. 31.08.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose budsjettavvik 2023
1200 Virksomhetsstyring	4 860	5 014	154	8 066	500
1201 Økonomistyring	55 971	52 347	-3 624	62 682	1 000
1201 Kontrollutvalget	6 085	6 320	235	10 738	0
1202 Innkjøp	5 126	5 751	625	9 474	600
1203 Regnskap	13 078	12 804	-274	21 396	0
1204 Lønn	6 454	6 864	410	11 104	0
Sum	91 574	89 100	-2 474	123 460	2 100

Avviket per august er et merforbruk på 2,5 mill. kr, og skyldes hovedsakelig forsikringskostnader. På årsbasis melder kommunalsjefene om et samlet mindreforbruk på 2,1 mill. kr, og det er derfor ikke nødvendig å iverksette tiltak.

Årsprognosen knytter seg til mindreforbruk på lønnsutgifter. Eksempelvis frikjøper ERP-prosjektet ansatte hos Lønn, Regnskap og Virksomhetsstyring, samtidig som forsinkelse i rekruttering og foreldrepenge som ikke er budsjettert øker mindreforbruket. Det er her snakk om stillinger hvor det er vanskelig å sette inn vikar. Inntekter fra tjenesteytingsavtaler er høyere enn budsjettert grunnet høy pris- og lønnsvekst, samt mindreforbruk knyttet til generell drift.

Faktorer som bidrar til å redusere mindreforbruket er AFP-kostnader og deltakerkontingent til OFA (Offentlig fellesinnkjøp på Agder), som vil være høyere enn budsjettert. I tillegg er sykepengerefusjon budsjettert for høyt hos Regnskap.

Forsikringer inngår i Økonomistyring sitt budsjett. Her forventer vi et merforbruk ved årets slutt på 2,5 mill. kr. Ved å omdisponere midler dekker Økonomistyring 1 mill. kr av dette merforbruket. Resterende 1,5 mill. kr foreslås dekt av bykassa.

Budsjettendringer

Økte forsikringsutgifter

Det er gjort beregninger på forsikringsutgifter, som indikerer at vi vil ende opp med et merforbruk på 2,5 mill. kr ved årets slutt. På grunn av besparelser på økonomiområdet for inneværende år, har vi omdisponert 1 mill. kr for å dekke deler av denne overskridelsen. Forsikringer er inkludert i økonomiområdets budsjett, men er utenfor ordinær drift. Kommunedirektøren foreslår derfor en økning i driftsbudsjettet for økonomiområdet på 1,5 mill. kr for inneværende år, samt en årlig økning på 2,5 mill. kr i økonomiplanperioden fra 2024 til 2027.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer Økonomi	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Økonomi	Økonomistyring	Økte forsikringskostnader	1 500
Sum			1 500

Disposisjonsfond - prognose pr. 31.12.23

Økonomiområdets disposisjonsfond pr. 01.01.2023 var på 7,6 mill. kr. Det ble levert tilbake 3,1 mill. kr til bykassa i 1. tertialrapport 2023. Økonomi har ikke planlagt bruk av disposisjonsfondet i 2023.

Prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 blir på 6,6 mill. kr.

Disposisjonsfond Økonomi	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	7 631
Tilbakelevering til bykassa 1. tertial 2023	-3 131
Årsprognose budsjettavvik pr. 31.12.23	2 100
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	6 600

Disposisjonsfondet er hovedsakelig tenkt brukt til å finansiere AFP-utgifter og deltakerkontingent til OFA.

5.3 Samhandling og innovasjon

Årsprognose

Samhandling og innovasjon melder om et forventet mindreforbruk på 1 mill. kr ved årets slutt etter bruk av, og avsetning til disposisjonsfond. Det er planlagt å bruke 2,9 mill. kr av disposisjonsfondet i 2023, mot tidligere meldt 5,8 mill. kr i 1.tertial 2023.

Disposisjonsfondet forventes å bli 10,1 mill. kr ved årets slutt. Bruk av bundne fond er uendret fra 1. tertial og forventes å være på 7,4 mill. kr i 2023.

Kommunedirektøren foreslår å bruke 261 000 kr fra Næringsfondet i 2. tertial, slik at samlet bruk i 2023 er på 4,5 mill. kr. Det gjenstår 12,7 mill. kr på Næringsfondet.

Tall i 1000 kr

Kommunalsjefområde	Regnskap pr. 31.08.23	Budsjett pr. 31.08.23	Avvik pr. 31.08.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose budsjettavvik 2023
1300 Stab	1 428	5 342	3 913	11 632	850
1301 Strategi	7 477	8 560	1 082	14 122	50
1302 Business region Kristiansand	2 363	4 932	2 569	14 402	0
1303 Forskning og innovasjon	2 324	2 952	628	6 765	100
1304 Digitalisering	3 469	757	-2 712	4 775	0
Sum	17 061	22 543	5 480	51 696	1 000

Det er en del usikkerhet knyttet til prognosen. Noen av de prognostiserte utgiftene kan bli utsatt til neste år og andre kan få annet utfall. Begge deler vil kunne endre forventet resultat ved årsskiftet. To kommunalsjefområder melder balanse - Digitalisering og Business Region Kristiansand (BRKrs). Sistnevnte vil reelt ha et merforbruk, men dette planlegges dekket inn ved bruk av bundne fond og disposisjonsfond, og BRKrs vil dermed gå i balanse.

Strategi melder et mindreforbruk på 50 000 kr. Dette er etter en overføring til direktør/stab på ca. 330 000 kr til "Lønnsprosjektet" (omtalt under). Det er også noe usikkerhet knyttet til når refusjon for frikjøp av ansatt i prosjektet faktisk blir utbetalt.

Videre melder Forskning om et mindreforbruk på 100 000 kr etter at det avsettes 850 000 kr til disposisjonsfondet. Avsetning til disposisjonsfond er knyttet til lønnsmidler tiltenkt prosjektkontor (800 000 kr) som kun får effekt i 2 mnd i år og strukturell rasisme (50 000 kr) som skyves via disposisjonsfond, til neste år. Mindreforbruk er knyttet til prosjektportalen.

Hos direktør/stab meldes det om et mindreforbruk på 850 000 kr ved årets slutt. Av dette er 830 000 kr en avsetning til lønnsprosjektet, hvor 330 000 kr kommer fra Strategi og 500 000 kr er refusjon for ansatt hos direktør. I tillegg er det innarbeidet et trekk på 600 000 kr fra rammen, som området får tilbake i 2024 og skal brukes til Europakonferansen. Prognosen er likevel noe usikker grunnet konsulentkjøp som enda ikke er gjennomført.

Som nevnt i 1.tertial, oppretter SI "Lønnsprosjektet" for å kanalisere alle inntekter fra prosjekter til en felles pott som kan benyttes til å finansiere faste stillinger som ikke er finansiert i rammen fra bykassen. Prosjektet mottar nå sine første påfyll.

Budsjettendringer

Europakonferansen 2024

For å delfinansiere Europakonferansen 2024 foreslår kommunedirektøren et et rammetrekk på 600 000 kr fra ubrukte prosjektmidler i 2023. Midlene legges inn i økonomiplanen 2024-2027 i 2024.

Europeiske vennskapsbyer - overføring av budsjettmidler

Oppgavene til vennskapsbyer ligger hos Samhandling og innovasjon, Strategi. Budsjettmidlene har siden kommunesammenslåingen ligget i Organisasjon. Kommunedirektøren foreslår at midlene flyttes fra Organisasjon til Samhandling og innovasjon

Sekretariat for Digi-Agder

Sekretariat for Digi-Agder etableres som et samarbeid mellom Agder Fylkeskommune, Setesdal reigonråd, Lister-samarbeidet, Region Kristiansand og Østre Agder regionråd. Kristiansand kommunes andel er 250 000 kr i året, mens det i 2023 forventes en effekt på 130 000 kr.

Etablerersenter Agder

På bakgrunn av at det opprettes et felles etablerersenter for hele Agder, solgte Kristiansand kommune sin eierandel i Etablerersenteret Vest Agder (EVA-senteret) og kjøpte en andel av det nye Etablerersenteret Agder. Denne endringen medførte frigjøring av 685 629 kr til bykassen, samt en årlig økning i driftstilskuddet på 130 000 kr. Dette ble omtalt i bystyresak 8/23, men de estimerte tallene som fremkom i saken viste seg å være feil. Den riktige frigjøringen og tilbakebetalingen er høyere enn antatt:

Egenkapital (Kristiansand kommunes 40% andel) pr. 31.12.2022	969 064 kr
Andel kontanter	0
Fratrekk for nytt innskudd i Etablerersenter Agder	283 435 kr
Sum tilbakebetaling	685 629 kr

Kommunedirektøren foreslår at økning av driftstilskudd på 130 000 kr tilføres budsjetttrammen til Samhandling og innovasjon.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Samhandling og innovasjon	Business region Kristiansand	Driftstilskudd Etablerersenteret Agder	130
Samhandling og innovasjon	Digitalisering	Sekretariat Digi Agder	130
Samhandling og innovasjon	Stab samhandling og innovasjon	Prosjektmidler - trekk fra drift 2023 til bruk i Europakonferansen 2024	-600
Samhandling og innovasjon	Strategi og samhandling	Europeiske vennskapsbyer - budsjett overføres fra Org. til SI	200
Sum			-140

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond:

Beløp i 1000 kr

Disposisjonsfond	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Samhandling og innovasjon	Business region Kristiansand	Del av prosjektstilling BRKrs	300
Samhandling og innovasjon	Business region Kristiansand	Teknisk korrigerer av utgiftsbudsjett fra Næringsfond i 1.tertial	-300
Samhandling og innovasjon	Business region Kristiansand	Utbetaling av utsatt prosjekt Kvadraturen gårdeierforening	261
Samhandling og innovasjon	Forskning og innovasjon	Forskning, lønnsmidler til Prosjektportalen fra drift 2023 til bruk i 2024	-800
Samhandling og innovasjon	Forskning og innovasjon	Strukturell rasisme fra drift 2023 til bruk i 2024	-50
Samhandling og innovasjon	Stab samhandling og innovasjon	Reversering av budsjetterte midler fra disposisjonsfondet	-1 538
Sum			-2 127

Interne budsjettendringer

Området har i tillegg følgende interne budsjettendringer:

Aksjekjøp Nasjonalt kompetansesenter for Havvind

Kommunedirektøren foreslår å finansiere et aksjekjøp for 40% eierskap i Nasjonalt kompetansesenter for Havvind med å overføre 22 000 kr fra drift til investering. Det blir opprettet et eget prosjekt for dette kjøpet.

Beløp i 1000 kr

Interne budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Samhandling og innovasjon	Stab samhandling og innovasjon	Overføring til investering og kjøp av aksjer	22
Samhandling og innovasjon	Stab samhandling og innovasjon	Trekk i drift for overføring til investering og kjøp av aksjer	-22
Sum			0

Bundne fond

Bundne fond er midler som kommunen har mottatt fra andre og som kommunen ikke kan disponere fritt. Dette innebærer at det i lov, forskrift, eller i instruks fra giveren, er gitt klare føringer hva midlene kan anvendes til.

Samhandling og innovasjon avsatte ved årsoppgjøret for 2022 totalt 11,7 mill. kr på bundne fond og økte med det sin beholdning på bundne driftsfond til 18,3 mill. kr. Av dette ble det i 1.tertial 2023 ført inn 7,934 mill. kr i driftsregnskapet, men ved en inkurie ble det kun budsjettert for 7,412 mill. kr. Dette korrigeres nå i 2.tertial ved at det i drift

budsjetteres med differansen på 522 000 kr i både inntekt og utgift. Utover denne tekniske justeringen foreslås det ingen andre justeringer på bundne fond.

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer bundne fond	Kommunalsjefområde Tiltak		Beløp
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Bruk av bundne fond	522
Sum			522

Disposisjonsfond - prognose pr. 31.12.23

Samhandling og innovasjon sitt disposisjonsfond var på 15,658 mill. kr pr. 1.1.2023. Det ble i 1. tertial levert tilbake 2,03 mill. kr til bykassa og 2,244 mill. kr ble overført til næringsfondet. Området ble videre kompensert for driftsutlegg til parlamentarisme saken i 2022 og ubrukte prosjektmidler ble returnert til By og stedsutvikling.

Nå i 2. tertial foreslår området en del endringer på fondet. Det er likevel ikke behov for det budsjetterte tjenestekjøpet til programmet "Flere i arbeid". Budsjettert bruk av disposisjonsfond på 1,538 mill. kr foreslås derfor reversert. Videre foreslås det å delvis finansiere prosjektstillinger i 2023 hos Business Region med 300 000 kr. Som del av overføring til drift fra "covidpakken" i 1.tertial, ble 800 000 kr overført til prosjekt "Fornybarregionen". Her trengs det mer tid til arbeid med posisjonering og prosjektutvikling sammen med de eksterne aktørene i regionen. Business Region foreslår derfor å tilbakeføre midlene til disposisjonsfondet for senere bruk.

Planlagt bruk av de siste 50 000 kr knyttet til Strukturell rasisme må utsettes til neste år. Det foreslås derfor å avsette dette beløpet til disposisjonsfondet. Videre blir "Prosjektkontoret" etablert i november, med utgifter i 2 mnd. i år. Ubenyttede midler på 800 000 kr foreslås avsatt til disposisjonsfond til bruk til prosjektkontoret fremover.

Prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 blir 10,1 mill. kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond Samhandling og innovasjon	Beløp
Disposisjonsfond pr 1.1.2023	15 658
Tilbakelevering til bykassa Business Region, koronatilskudd	-2 030
Fra kommunal coronapakke til næringslivet til næringsfondet hos Business Region	-2 245
Kompensasjon fra bykassa, sak om parlamentarisme	750
Overføring til By- og stedsutvikling prosjekt Gress	-160
Bruk av disposisjonsfond i 1.tertial 2023	-4 268
Budsjettert bruk av disposisjonsfond i 2. tertial til støtte for programmet Flere i Arbeid	-1 538
Ikke behov for bruk av budsjetterte midler til programmet Flere i Arbeid	1 538
Delvis finansiering prosjekt stillinger hos Business Region	-300
Overføring driftsmidler til disposisjonsfondet - lønnsmidler til prosjektkontor	800

Overføring driftsmidler til disposisjonsfondet - Strukturell rasisme	50
Business Region KRS - Fornybarregionen - reversering av 1.tertial overføring	800
Forventet årsprognose budsjettavvik, avsatt til disposisjonsfond pr. 31.12.23	1 000
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	10 056

Etter bruk av, og avsetning til disposisjonsfond som skissert over, ser områdets disposisjonsfond slik ut fordelt på kommunalsjefsområdene:

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond Samhandling og innovasjon	Beløp
Direktør/stab	3 786
Strategi	1 002
Business Region Kristiansand	3 944
Forskning	1 084
Digitalisering	240
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	10 056

Næringsfond

For å bidra til at næringslivet i Kristiansand skal opprettholde og styrke konkurransekraften i en tid der evne til utvikling og omstilling er nødvendig, ble det i Bystyret den 8. juni 2022 vedtatt opprettet et disposisjonsfond for å fremme næringsutvikling, økt aktivitet, sysselsetting og bærekraftig verdiskaping. Næringsfondet ble dermed etablert hos Business Region 01.01.23 med 15 mill. kr i midler og med vedtak på årlig påfyll på mellom 3 og 5 mill. kr.

Det ble i 1. tertialrapport vedtatt bruk av 4,25 mill. kr (Nasjonalt kompetansesenter for havvind, Agder Næringssselskap, Fremtidens Havvind, Studenttrivsel, Sourthwind, Strix og Sørlandets matfestival).

I 2. tertial foreslår kommunedirektøren å overføre 261 000 kr fra fondet til drift, for å dekke utbetaling av en siste del av koronapakken til et utsatt prosjekt hos Kvadraturen gårdeierforbund. Det gjenstår 12,7 mill. kr til disposisjon.

Disposisjonsfond næring:

Tall i 1000 kr

Næringsfond	Beløp
Næringsfond pr 1.1.2023	15 000
Overføres fra Samhandling og innovasjon sitt fond 1. tertial 2023	2 244
Bruk av Næringsfond i 1. tertial 2023	-4 250
Utbetaling av utsatt prosjekt Kvadraturen gårdeierforening	-261
Sum prognose næringsfond pr. 31.12.2023	12 733

5.4 Oppvekst

Årsprognose

Oppvekstområdet melder om et forventet mindreforbruk på 10 mill. kr i 2023.

Dette er en forbedring siden 1. tertial på 17,5 mill. kr og skyldes i hovedsak endringer i barne- og familietjenester. Der blant annet Barnevernet ser en nedgang i antall bekymringsmeldinger og har tilpasset driften denne aktiviteten. Dette er gjort ved å ikke ansette ved vakanser og sykefravær. De andre enhetene i barne- og familietjenester har også en forbedring i prognosene som kommer av at det jobbes mot balanse ved årets slutt. Barnehage har også bedre prognoser ved 2. tertial noe som blant annet skyldes at de kommunale barnehagene forventer et bedre resultat.

Oppvekst planlegger å bruke 15,2 mill. kr av bundne fond og 2,7 mill. kr av disposisjonsfond i 2023. All bruken av disposisjonsfond overføres til investering.

Tall i 1000 kr

Kommunalsjefområde	Regnskap pr. 31.08.23	Budsjett pr. 31.08.23	Avvik pr. 31.08.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose avvik 2023
20 Oppvekst stab	17 768	20 666	2 898	34 453	2 000
21 Skole	1 001 000	993 197	-7 803	1 612 857	0
22 Barnehage	774 810	766 461	-8 349	1 116 876	0
23 Barne- og familietjenester	269 067	286 657	17 590	471 631	8 000
Sum	2 062 645	2 066 981	4 336	3 235 817	10 000

Oppvekst stab

Mindreforbruket skyldes vakanser. Stillingenes egenart og kompetansekrav gjør at det ikke er hensiktsmessig å sette inn vikarer for kortere perioder.

Skole

Ved utgangen av 2. tertial forventer kommunalsjefområdet skole balanse ved årets slutt. I denne prognosen ligger det at budsjetttrammen i 1. tertial ble tilført 25 mill. kr til å styrke grunnskolevirksomheten. I tillegg ligger det inne 7,5 mill. kr i ekstraordinær styrking som skyldes lavere utgifter i forhold til avsatte midler til etterbetaling for lærernes lønnsoppgjør i 2022. Det omfordeles også 5 mill. kr fra barne- og familietjenester som en engangs fordeling i 2023. Disse forholdene bedrer resultatet i 2023, men det er kun 2 mill. kr av disse midlene som er videreført til 2024.

Mange skoler rapporterer at de står i en anstrengt økonomisk situasjon. Merutgiftene skyldes hovedsakelig lovpålagte tiltak rundt elever med omfattende behov og lærernormen. Det vil være krevende for grunnskolene å komme i økonomisk balanse, men det er tatt kraftige grep for å snu den negative trenden. Selv om det settes inn kraftige tiltak, vil det være vanskelig å oppnå budsjettbalanse i 2023. Vurderinger tilsier at merforbruket for grunnskolene vil bli på om lag 10 mill. kr, etter tilføringene som nevnt over. Voksenopplæring og SFO antas å få et mindreforbruk på om lag 10 mill. kr totalt sett.

Barnehage

Barnehage forventer totalt sett balanse ved årets slutt. Innen styrket tilbud ble budsjetttrammen tilført 10 mill. kr i 2023, men denne reduseres med 5 mill. kr i 2024 og fjernes helt i 2025. Videre fikk styrket tilbud en engangs styrking på 9 mill. kr i 1. tertial. Selv etter disse styrkingene er rammen 4,5 mill. kr lavere enn forbruket på tjenesten i 2022. De senere år har det vært en økning i barn med vedtak og en økning i antall vedtakstimer per barn. Så langt i år har det vært en svak nedgang i antall vedtakstimer sammenlignet med 2022, så det er mulig at trenden er snudd. Under forutsetning at denne utviklingen fortsetter forventes styrket tilbud å gå i balanse ved årets slutt. Kommunale barnehager forventes totalt å få et merforbruk på om lag 2 mill. kr, mens det på både sentrale poster og tilskudd til private barnehager forventer 1 mill. kr i mindreforbruk.

Angående tilskudd til private barnehager 2023

Statsbudsjettet for 2023 la til grunn en noe lavere lønns- og prisvekst for 2023 enn hva som er blitt realiteten. Det gjør at tilskuddssatsene til private barnehager blir lavere i 2023 enn lønns- og prisveksten tilsier. PBL (Private barnehagers landsforbund) har sendt brev til kommunene om å beregne tilskuddssatsene for 2023 på nytt og øke satsene. KS anbefaler å ikke gjøre en justering av satsene blant annet ettersom dette ikke er noe kommunene trenger å gjøre etter gjeldende regelverk. De andre ASSS kommunene har også meldt at de ikke beregner satsene på nytt. På denne bakgrunn, samt kommunens økonomiske situasjon, så finner kommunedirektøren at dette heller ikke gjøres i Kristiansand.

Barne- og familietjenester

Kommunalsjefområdet barne- og familietjenester forventer et mindreforbruk på rundt 8 mill. kr ved utgangen av 2023, dette er etter at 5 mill. kr er omfordelt til grunnskole virksomheten. Mindreforbruket ligger i hovedsak i Barnevernet, der mindreforbruker forventes å være på 5,5 mill. kr etter omfordeling til Skole. Mindreforbruket er blant annet knyttet til vakanser og sykefravær. Det har vært en stor nedgang i bekymringsmeldinger og det har samtidig vært jobbet med tjenestens normtall på antall saker pr kontaktperson. Helse barn og unge forventer etter intern omfordeling i

kommunalsjefområdet å komme i balanse. Utfordringene her er de statlige midlene man mottar til styrkning av helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Disse tilskuddsmidlene blir fra Statens side trappet ned over år, samtidig som kommunen ikke har finansiert opp denne nedtrappingen og gjort utfordringen større. Merforbruket på styrkningsmidler blir i noe grad dekt inn av nøkternt forbruk ellers i enheten og resten løses ved intern omfordeling i kommunalsjefområdet i inneværende år. Fag- og støttetjenester forventer et lite mindreforbruk ved årets slutt. Der den økonomiske utfordringen her ligger hos Pedagogisk støtteenhet barnehage.

Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Det jobbes med å oppnå budsjettbalanse i hele oppvekstområdet. Når det gjelder kommunalsjefområdet Skole er det grunnskolene som har de største utfordringene. Alle skoleledere er bedt om å iverksette tiltak for å komme i balanse der mulige tiltak er diskutert og vurdert på skoleledersamlinger. Noen av tiltakene handler om nedbemanning av ansatte, endring i organisering av fag og trinn, kutt i vikarutgifter, mer effektiv og kostnadseffektiv organisering av spesialundervisning.

Innenfor styrket tilbud i barnehage har det vært noe nedgang i antall vedtakstimer sammenlignet med i fjor. De senere år har det vært stadig økende antall barn med vedtak og også økende gjennomsnittlig antall vedtakstimer per barn. Dette ser det nå ut som en i år har klart å snu. Det er nå tildelt færre vedtakstimer enn i fjor. Det har vært systematisk god jobbing av mange, blant annet i PPT, Oppvekstdirektørens stab, og ute i barnehagene. Når det gjelder driften av den enkelte kommunale barnehagen er det blant annet fokus på vikarbruk. Det tas nøye avveininger før det settes inn vikarer ved fravær. Det ses på antall barn, personaltetthet og muligheter på samarbeid på tvers av avdelinger.

Innenfor Barnevernet jobbes det kontinuerlig med tjenestens normtall på antall saker per kontaktperson, særlig i undersøkelse- og tiltaksteam, samt avdeling for barn under omsorg. Det arbeides for å utnytte ressursene på en best mulig måte. Alle ansettelses og engasjement vurderes nøye.

Budsjettendringer

Demografi økning antall elevtall skoleåret 2022 – 2023

Antall elever i grunnskolene i tildelingsmodellen økte med 38 elever ut over tidligere demografiberegnet elevtallsendring ved oppstart av skoleåret 2023-24. Merutgift 5/12-effekt i 2023 er på 1,18 mill. kr.

Prosjekt trafiksikkerhetstiltak på Hellemyr skole.

Utgiftene til tiltaket dekkes av statlige midler og kommunale egenandeler.

I 1. tertialrapport 2023 ble det vedtatt at Skoles bidrag på 150 000 kr skulle finansieres i driften og overføres til prosjekt 9060010 i investeringsdelen hos By- og stedsutvikling. Skole er riktig belastet 150.000 kr i driften, men reguleringen for omgjøring til investering gjenstår. Dette korrigeres nå i 2. tertialrapport.

Fordeling integreringstilskudd – Barnehage

Det er beregnet en tildeling på 501 000 kr til økt behov barnehage språk.

Fordeling integreringstilskudd – Skole

Det er beregnet en tildeling på 6,95 mill. kr til Skole.

Fordeling integreringstilskudd - Helse barn og unge

Det er beregnet en tildeling på 0,4 mill. kr til helsesykepleier barn og unge.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Integreringstilskudd Helsestasjon barn og unge	400
Oppvekst	Barnehage	Integreringstilskudd barnehage	501
Oppvekst	Skole	Demografi elevtallsendring vår-høst 2023	1 180
Oppvekst	Skole	Integreringstilskudd skole	6 950
Oppvekst	Skole	Omgjøring til investering trafiksikkerhetstiltak Hellemyr skole	150
Sum			9 181

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer disposisjonsfond	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Oppvekst	Barne- og familietjenester	DigiBarnevern nasjonalt	2 527
Oppvekst	Barnehage	Tiltak Veslefrikk barnehage	200
Sum			2 727

Interne budsjettendringer

Omdisponering av midler fra Barnevernet til grunnskolevirksomheten

På grunn av mindreforbruk inneværende år foreslås det å omdisponere 5 mill. kr fra Barnevernet til grunnskolevirksomheten.

Bruk av disposisjonsfond Veslefrikk barnehage

Det overføres 200 000 kr fra disposisjonsfondet til investering for å finansiere møbler i forbindelse med oppgradering av kjøkken.

Bruk av disposisjonsfond DigiBarnevern nasjonalt

Det overføres 2,5 mill. kr til investering for å finansiere merforbruk på prosjektet DigiBarnevern nasjonalt.

Økte inntekter - barnevern tilsyn

Tjenesten gjennomfører tilsyn i fosterhjem der barnet bor i kommunen, men er under omsorg fra andre kommuner. Det er forventet en inntektsøkning på 840 000 kr knyttet til arbeidet. Oppjustering kommer som følge av mangler i opprinnelig budsjett og endring av årlig sats.

Økt tilskudd - Alarmtelefonen

Staten har økt tilskudd til Alarmtelefonen for barn og unge, samt Alarmtelefonen Chat med 1,5 mill. kr i 2023.

Området har i tillegg følgende budsjettendringer mellom kommunalsjefområdene:

Beløp i 1000 kr

Interne budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Omprioritering bf til skole	-4 500
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Omprioritering bf til skole	2 000
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Omprioritering bf til skole	-2 500
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Overføring av driftsmidler til investeringsprosjekt	-2 527
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Økte inntekter tilsyn utenbys	0
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Økte tilskuddsmidler Alarmtelefonen	0
Oppvekst	Barnehage	Veslefrikk bhg fra drift til investering	-200
Oppvekst	Skole	Omprioritering bf til skole	5 000
Sum			-2 727

Bundne fond

I forbindelse med inntektsføringen av midler fra bundne fond, må budsjettendringene også vedtas. I forbindelse med 2. tertial inntektsføres det 1,3 mill. kr fra bundne fond på Oppvekstområdet. Totalt planlegger Oppvekst å bruke 15,2 mill. kr av bundne fond i 2023.

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bundne fond:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer bundne fond Oppvekst	Tiltak	Beløp	
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Bruk av bundne fond	1 331
Sum		1 331	

Disposisjonsfond - prognose pr. 31.12.23

Oppvekstområdet sitt disposisjonsfond pr. 1.1.2023 var på negative 58,172 mill. kr. I 1. tertial ble området netto overført 14,53 mill. kr fra bykassa blant annet for å kompensere restfinansiering av Koronapandemien, midlertidige løsninger Wilds Minne skole og psykososialt kriseteam. Det ble også levert tilbake midler i forhold til for høy kompensasjon av energi/kommunale avgifter og avlønning fosterhjem. Det ble også foretatt noen omfordelinger internt i Oppvekst fra enheter med positive disposisjonsfond til enheter/sentral ansvar med store negative disposisjonsfond.

I 2. tertial foreslås det å overføre 2,5 mill. kr fra et sentralt disposisjonsfond på Barne- og familietjenester til finansiering av merforbruk på investeringsprosjektet Digitalisering - digibarnevern gjennomføring nasjonalt. Videre foreslås det å overføre 200 000 kr fra Veslefrikk barnehage sitt disposisjonsfond til investering.

Etter dette er tatt hensyn til, og etter forventet budsjettavvik ved årets slutt så står Oppvekst igjen med en negativt disposisjonsfond på 36,3 mill. kr. Den negative disposisjonsfond situasjonen er krevende å håndtere for Oppvekst.

Tall i 1000 kr

Disp.fond	20 Stab	21 Skole	22 Barnehage	23 Barne- og familietjenester	Sum
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	4 131	-87 237	-5 265	30 199	-58 172
Kompensasjon/tilbakelevering bykassa 1. tertial		12 870	2 000	-340	14 530
Interne omfordelinger 1. tertial	-2 000	4 000	7 928	-9 928	0
Bruk/avsetning kommentert i 2. tertialrapport			-200	-2 527	-2 727
Sum disposisjonsfond etter 2. tertial 2023	2 131	-70 367	4 463	17 404	-46 369
Årsprognose budsjettavvik 31.12.23	2 000	0	0	8 000	10 000
Sum prognose disp.fond 31.12.23	4 131	-70 367	4 463	25 431	-36 342

5.5 Helse og mestring

Årsprognose

Helse og mestring melder om et forventet merforbruk på 41 mill. kr i 2023 etter bruk av disposisjonsfond. Helse og mestring bruker 3,6 mill. kr av disposisjonsfond og 4,3 mill. kr av næringsfond, totalt 7,9 mill. kr.

Merforbruket skyldes volumøkning på mange tjenesteområder og utfordringer med tilpasning til budsjettammene.

I tillegg planlegger helse og mestring å bruke 12 mill. kr av bundne fond.

Tall i 1000 kr

Kommunalsjefområde	Regnskap pr. 31.08.23	Budsjett pr. 31.08.23	Avvik pr. 31.08.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose avvik 2023
30 Helse og mestring administrasjon	68 077	126 956	58 878	170 666	56 300
31 Forvaltning og koordinering	1 068 720	1 027 482	-41 238	1 411 203	-31 000
32 Livsmestring	315 939	284 967	-30 971	436 523	-32 000
33 Helsefremming og inkludering	203 026	191 568	-11 457	279 993	8 800
34 Hjemmetjenester og rehabilitering	250 983	241 863	-9 120	371 193	-10 000
35 Omsorgssenter	142 013	105 261	-36 751	171 972	-36 400

36 NAV kommune	214 429	214 855	425	328 673	3 500
Sum	2 263 187	2 192 952	-70 234	3 170 223	-40 800

Helse og mestring forventer pr 2. tertial et merforbruk på -41 mill. kr etter bruk av disposisjonsfond. Driftsutfordringene er fortsatt store i området pr 2. tertial siden resultatet er saldert av en generell styrkning i 1. tertial fra Bykassa samt omprioritering av midler i 2023 som totalt utgjør 56 mill. kr. Det er i 2. tertial påløpt kostnader bosetting av flyktninger fra Ukraina utover allerede avsatt i budsjettet til Helse og mestring. Kommunedirektøren foreslår derfor å fordele ut ytterligere 17,165 mill. kr til Helse og mestring i 2. tertial. Dette er inkludert i prognosen.

Helse og mestring hadde et netto driftsresultat på -57,3 mill. kr etter bruk av disposisjonsfond i 2022. Driftsutfordringene ved inngangen til 2023 var betydelig høyere da netto driftsresultat ble saldert med 58 mill. kr som følge av mindreforbruk på kommunalsjefsområdene NAV, Helsefremming og inkludering og direktørens overordna ansvar. I løpet av de første månedene av 2023 har Helse og mestring hatt økende utgifter knyttet til helårseffekt av tiltak/aktivitet som ble startet opp i habiliteringstjenestene på slutten av 2022. Det viser seg at tiltak som er iverksatt og omtalt i 1. tertial ikke er tilstrekkelig for å oppnå drift til vedtatt budsjett til inngangen av 2024. Direktør for helse og mestring har derfor intensivert arbeidet med driftstilpasninger for å justere for budsjettoverskridelser spesielt innenfor habilitering, rus/psykisk helse og omsorgssenter.

Det har vært en ytterligere økt aktivitet på 23 mill. kr til BPA-tjenester og brukere med ressurskrevende tjenester innenfor habilitering og rus- og psykisk helsefeltet. En stor del av aktiviteten er kompensert av merinntekter fra statlig kompensasjonsordning knyttet til ressurskrevende tjenester. Ordningen kompenserer ikke fullt ut kommunens utgifter, som innebærer at særlig ressurskrevende tjenester til enkeltbrukere utfordrer budsjetttrammene i Helse og mestring. 10 brukere med de mest ressurskrevende tjenestene koster 89 mill. kr, og etter forventet refusjon, gjenstår en netto utgift på 39 mill. kr i 2023.

Området har hatt en økning på 3,9 % i andel heltid i løpet av det siste året. Dette er en forholdsvis betydelig økning sett i forhold til at de økonomiske rammene ikke er økt i vesentlig grad. Økt andel heltid gir andre økonomiske driftsutfordringer knyttet til at bruken av overtid og forskjøvet arbeidstid øker. Dette skyldes at det ikke er tilstrekkelig tilgang på vikarer med nødvendig kompetanse. Når det som følge av dette må benyttes ansatte i hele stillinger for å dekke vikarbehovet utløser det økte kostnader. Det har vært noe nedgang den siste tiden i andel heltidsstillinger, som har sammenheng med tilpasninger til økonomiske rammer.

Helse og mestring administrasjon

Overordnede ansvar forventer et mindreforbruk på 56 mill. kr.

Avtalefestet pensjon (AFP) i perioden har vært økende og det er forventet et merforbruk på 2,3 mill. kr i 2023. I første tertial fikk Helse og mestring tilført en generell styrkning av budsjettet på 40 mill. kr for å saldere merforbruket i Helse og mestring. Dette bidrar

til å redusere det negative disposisjonsfondet Helse og mestring tar med seg inn i 2024, men bidrar ikke til å løse de underliggende driftsutfordringene.

Det ble i tillegg til dette omprioritert 1,3 mill. kr fra Helse og mestring stab og 6 mill. kr fra Helsefremming og inkludering til for å redusere det generelle merforbruket.

Ut over dette har Helse og mestring et mindreforbruk på overordna ansvar som bidrar til å saldere merforbruket samlet sett i kommunalområdet. Direktør for helse og mestring vil gjøre prioriteringer som grunnlag for fordeling av tilgjengelige midler fra overordna ansvar ut til de ulike kommunalsjefsområdene i forbindelse med årsoppgjøret.

Forvaltning og koordinering

Forvaltning og koordinering har et forventet merforbruk på -31 mill. kr.

I forbindelse med 2. tertial 2023 er det foretatt en ny kartlegging av brukere med behov for ressurskrevende tjenester. Kartleggingen tilsier en forventet merinntekt på 63 mill. kr som er hensyntatt i prognosen for året. En del av årsaken til den store økningen i merinntekter er i hovedsak ny beregning av timesatsene, som har økt som følge av lønnsvekst og økning i ulempetillegg i 2023.

Det har i tillegg til pris og lønnsvekst vært en aktivitetsøkning, som skyldes hovedsakelig behov for ekstra finansiering av tjenester til enkelte brukere med særlig ressurskrevende tjenester. Dette kan være enkeltbrukere med behov for en til en bemanning, og i andre tilfeller må det være to til en bemanning for å sikre forsvarlige helse og omsorgstjenester til disse brukerne.

Den kommunale utleieboligmassen er ikke tilstrekkelig differensiert og tilpasset de ulike målgruppene. Dette gjelder særlig boliger til innbyggere med rus- og psykiske lidelser, samt barnefamilier. Helse og mestring har økte kostnader som følge av kompenserende tiltak på grunn av denne problemstillingen. Dette gjelder spesielt for tjenestene i habilitering og rus- og psykisk helsefeltet.

Det er et stort press på tjenestene til barn og unge, da spesielt avlastningstjenestene i institusjon.

Boligmarkedet i Kristiansand har stabilisert seg gjennom sommeren, og prisene har pr. 2. tertial steget med 10,4 % i 2023. Dette er den høyeste prisstigningen blant de største kommunene i Norge. Helse og mestring har pr. 31. august mottatt 522 søknader om startlån og tilskudd i 2023, noe som er på linje med samme periode i fjor.

Det er pr 31.08.23 lånt ut 141 mill. kr i startlån. Det er pr 31.08.23 innvilget og utbetalt 89 startlån på totalt 145,6 mill. kr. Startlåneene er utbetalt til barnefamilier i 56,7 % av sakene. Utlånet er fortsatt på linje med prognosene skissert i økonomiplanen, og tilsier at det er behov for økt innlån fra Husbanken på 80 mill. kr i tredje tertial. Kommunedirektøren foreslår å øke innlånet for startlån med 80 mill. kr.

For tilskuddsordningene er beløpene som er utbetalt i 2023 betydelig lavere enn i 2022. Helse og mestring har pr. 31.08.2023 innvilget og utbetalt tilskudd med totalt 2 093 174 kr fordelt på 9 saker der alle gjelder tilskudd til etablering.

Det er i 2. tertial regnskapsført tap i en sak med et beløp på 34 947 kr.

Livsmestring

Livsmestring har et forventet merforbruk på -32 mill. kr. Dette fordeler seg mellom habiliteringstjenestene på 27 mill. kr og rus- og psykisk helsetjenester på 5 mill. kr.

Årsaken til prognose er sammensatt.

Det er et høyt forbruk av overtid i tjenesten. Samtidig som tjenesten jobber med tiltak på reduksjon av overtidskostander på 4,5 mill. kr har det i sommer vært et større forbruk av overtid. Det har også vært mange nye vikarer inne som har medført økte kostnader til opplæring.

Grunnet manglende egne boliger tilpasset enkelte brukeres behov har det vært behov for økning av ressurser i enkelte avdelinger. Dette for å sikre forsvarlig drift for både ansatte og andre beboere, men finansieringen dekker ikke utgiftene.

Området har også hatt ekstra kostnader knyttet til midlertidig flytting av bruker i forbindelse med behov for ombygginger.

Som også omtalt i 1. tertial medførte ikke justering av finansieringsmodellen i 2022 intensjonen om å treffe bedre med hensyn til finansiering av denne tjenesten. Erfaring tyder på at justeringene ikke har ført til riktig fordeling av økonomiske ressurser, noe som har vært kostnadsdrivende på dette feltet.

Direktør for Helse og mestring igangsatte i samarbeid med økonomidirektøren et analysearbeid for å evaluere modellen for innsatsstyrt finansiering på habiliteringsfeltet. Analysen fant at bruken av den nye finansieringsmodellen for tjenesten og brukerkategoriseringen er endret, og at dette ikke harmonerer med endringer i budsjetttrammene. Det jobbes videre med å utarbeide en finansieringsmodell som bidrar til:

- Å sikre god økonomistyring hos forvaltningsenhetene og god økonomistyring på rett nivå hos utfører.
- Finansiering som gir de rette intensiver til effektiv drift og som støtter en god forvaltningspraksis.
- Tillit til budsjetttrammene og fordelingsmekanismene i modellen.

Forventet merforbruk innenfor rus/psykisk helse er på 5 mill. kr.

Det er utfordringer knyttet til brukere som truer samfunnsvernet og periodevis er til fare for seg selv og andre. Det er derfor satt inn tiltak for å ivareta sikkerheten for beboere og ansatte ved enkelte bemannede bolig og i forbindelse med nødbolig tilbud.

Kommunalområdet har hatt utgifter til drift av kommunens psykososiale team tilsvarende 0,6 mill. kr.

Fra 01.09.23 har Livsmestring omgjort tjenestetilbudet ved fem bofelleskap ved å gå fra en fast bemanning på hvert bofelleskap til å gi ambulerende tjenester til disse. Dette skal bidra til at tjenesten skal komme i balanse pr 01.01.24.

Helsefremming og inkludering

Området forventer et mindreforbruk på 8,8 mill. kr. etter bruk av næringsfond. Bruk av næringsfond på 1,7 mill. kr i 2. tertial er knyttet til statlige mottak og miljørettet

helsevern. Årsaken til mindreforbruket er økt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger fra staten. Kommunen har bosatt 17 enslige mindreårige flyktninger pr 2.tertial 2023 og tilskuddet øker med 10 mill. kr. utover budsjettet inntekt. Direktør for helse og mestring vil komme tilbake i forbindelse med årsoppgjøret hvorvidt det må avsettes midler til disposisjonsfond.

Fastlegetjenesten

Vedtaket fra 1.tertial om en midlertidig utbetalingsmodell av kommunalt basistilskudd for 2023 ble iverksatt fra mai og gjelder ut året. Dette stabiliserte en midlertidig uro hos kommunens fastleger knyttet til endringen i statens modell som ble innført mai 2023. Statens finansiering la til grunn en gjennomsnittssats på 787 kr pr pasient pr år.

Rundskrivet «Avtale om økonomiske vilkår for allmennleger med kommunal fastlegeavtale» (Statsavtalen ASA 4301) fastsatte på bakgrunn av gjennomførte forhandlinger deretter en ny nasjonal gjennomsnittssats på 841,80 kr pr pasient pr år for utbetaling av statens basistilskudd med virkning fra 01.07.23.

Kommunene har ikke fått tilført økt rammetilskudd fra staten for å dekke økt statlig sats på basistilskuddet. Dette betyr at økte kostnader fortsatt finansieres av kommunen. Helse og mestring sine totalkostnader for basistilskudd vil imidlertid ikke bli påvirket av den økte statlige satsen, da det kommunale basistilskuddet justeres ned i forhold til økningen i det statlige tilskuddet. Videre oppfølging og tilpasning til ny nasjonal finansieringsmodell vil bli nærmere omtalt i forbindelse med rullering av økonomiplanen 2024-2027.

Vaksinasjon covid -19

Vedtak fra 1.tertial 2023 tilførte området økonomisk ramme fra Revidert Nasjonalbudsjett, samt bruk av disposisjonsfond for å dekke kostnaden for drift av Vaksinasjonssenteret våren 2023. Ved 2.tertial gjenstår et merforbruk på 0,5 mill. kr som ikke er dekket av den overførte rammen.

I august 2023 kom FHI med en anbefaling om en ny oppfriskningsdose høst/vinter av innbyggere i aldersgruppen fra og med 65 år. For Kristiansand kommune gjelder anbefalingen i overkant av 20 000 innbyggere. Det er gjort en scenarioanalyse som beregner hvilke kostnader forventet etterspørsel kan utløse, og analysen tilsier en kommunal finansiering mellom 2,4 mill. kr og 3,2 mill. kr for å håndtere anbefalingen. Dette er midler området ikke har budsjettmessig inndekning for.

Bosetting

Sak 102/23 i Formannskapet vedtok at kommunen stiller seg positive til å bosette 595 flyktninger i 2023 med forbehold om utfordringer knyttet til boligtilgang og tjenestekapasitet. Pr 2.tertial har kommunen bosatt 273 personer og informert 110 personer om at de ville bli bosatt i kommunen. De ulike tjenesteområdene samarbeider tett sammen for å løse utfordringer og flaskehalsen som oppstår.

Hjemmetjenester og rehabilitering

Hjemmetjenester og rehabilitering har et forventet merforbruk på -10 mill. kr.

Hovedårsaken til forventet merforbruk skyldes:

Korttidsavdelingene har totalt sett et merforbruk på -5 mill. kr. Det viser seg at det er økende utfordringer knyttet til drift ved Kløvertun rehabiliteringsavdeling innenfor

vedtatte budsjettrammer. Dette er en liten driftsenhet hvor det å sikre nødvendig kompetanse gir kostbare bemanningsløsninger for å sikre en forsvarlig drift.

Flere avdelinger innenfor hjemmetjenester har større reduksjoner i vedtakstimer, noe som gir utfordringer med for mye bemanning i forhold til inntekter. Dette tar noe tid å regulere. Dette gjelder særskilt for avdelingene som ikke er samlokalisert med andre avdelinger.

Generelt har det vært høye bonusutbetalinger ifm. sommeren, det gjelder de fleste avdelingene. Det anses likevel som at dette har vært nødvendig for å sikre sommeravviklingen, og det har trolig bidratt til å unngå andre personellkostnader til overtid og vikarbyrå.

Akuttmedisinske tjenester har merforbruk på 2 mill. kr som i hovedsak skyldes kostnader til bemanning med leger og sykepleiere, inkludert vikardekning for leger ved fravær og vakanser. Dette er imidlertid en reduksjon på kostnader til innleie av vikarer i overkant av 4 mill. kr sammenlignet med 2022.

Kostnader til bilhold forventes å øke. Foreløpig prognose er -2 mill. kr. Tjenesten har mange biler, og kostnader til drift og anskaffelser har økt pga. renteøkning og generell prisstigning på bl.a. drivstoff. Overgang til elbiler gir noe lavere drivstoffkostnader. De økte kostnadene er større enn gevinsten ved overgang til el-biler.

Omsorgssenter

Hovedårsaken til forventet merforbruk på - 36,4 mill. kr etter bruk av disposisjonsfond er sammensatt. Det er som omtalt tidligere krevende å drifte innenfor dagens ISF-satser. Andre faktorer som påvirker resultatet:

Det er etablert ambulerende sykepleiertjeneste på natt for å sikre forsvarlig kompetanse. Dette gir en økning i antall nattevakter som det ikke er budsjettdekning for.

Totalt utgjør merforbruk på natt i omsorgssentrene på 10 mill. kr hittil i år.

Det er mindre tilgang på arbeidskraft og nødvendig kompetanse, noe som medfører overtid, forskyvning av vakter og merarbeid. Dette er kostbart, krever mye administrasjon og er belastende for ansatte og ledere. Økt andel heltid gir mindre fleksible turnuser og dermed mer kostbare løsninger.

Området har stor turnover av ansatte. Dette er ressurskrevende både administrativt og økonomisk. Omsorgssentrene (209 som har sluttet) har 25 % av total turnover i hele Kristiansand Kommune (841 som har sluttet).

Ledige omsorgsboliger gir bemanningsmessige utfordringer når boliger blir stående tomme og tjenesten mister inntekter som følge av dropp i timer. Det er utfordrende å tilpasse bemanningen til store endringer i timetall. Tildelingsprosessen for omsorgsboliger er vesentlig lengre enn for institusjonsplasser, samt at det går tid fra en bolig er tildelt til beboer er flyttet inn. Dette er med på å gi utfordringer med tanke på å tilpasse bemanning etter behov.

NAV

NAV har et forventet mindreforbruk på 3,5 mill. kr pr 2. tertial. Prognosen er usikker grunnet økt rentenivå, økte priser samt utviklingen i arbeidsmarkedet.

Kommunedirektøren foreslår at kostnadene for bosetting av flyktninger fra Ukraina dekkes av integreringstilskuddet. I tillegg foreslår kommunedirektøren styrkingen i RNB 2023 for å kompensere for økt sosialhjelpssats med 10 % overføres til NAV.

Antall sosialhjelpsmottakere er økende, noe som i hovedsak skyldes økt bosetting av flyktninger. Antall sosialhjelpsmottakere fra Ukraina er økt fra 169 i januar til 223 i august. Det legges imidlertid til grunn også en liten økning av ordinære sosialhjelpsmottakere ut året grunnet økte utgifter i samfunnet inn mot husholdningene.

Aktivitet i kvalifiseringsprogrammet (KVP) forventes økt. Dette er et svært sentralt tiltak for å redusere antall sosialhjelpsmottakere. Andel til arbeid og utdanning var 66 prosent i 2022. Antall deltagere er ved utgangen av august 243, og det forventes 260 ved utgangen av året. En vil fremover øke andel unge under 30 år.

Det omdisponeres midler fra sosialhjelpsbudsjettet hos NAV for å dekke ressurs til å etablere en forsøksordning med miljøvaktmester, sammen med By og stedsutvikling. Miljøvaktmester skal følge opp midlertidige botilbud og nødovernatting, med tanke på bedre utnyttelse av boligmassen/kapasitet og reduserte kostnader til vedlikehold i forbindelse med hærverk. Tiltaket innarbeides i Boligsosial handlingsplan og sikres evaluering med tanke på ønsket effekt.

Tiltak for å oppnå budsjettbalanse

Allerede iverksatte tiltak fra 1. tertial

Redusere kostnader ved bedre kapasitetsutnyttelse:

Forløpende evaluering av behov for ekstra finansiering knyttet til brukere med behov for ekstra oppfølging/bemannning.

Vurdere å holde institusjonsplasser ledig for å holde nede kostnader og frigjøre økonomiske ressurser til å kunne håndtere ekstra bemanningsbehov for brukere med behov for ressurskrevende tjenester.

- Sikre en god og ressurseffektiv benyttelse av heldøgnsomsorgsplasser (spesialavdelinger/sterkavdelingsplasser)
- Sikre en god tildeling av bedre egnet bo- og tjenestetilbud til brukere med behov for ressurskrevende tjenester.
- Bedre utnyttelse av lavterskel tilbud til brukere som kan nyttiggjøre seg dette innen rus og psykisk helsefeltet.
- Aktiv fritid – gi tilbud til brukere som kan nyttiggjøre seg sosial deltakelse i gruppetilbud fremfor individuell støttekontakt.
- Flytting av beboere fra Langenes til Kleplandstunet gjennomført 18.april
- Flytting av langtidsplasser til Songdalen og korttidsplasser til Søgne fra og med 1.1.24.
- Overflytting av Kløvertun døgntrehabilitering til Valhalla helsesenter i forbindelse med ferieavvikling sommeren 2023.

Vedtatt endret nivå på tjenester eller innretning på tjenester

- Redusere nivå på tildeling av støttekontakt fra 5 timer gjennomsnittlig pr. uke til 3 timer pr uke.

- Redusere nivå i form av endret hyppighet på praktisk bistand fra 3. hver uke til 4 hver uke.
- Avvikle tjenesten helseveiledning for eldre
- Systematisk vurdering av velferdsteknologiske løsninger som et av flere tiltak for å dekke bistandsbehov hos den enkelte.

Systemforbedringstiltak som skal bidra til bedre oversikt og kontroll over kostnader

- Forvaltning og koordinering skal styrke portvaktfunksjonen gjennom oppmøte og dialog med pasienten på sykehuset, for å sikre rett tjenestenivå ved utskrivning.
- Evaluering og videreutvikling av finansieringsmodell på habiliteringsfeltet, jfr tidligere omtale
- Evaluere ISF-priser på omsorgssentre.

Tilpasset bemanning til økonomiske rammer og mer ressurseffektive arbeidsprosesser

- Det er jobbes med å tilpasse turnusene til budsjettammer, samtidig som det er rettet søkelys på bruk av overtid, vikarkostnader og merarbeid.
- TØRN-prosjekt ved Valhalla omsorgssenter med omlegging til kompetansebaserte team og løsninger for å jobbe mer på tvers av avdelinger forventes å gi gevinster fra 2024.
- På natt ved Valhalla helsenter jobbes det med å redusere bemanning ved hjelp av kamerateknologi, men ikke mulig å få full effekt av dette før i 2024.
- Det jobbes med å forbedre rutiner av bestilling, type varer som bestilles, samt av rutiner for å leie inn personell. Omsorgssenter har hatt en gjennomgang av organisering og arbeidsoppgaver for merkantile ressurser for å utnytte ressursene best mulig og gi støtte til den administrative driften av sykehjemmene.
- Det er gjennomført ny anbudskonkurranse for legevikarer fra bemanningsbyrå for å få en avtale som gir mer forutsigbare kostnader.
- Dagens legeturnus på legevakt er sagt opp, og det jobbes med ny bemanningsplan med noe lavere legebemanning på enkelte tider av døgnet.
- Det er stor gjennomtrekk i stillinger både for leger og sykepleiere, det jobbes med tiltak for å stabilisere denne situasjonen.
- Reduksjon i administrativ arbeidstid og teamkoordinatorfunksjoner på habiliteringsfeltet
- Jobbe aktiv for å redusere antall stillinger for ansatte som trenger tilrettelegging, men ikke kan utøve tjeneste i helse og mestring. Dette er det ikke budsjettmessig dekning for.
- Redusere bemanning ved aktivitetssenter for rus/psykisk helse, samt øke inntjening via kafédrift.
- Holdt stillinger vakante i forbindelse med fravær

Øke inntekter

Jegersberg gård har flere tiltak for å sikre nødvendig inntekt. Inkludert å jobbe med inntak for å sikre belegg av plasser.

Igangsett utredningsarbeid for å vurdere mulighet for å redusere kostnader ved å

- Samlokalisere/-organisere God Start med Jegersberg gård.
- Samorganisere Aktiv Fritid og konsulenter for barn og unge.
- Samlokalisere og -organisere Drop-in og RPH.

Oppsummering

Tiltak for å komme i driftsbalanse vil med stor sannsynlighet påvirke andel heltidsstillinger og gjennomsnittlig stillingsstørrelse i en negativ retning.

Det er estimert en reduksjon i driftskostnader på disse tiltakene tilsvarende 89 mill. kr. Det er knyttet usikkerhet til dette estimatet. På bakgrunn av dette finner kommunedirektøren at disse tiltakene ikke vil være tilstrekkelig for å kunne oppnå økonomisk balanse ved inngangen til 2024, samt gjenvinne økonomisk handlingsrom i kommunalområdet. Ytterligere tiltak vil derfor måtte settes i verk.

Nye tiltak fra 2. tertial

- Igangsette arbeid med å planlegge flytting av rehabiliteringsplasser fra Kløvertun til Valhalla helsesenter før sommeren 2024, på permanent basis.
- Endre beboergrupper ved Songdalstunet omsorgssenter for å sikre en bedre driftseffektivitet.
- Videre vurdere å holde ledige heltidsomsorgsplasser og vurdere stengning av institusjonsplasser for å tilpasse drift til vedtatt budsjett.
- Mer restriktiv tildelingspraksis på omsorgsstønad
- Vurdere tildelingspraksis til brukere som får tjenesten organisert som en BPA-ordning
- Vurdere hvordan en kan utvikle mer bærekraftige tjenester til barn som har behov for nattlig overvåking

Budsjettendringer

Fordeling av integreringstilskudd

Kommunedirektør foreslår å fordele 17,165 mill. kr. til Helse og mestring i 2.tertial. Dette som følge av oppjustert forventning om antall bosettinger av flyktninger i 2023. Av disse fordeles 140 000 kr til Livsmestring, 9,835 mill. kr til Helsefremming og inkludering og 7,190 mill. kr til NAV.

Prosjekt Matsvinn i Omsorgssenter

Prosjekt Matsvinn tilføres budsjettmidler på 250 000 kr foreslås overført fra Klima og arealutvikling i og med at det er Helse og mestring som får kostnadene.

Overflytte 25 % stilling fra Lederstøtte til personal

Kommunedirektøren foreslår å overføre finansiering av en 25 % stilling relatert til overflytting av oppgaver knyttet til saksbehandlingsansvar for ett- og treårskrav fra ansatte etter Arbeidsmiljøloven. Dette utgjør 238 000 kr.

Økt sats sosialhjelp RNB 2023 halv årseffekt

Kommunedirektøren foreslår at Nav kompenseres med at økt sats knyttet til at sosialhjelpsatsene økes med 10 % fra 01.07.2023. Dette utgjør 6,45 mill. kr i 2023.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer Kommunalsjefområde		Tiltak	Beløp
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	Overføring av stillingsressurs fra Helse og mestring til Personal	-238
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd Arbeid med ekstratilskudd	400
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd Gyldengården helse	440
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd heldagstilbud	1 500
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd Ressurssenter	400
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd skolehelse Samfunnsmed.enhet	200
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd Tolketjenesten	895
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd utbetaling introprogram	6 000
Helse og mestring	Livsmestring	Integreringstilskudd Ungdomshelse Livsmestring	140
Helse og mestring	NAV	Integreringstilskudd Møtesenter NAV	190
Helse og mestring	NAV	Integreringstilskudd utbetaling NAV	7 000
Helse og mestring	NAV	Økt sosialhjelp RNB 2023 1/2 årseffekt	6 450
Helse og mestring	Omsorgssenter	Matsvinn Prosjekt Omsorgssenter fra Klima- og areal	250
Sum			23 627

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendring disposisjonsfond	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Etterslep Covid-19	700
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Statlig mottak	1 000
Sum			1 700

Interne budsjettendringer

Området har i tillegg følgende budsjettendringer mellom kommunalsjefområdene og økte inntekter:

Merinntekter ressurskrevende inntekter

Budsjettet for refusjon særlig ressurskrevende brukere ble i 1. tertial vedtatt økt med 21 mill. kr. til 169 564 806 mill. kr. iht. forventet prognose.

Pr. august viser imidlertid en grundig og foreløpig opptelling en prognose på hele 211,996 mill. kr for 2023. Dette er en betydelig økning i fht. forventet merinntekt som

ble rapportert 1. tertial. Dette betyr en ytterligere forventet merinntekt på 42,431 mill. kr. siden 1. tertial og samlet kr 63,431 mill. kr. over budsjett for 2023. I tillegg til at nye ressurskrevende brukere er kommet til, er også timesatsene økt som følge av lønnsvekst og økning i ulempetillegg i 2023. Kommunedirektøren foreslår at brutto og netto budsjett justeres tilsvarende.

Økt tilskudd Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester

Kommunedirektør foreslår å øke budsjett 2,324 mill. kr. på sentrale ansvar i 2.tertial knyttet til eksterne tilskuddmidler til Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester.

Økt budsjett Særskilt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger

Årsaken til mindreforbruket er økt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger fra staten. Kommunen har bosatt mange enslige mindreårige flyktninger og tilskuddet øker med på 10 mill. kr. utover budsjettet. Kommunedirektøren foreslår at brutto og netto budsjett justeres tilsvarende.

Flytting av kommunal BPA-ordning fra Hjemmetjenester og rehabilitering til Livsmestring

Administrasjon av den kommunale BPA-ordningen er overført fra Hjemmetjenester og rehabilitering til Livsmestring (Aktiv fritid) fra 1. september. Kommunedirektøren foreslår derfor å overføre tilhørende budsjettmidler på 2,279 mill. kr fra Hjemmetjenester og rehabilitering til Livsmestring i 2. tertial med unntak av en 50 % lederstilling.

40% fast stilling fra Mestringsenheten til sentrale ansvar

Kommunedirektøren foreslår å flytte 121 000 kr fra Friskliv og mestring til Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT).

Overføring av drift til investeringsprosjekt 4300226 Statlig mottak nivå 2

Kommunedirektøren foreslår å overføre 1,5 mill. kr fra driftsbudsjett til investeringsbudsjett for å finansiere etablering av nytt mottak.

Overføring av drift til investeringsprosjekt 4300183 Jegersberg gård - utbedring av uteområder.

Arbeidet er ferdigstilt, og prosjektet avsluttes. Kostnaden oversteg budsjettet med 94 000 kr, og dette dekkes inn fra driftsregnskapet til Jegersberg gård.

Overføring av drift til investeringsprosjekt 4300223 Investeringer nytt hjelpemiddellager 2022

Kommunedirektøren foreslår å overføre 216 800 kr fra driftsbudsjett for å kompensere merforbruk etter innflytting i nye lokaler på Rige i 2022.

75% midlertidig stilling drift- og fagsystemansvarlig for velferdsteknologiske løsninger

Kommunedirektøren foreslår å overføre 188 000 kr fra Hjemmetjenester og rehabilitering til sentrale ansvar for å styrke systemansvar for velferdsteknologi i inneværende år. Foreløpig varighet er 1 år fra 01.09.23. Deler av stilling vil finansieres av midler som er tilført området i arbeidet med Handlingsplan for e-helse.

Ny prisavtale flattekstiler og arbeidstøy

Når det gjelder endring i pris på leie og vask av arbeidstøy og flattekstil er det gjort en fordeling basert på forbruk så langt i forhold til endringene i prisene. Dette vil rekalkuleres for neste år. Dette kommer vi tilbake til i tilleggsinnstillingen.

Ny legemiddelavtale

Midler knyttet til økte priser i forbindelse med ny legemiddelavtale er for 2023 fordelt forholdsmessig etter hvordan kostnadene har vært så langt i 2023. Dette vil rekalkuleres for neste år. Dette kommer vi tilbake til i tillegginnstillingen.

Omprioritering midler fra stab til overordnede ansvar

Det ble vedtatt i 1. tertial å overføre mindreforbruket på stab på 1,3 mill. kr til overordnede ansvar. Dette gjøres teknisk i 2. tertial.

Handlingsplan for e- helse . Legevakt digitale tavler

Kommunedirektøren foreslår å omgjøre 440 000 kr fra drift til investering til innkjøp av Digitale tavler i forbindelse med prosjekt "Innovasjon og digitalisering i legevakt".

Tavlene skal tas i bruk ved legevakt, Valhalla helsesenter ved avdeling Øyeblikkelig hjelp døgn (ØHD) og korttidsavdelinger (KT).

Beløp i 1000 kr

Interne budsjettendringer Kommunalsjefområde Tiltak			Beløp
Helse og mestring	Forvaltning og koordinering	Fordelt forventet merinntekt ressurskrev.	42 431
Helse og mestring	Forvaltning og koordinering	Forventet merinntekt refusjon ressurskrev.	-42 431
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	40% lønnsmidler fra Friskliv og mestring til USHT	121
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	Fagsystemansvarlig for velferdsteknologi fra HR 75% fra 01.09.23	188
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	Handlingsplan for e-helse Krs. Legevakt digitale tavler 2023	-440
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	Ny legemiddelavtale	-2 300
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	Ny prisavtale Flatekstil og Arbeidstøy	-1 300
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	Omprioriterte midler fra stab til overordnede ansvar	0
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	Økt budsjett sentrale ansvar Helse og mestring	0
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	40% lønnsmidler fra Friskliv og mestring til USHT	-121
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Overføring av driftsmidler til investeringsprosjekt etablering statlig mottak	-1 500
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Særskilt tilskudd enslig mindreårig merinntekter	0
Helse og mestring	Hjemmetjenester og rehabilitering	Drift-/fagsystemansvarlig for velferdsteknologi til stab	-125
Helse og mestring	Hjemmetjenester og rehabilitering	Drift-/fagsystemansvarlig for velferdsteknologi til stab	-63
Helse og mestring	Hjemmetjenester og rehabilitering	Kompensering legemiddelavtale til Kløvertun rehab	70
Helse og mestring	Hjemmetjenester og rehabilitering	Kompensering legemiddelavtale til legevakt	146
Helse og mestring	Hjemmetjenester og rehabilitering	Kompensering legemiddelavtale til Valhalla korttidsplasser	277
Helse og mestring	Hjemmetjenester og rehabilitering	Kompensering legemiddelavtale til ØHD	35

Interne budsjettendringer Kommunalsjefområde Tiltak			Beløp
Helse og mestring	Hjemmetjenester og rehabilitering	Overføring av driftsmidler til investeringsprosjekt 4300223	217
Helse og mestring	Livsmestring	Oppgradering uteområder, overføring til investering	-94
Helse og mestring	Omsorgssenter	Ny legemiddelavtale til OMS 2023	1 772
Helse og mestring	Omsorgssenter	Ny prisavtale Flatekstil og Arbeidstøy	1 300
Sum			-1 818

Bundne fond

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bundne fond:

Beløp i 1000 kr

Kommunalsjefområde	Tiltak		Beløp
Forvaltning og koordinering	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	50
Forvaltning og koordinering	Rette årsbudsjett bundne fond	Bruk av bundne fond	-910
Helse- og mestringsstab	Avsetning til bundne fond	Bruk av bundne fond	-25
Helse- og mestringsstab	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	4 958
Helsefremming og inkludering	Avsetning til bundne fond	Bruk av bundne fond	-4 000
Helsefremming og inkludering	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	14
Helsefremming og inkludering	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	4 848
Hjemmetjenester og rehabilitering	Avsetning til bundne fond	Bruk av bundne fond	-2
Livsmestring	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	98
Livsmestring	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	306
Livsmestring	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	61
Livsmestring	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	32
Livsmestring	Bruk av bundne fond korr	Bruk av bundne fond	507
NAV	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	286
NAV	Rette årsbudsjett bundne fond	Bruk av bundne fond	-352
Omsorgssenter	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	57
Omsorgssenter	Bruk av bundne fond	Bruk av bundne fond	120
Sum			6 048

Disposisjonsfond - prognose pr. 31.12.23

Områdets disposisjonsfond pr. 01.01.23 var på -33,3 mill. kr.

I 1. tertial ble følgende vedtatt:

- Helse og mestring skulle tilføres 1,2 mill. kr som kompensasjon for utgifter til kommunenes kristeteam 2022.
- Helse og mestring skulle kompenseres med 2 mill. kr for ekstra juleytelse , 1000 kr pr sosialhjelpsmottaker som ble betalt ut i des 2022
- Tilbakebetaling av ubrukte midler fra by og sted på 0,3 mill. kr.
- Bruk av 3,532 mill. kr av disposisjonsfondet i 2023.

Det ble i 1. tertialrapport brukt 3,532 mill. kr av disposisjonsfondet (bruk av næringsfond kommer i tillegg). Kommunedirektøren foreslår bruk av disposisjonsfond i 2023 på 100 000 til prosjekt livsglede for eldre innenfor kommunalsjefsområde omsorgssenter.

Med forventet negativt budsjettavvik på 40,8 mill. kr blir prognosen på disposisjonsfondet pr. 31.12.23 på -75,4 mill. kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	-33 276
Kompensasjon utgifter kommunens kriseteam 2022	1 200
Overføring fra By- og stedsutvikling, Eiendom mindretutgifter leie NAV	300
Kompensasjon ekstra juleytelse 1000 kr pr. mottaker NAV	2 000
Bruk av fond 1. tertial til avvikling av vaksinasjonssenteret	-1 200
Bruk av fond 1. tertial til alisløp fastleger	-285
Bruk av fond 1. tertial til Nav, jobbhuset	-239
Bruk av fond 1. tertial til Nav jobbskolen	-170
Bruk av fond 1. tertial til Nav jobbhuset	-40
Bruk av fond 1. tertial til Nav sysselsettingstiltak	-98
Bruk av disposisjonsfond NAV (budsjettet i årsbudsjett 2023)	-1 500
Planlagt bruk av disposisjonsfond 2. tertial til livsglede for eldre	-100
Årsprognose budsjettavvik 31.12.23	-40 800
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	-75 408

Fordeling av disposisjonsfondet pr. kommunalsjefsområde:

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
30 Direktør og sentrale ansvar	55 702
31 Forvaltning og koordinering	-54 340
32 Livsmestring	-41 997
33 Helsefremming og inkludering adm.	11 800
34 Hjemmetjenester og rehabilitering	-12 408
35 Omsorgssenter	-42 862
36 NAV kommune	8 697
Sum prognose disposisjonsfond pr. 31.12.2023	-75 408

Det vil i årsoppgjøret bli foretatt en omfordeling av tilgjengelige midler som er ført på direktør og sentrale ansvar ut på kommunalsjefsområdene.

Området har i tillegg følgende disposisjonsfond til konkurranseutsatt virksomheter:

Kommunedirektøren foreslår å overføre 1 mill. kr for å dekke økte kostnader i Statlig mottak. Dette som følge av lav indeksregulering fra staten, samt høye kostnader til drift. Kommunedirektøren foreslår i tillegg å overføre 0,7 mill. kr for å dekke en stilling som har håndtert etterslep fra pandemien i Miljørettet helsevern.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond konkurranseutsatte virksomheter	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	12 008
Omprioritering fra næringsfond til overordnede ansvar	-2 000
Avvikling av Statlig akuttmottak	-574
Økte kostnader statlige mottak	-1 000
Stilling miljørettet helsevern	-700
Sum prognose disposisjonsfond til konkurranseutsatt virksomhet pr. 31.12.2023	7 734

5.6 Kultur og innbyggerdialog

Årsprognose

Kultur og innbyggerdialog melder om et forventet mindreforbruk på 0,5 mill. kr etter bruk av disposisjonsfond på 1,6 mill. kr (1. tertial 2023). Kultur og innbyggerdialog skal bruke 5,3 mill. kr av bundne fond i 2023.

Det forventes et merforbruk på stabsområdet på 1,4 mill. kr pga. økte AFP-utgifter, og et samlet merforbruk på Kultur og Idrett med 1,1 mill. kr knyttet til merforbruk på Idrett og Fritid. Innbyggerdialog forventes å få et mindreforbruk på totalt 3 mill. kr. spesielt på Innbyggertorg.

Tall i 1000 kr

Kommunalsjefområde	Regnskap pr. 31.08.23	Budsjett pr. 31.08.23	Avvik pr. 31.08.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose budsjettavvik 2023
40 Kultur og innbyggerdialog stab	124 623	125 239	617	179 967	-1 400
41 Kultur og idrett	83 238	82 983	-255	133 365	-1 100
42 Innbyggerdialog	46 643	51 734	5 091	84 291	3 000
Sum	254 503	259 956	5 453	397 623	500

Kommunedirektøren foreslår følgende omprioriteringer på området Kultur og innbyggerdialog: 2,5 mill. kr av mindreforbruk på Innbyggertorg foreslås omprioritert slik i 2. tertialrapport:

- 100.000 kr i besparelser fra avsluttet prosjekt for oppgradering av møterom i rådhusene - tilbakeføres bykassen
- Budsjettet for AFP-utgifter styrkes med 1,3 mill. kr.
- Styrking av direktørens budsjett knyttet til bidrag til Fritidsenhetens ferietilbud for barn/unge, 150.000 kr
- Styrking av Fritidsenhetens budsjett grunnet nye lønnsvilkår, i 2023, 150.000 kr
- Idrett styrkes med 0,8 mill. kr for merutgifter på Aquarama idrettshaller

Kultur og innbyggerdialog stab

Hovedårsaken til mindreforbruket pr 31. aug. skyldes 300 000 kr i mindreforbruk på budsjett for Tall Ships Races 2025, mindre bruk av bundne fondsmidler i staben og

enkelte besparelser på driftsposter. Det er kommet økte AFP-utgifter (flere ansatte som går av på avtalefestet pensjon) på 1,3 mill. kr.

Kultur og idrett

Hovedårsaken til merforbruket på Kultur og idrett gjelder Idrettsenheten. Idrett inngår i kommunalsjefområdet pr. 31. aug. og blir eget kommunalsjefområde fra 1. sept. Merforbruk på Idrett med 2,3 mill. kr skyldes en refusjon fra forsikringsoppgjør for Vågsbygdhallen som er inntektsført i sept., samt avvik knyttet til Aquarama med ca. 1 mill. kr.

Innbyggerdialog

Hovedårsaken til mindreforbruket skyldes: Alle enheter i Innbyggerdialog har et mindreforbruk pr 31. aug., hvorav halvparten på Innbyggertorg. Foreløpig besparelser på Bibliotek og Frivillighet skyldes senere forbruk av øremerkede fondsmidler enn budsjettet. Mindreforbruk på Demokratienheten skyldes en merinntekt fra EU-prosjektmidler på 0,5 mill. kr. Besparelser på Kommunikasjon og Innbyggertorg skyldes i hovedsak lite vikarforbruk ved sykdomsfravær, samt lavere driftsutgifter på enkelte poster.

Budsjettendringer

Kirkelig fellesråd – utbedringer krematoriet 0,9 mill. kr:

Kirkelig fellesråd har i 2. tertial fremmet behov for finansiering av utbedringer knyttet til kjølekapasitet, kremasjonsovn og lekkasjer ved Oddernes krematorium og kapell. Kommunedirektøren foreslår at 0,9 mill. kr bevilges til tiltakene.

Kirkelig fellesråd har også meldt behov for kompensasjon for merutgifter ved overgang til ny IT-løsning (Kirkepartner). Kommunedirektøren foreslår ikke ytterligere dekning utover de økte tilskudd som ble gitt i årets budsjett, samt dekning av kostnader til ny arkivløsning i 1. tertial 2023.

Driftsprosjekt for oppgradering av møterom

Driftsprosjektet for oppgradering av møterom i rådhusene i Søgne, Songdalen og Kristiansand foreslås avsluttet 2. tertial. Formålet har vært å sørge for at kommunen har moderne møterom som kan bidra til flere digitale møter og mindre reisekostnader. Innbyggertorg har, over 2 år og i samarbeid med IT-tjenesten og Politisk og adm. sekretariat, hatt ansvar for grundig kartlegging og oppgradering av samtlige møterom i de 3 rådhusene. Det er benyttet totalt 1,9 mill. kr, og prosjektet kan avsluttes ved at 100 000 kr tilbakeføres til bykassen. I videre oppfølging av møterommene vil IT-tjenesten frigjøre driftsmidler på 100 000 kr til teknisk bistand/feilretting og tilsvarende vil Innbyggertorg sette av 150.000 kr til årlige utskiftingsbehov av møteromsutstyr i de 3 rådhusene. Det tas forbehold om at driftsutgifter kan øke etter hvert som utstyret blir brukt og krever mer vedlikehold. Kommunedirektøren foreslår at 100 000 kr tilbakeføres til bykassa.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Kultur og innbyggerdialog	Kommunikasjon og innbyggerdialog	Integreringstilskudd Frivillinghet	100
Kultur og innbyggerdialog	Kommunikasjon og innbyggerdialog	Integreringstilskudd Innbyggerdialog	96
Kultur og innbyggerdialog	Kommunikasjon og innbyggerdialog	Tilbakeføring bykassen-restmidler driftsproj.Oppgradering møterom rådhusene	-100
Kultur og innbyggerdialog	Kulturstab	Kirkelig fellesråd-utbedring krematoriet	900
Sum			996

Interne budsjettendringer

Det foreslås omdisponering på 2,4 mill. kr fra Innbyggertorg til økte utgifter til utbetalinger for flere ansatte med avtalefestet pensjon, samt styrking av budsjett for blant annet Fritid og Idrett.

Området har følgende budsjettendringer mellom kommunalsjefområdene:

Beløp i 1000 kr

Område	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Kultur og innbyggerdialog	Idrett og fysisk aktivitet	Styrking budsjett Aquarama idrettshaller	800
Kultur og innbyggerdialog	Kommunikasjon og innbyggerdialog	Omdisp.fra Innbyggertorg 2. tertial 23	-2 400
Kultur og innbyggerdialog	Kultur og fritid	Styrking budsjett pga.ny tariffavtale 2023	150
Kultur og innbyggerdialog	Kulturstab	Styrking av AFP-budsjett 2023	1 300
Kultur og innbyggerdialog	Kulturstab	Styrking direktøren-tilskudd til ferietilbud-Fritid	150
Sum			0

Bundne fond

Kultur og innbyggerdialog planla i 1. tertial å benytte 7,3 mill. kr av bundne fond i 2023, men foreslår i 2. tertial å tilbakeføre 2,0 mill. kr til bundne fond ettersom midlene ikke vil bli benyttet i 2023. I tillegg er det kommet inn et bundet driftsfond på 30.000 kr for Vigelands samlinger, som foreslås benyttet til dette øremerkede kunstformålet under Kultur og innbyggerdialog-stab.

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bundne fond:

Beløp i 1000 kr

Område	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Kultur og innbyggerdialog	Kommunikasjon og innbyggerdialog	reversering bruk av bundne fond	-2 018
Kultur og innbyggerdialog	Kulturstab	Bruk av bundne fond	30
Sum			-1 988

Disposisjonsfond - prognose pr. 31.12.23

Kultur og innbyggerdialog hadde et disposisjonsfond pr. 1.1.2023 er på 12,6 mill. kr.

Kultur og innbyggerdialog hadde 1,37 mill. kr i økte utgifter til strøm i 2022, som er kompensert ved omdisponering mellom områdets enheter i 1. tertial. Det ble også vedtatt å bruke totalt 1,582 mill. kr av fondet i 2023.

Prognosen på områdets disposisjonsfond pr. 31.12.23 er på 11,5 mill. kr.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	40 Kultur og stab	41 Kultur og idrett	42 Innbyggerdialog	Sum
Disposisjonsfond pr. 1.1.2023	4 199	2 992	5 413	12 604
Finansiering merkostnader busskort	-319		319	0
Finansiering merkostnader strøm		1 357	-1 357	0
Omdisponering fra kultur og idrett		-392		392
Omdisponering fra kulturskole		-100		100
Omdisponering fra kulturarenaer		-300		300
Omdisponering til fritid		195		195
Omdisponering til Idrett		597		597
Planlagt bruk av fond til Ukraina tiltak	-800			-800
Planlagt bruk av fond til oppgradering møterom fra 2021			-414	-414
Planlagt bruk - inv.prosjekter Søgne gamle prestegård		-368		-368
Årsprognose budsjetttavvik 31.12.23			500	500
Sum prognose disp.fond 31.12.23	3 080	3 981	4 461	11 522

5.7 By- og stedsutvikling

Årsprognose

By- og stedsutvikling melder om et forventet mindreforbruk/merinntekter ved årets slutt i forhold til budsjett på 3,1 mill. kr. Resultatet er justert med foreslåtte rammeendringene og er etter bruk av fond.

Planlagt netto bruk av disposisjonsfond i driften i 2023 er 284 000 kr, I 2. tertial foreslås det satt av 2 mill. kr til et vedlikeholdsfond for bolig og 800 000 kr tas inn i driften til pågående vedlikeholdsarbeid på Ekserserhuset. I tillegg foreslår kommunedirektøren at det overføres 11,8 mill. kr fra områdets fond til det sentrale disposisjonsfondet, (se punktet for disposisjonsfond for mer detaljer). Det er flere kommunalsjefsområder som

antyder at det kan bli aktuelt å bruke midler fra disposisjonsfond i forbindelse med årsoppgjøret. Det er videre planlagt bruk av 11,8 mill. kr og avsetning av 210 000 kr fra bundne fond i 2023. I 2. tertial foreslås det regulert 10,2 mill. kr.

I tillegg kommer fondsbruk knyttet til selvkostområdene som er beskrevet under kommunalsjefsområdet Ingeniørvesenet.

Tall i 1000 kr

Kommunalsjefområde	Regnskap pr. 31.08.23	Budsjett pr. 31.08.23	Avvik pr. 31.08.23	Årsbudsjett 2023	Årsprognose budsjettavvik 2023
50 By- og stedsutvikling stab	85 567	85 716	149	133 783	600
51 Ingeniørvesenet	-65 953	-60 658	5 295	-83 503	2 200
52 Parkvesenet	41 949	40 379	-1 570	67 177	0
53 Plan og bygg	7 042	14 171	7 129	22 493	500
54 Eiendom	182 730	210 514	27 784	313 239	-1 400
55 Klima og arealutvikling	14 846	22 438	7 592	37 712	1 200
Sum	266 181	312 561	46 379	490 902	3 100

Avviket pr 31.08.23 på 46,4 mill. kr skyldes i tillegg til betydelige reduserte kostnader knyttet til strøm, i hovedsak periodisering.

Det foreslås å tilbakeføre til bykassa 24 mill. kr som er forventet reduksjon i strømutfgifter i forhold til budsjett. Av disse er 20 mill. kr knyttet til formålsbygg, 1 mill. kr knyttet til Aquarama og 3 mill. kr knyttet til gatelys. Det er i tillegg anslått 2 mill. kr i reduserte strømutfgifter for bolig, men disse foreslås satt av til vedlikehold av boliger. I tillegg foreslås det følgende reguleringer: staben kompenseres med 1 mill. kr i økt tilskudd til KBR, Parkvesenet får økte strømkostnader på 500 000 kr og Klima og areal får 254 000 kr som er økningen i kommunens andel til ATP (Areal og transport prosjektet). Klima og areal får også styrket sin ramme med 1,5 mill. kr til kompenserende tiltak som en konsekvens av at piggdekkgebyret er avviklet.

By- og stedsutvikling staber

Hovedårsaken til mindreforbruket i stabene er lavere utgifter i utbyggingsstaben som skyldes vakant stilling som nå er besatt, samt lavere konsulentutgifter. Tilskuddet til Kristiansandsregionen brann og redning økes med 1 mill. kr, fordi reduksjon i renter og avdrag knyttet til innfridd lån er lagt inn dobbelt og budsjettet er derfor for lavt.

Ingeniørvesenet

Hovedårsaken til mindreforbruket på 2,2 mill. kr i Ingeniørvesenet er:

- Det er beregnet 6 mill. kr i merinntekter hos Parkering. Av disse foreslås det at 1. 6 mill. kr overføres til investering for å slutføre brannsikring av parkeringshuset i Elvegata.
- Det er merforbruk knyttet til kabelfeil på veilys på 1 mill. kr.
- Det er en ikke budsjetterte kostnader knyttet til smittevernlager på 500 000 kr.
- Utbedring av setningskader på strandkantdeponiet er beregnet til 500 000 kr.

I tillegg foreslås det å tilbakeføre 3 mill. kr til bykassa grunnet lavere prognose på strøm til vei- og gatelys.

Vann og avløp

Prognose er endret betydelig siden 1. tertial, i all hovedsak pga. endret selvkostrente. I 1. tertial var den nedadgående og antatt rentegevinst var stor. Denne er nå borte, da selvkostrenta (4,38%) p.t. ligger litt over opprinnelig budsjett (4,2%). Både vann og avløp har fortsatt noe rentebesparelse som følge av forskyvning i investeringer. Det er iverksatt tiltak for å redusere kostnadene der man kan skyve/utsette planlagte driftsoppgaver. Prognose for strømkostnader er noe høyere på vann enn budsjett. I tillegg er det merkostnader med kjøp av kjemikalier (fortsatt høyere priser i markedet enn budsjettet). Det er også noe mindre inntekter fra gebyr, som følge av for høye a konto innbetalinger i forhold til avregning mot faktisk forbruk fra kunder som har vannmåler.

- Vann: Prognose ved årets slutt er en forverring på 8,7 mill. kr i forhold til 1. tertial. Selvkostfondet dekker 5 mill. kr og resten 3.7 mill. kr dekkes midlertidig av sentralt disposisjonsfond.
- Avløp: Prognose ved årets slutt er en forverring på 10 mill. kr i forhold til 1. tertial. Avløp har ikke selvkostfond og hele beløpet dekkes midlertidig av sentralt disposisjonsfond.

Parkvesenet

Parkvesenet melder balanse dersom de tilføres den foreslått økning på 500 000 kr i økte strømkostnader.

Plan og bygg

Hovedårsaken til mindreforbruket på 500 000 kr i Plan og bygg er:

- Planenheten melder om forventet underskudd på 0,5 mill. kr ved årets slutt. Underskuddet skyldes lave gebyrinntekter.
- Avdeling for Geografisk informasjon har hatt ubesatte stillinger i deler av året og melder et mindreforbruk på 1 mill. kr ved årets slutt.

Eiendom

Hovedårsaken til merforbruket på 1,4 mill. kr i Eiendom er:

- Byggservice melder om et merforbruk på 1,8 mill. kr ved årets slutt. Merforbruket skyldes underfinansiering ved sentralisering av vaktmestertjenester fra andre områder. Enheten gjør en rekke tiltak for å komme i balanse.
- Boligenheten planlegger et mindreforbruk på 400 000 kr for å dekke inn merforbruk fra 2023 i tillegg har leieinntektene økt med 2,2 mill. kr som foreslås brukt til vedlikehold.

Prognosen for strømkostnader knyttet til formålsbygg og Aquarama kan bli 21 mill. kr lavere enn budsjett og det foreslås å tilbakeføre disse til bykassa. I tillegg er det anslått 2 mill. kr lavere strømkostnader knyttet til bolig og disse foreslås satt av til et vedlikeholdfond for bolig.

Klima og arealutvikling

Hovedårsaken til mindreforbruket på 1,2 mill. kr i Klima og arealutvikling er:

- Ubrukte midler knyttet til søkbare ordninger hos Miljøenheten der utbetaling skjer når tiltak er gjennomført. Utbetalingen vil komme til neste år.

- I tillegg blir kommunalsjefsområdet kompensert for økning i kommunens andel til ATP prosjektet med til 254 000 kr.
- Miljøenheten får styrket sin ramme med 1,5 mill. kr til kompenserende tiltak (panteordning piggdekk og veivask) som en konsekvens av at piggdekkgebyret er avvirket.

Budsjettendringer

Stabene

Merforbruk Kristiansandsregionen brann og redning (KBR)

Tilskuddet til KBR foreslås økt med 1 mill. kr, fordi reduksjon i renter og avdrag for innfridd lån er lagt inn dobbelt i vedtatt budsjett og dagens bevilgning er derfor for lav.

Ingeniørvesenet

Redusert strømbudsjett veilys

Prognosen for strømkostnadene til veilys er 3 mill. kr lavere enn budsjett og det foreslås at 3 mill. kr tilbakeføres bykassa.

Selvkost

Vann:

Prognose ved årets slutt er en forverring på 8,7 mill. kr i forhold til 1. tertial.

Selvkostfondet dekker 5 mill. kr og resten 3.7 mill. kr dekkes midlertidig av sentralt disposisjonsfond.

Avløp

Prognose ved årets slutt er en forverring på 10 mill. kr i forhold til 1. tertial. Avløp har ikke selvkostfond og hele beløpet dekkes midlertidig av sentralt disposisjonsfond.

Parkvesenet

Kompensasjon økte strømutgifter

Parkvesenet har ikke tidligere fått økt sin ramme til strøm. Prognosen for 2023 viser et merforbruk på 500 000 kr. Det foreslås at Parkvesenets ramme økes tilsvarende.

Eiendom

Redusert strømbudsjett formålsbygg

Strømprisene har gjennom 2023 vært lavere enn prisene som ble lagt til grunn i budsjettet. Prognosene tilsier at strømbudsjettet for kommunens formålsbygg kan nedjusteres med 20 mill. kr for 2023. Kommunedirektøren foreslår at midlene trekkes inn til bykassa.

Redusert strømbudsjett Aquarama

Opprinnelig var det i budsjettet satt av 5 mill. kr til strømutgifter ved Aquarama, men på grunn av lavere priser blir kommunens andel lavere. Budsjettet ble nedjustert med 3 mill. kr i 1. tertial. Kommunedirektøren foreslår nå å redusere budsjettet med ytterligere 1 mill. kr og tilføre midlene til bykassa.

Klima og areal

Areal-transport prosjekt (ATP)- indeksjustering

Kommunens bidrag til ATP justeres hvert år med deflator og endring i folketall. For 2023 betyr det en økning i bidraget fra Kristiansand kommune fra 5,84 mill. kr til 6,09 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår at rammen blir økt med 254 000 kr.

Overføring til omsorgssentre – prosjekt matsvinn

Som en del av prosjekt matsvinn overføres 250 000 kr fra prosjekt 3552015 Matsvinn til Omsorgssenter administrasjon.

Kompenserende tiltak ved bortfall av piggdekkgebyr

Disposisjonsfond knyttet til piggdekkgebyr overføres sentralt disposisjonsfond i 2. tertial. Kommunedirektøren foreslår at kompenserende tiltak legges inn i rammen med 1 mill. kr til panteordning for piggdekk og 500 000 kr til veirenhold for å bedre luftkvaliteten.

Kommunedirektøren foreslår følgende budsjettendringer:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
By- og stedsutvikling	By- og stedsutvikling stab	2 tert. Merutg. KBR	1 000
By- og stedsutvikling	Eiendom	Redusert strømbudsjett Aquarama	-1 000
By- og stedsutvikling	Eiendom	Redusert strømbudsjett formålsbygg	-20 000
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Bruk av selvkostfond vann	-4 972
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Bruk av sentralt disposisjonsfond avløp	-10 000
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Bruk av sentralt disposisjonsfond vann	-3 671
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Reduserte strømkostnede veilys	-3 000
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Justering ATP-tilskudd	254
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Kompenserende tiltak - Panteordning piggdekk	1 000
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Kompenserende tiltak - Veirenhold	500
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Matsvinn Prosjekt Omsorgssenter fra Miljø	-250
By- og stedsutvikling	Parkvesenet	Økte stømkostnader parkvesenet	500
Sum			-39 639

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av disposisjonsfond:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer	disposisjonsfond	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
By- og stedsutvikling	Eiendom		Redusert strømkostnad bolig avsettes til dispfond	-2 000
By- og stedsutvikling	Eiendom		Vedlikehold Ekserserhuset	800
Sum				-1 200

Interne budsjettendringer

Prosjekt 3507010 Ombruk Kristiansand

Byantikvaren har tatt initiativet med sikte på å opprette et verksted for istandsettelse av kommunens egne bygninger, der en erfaren verkstedmester skal gi arbeidsopplæring til ungdommer. Formålet er både å hindre bruk-og-kast (reduert klimabelastning), styrke det bygningsmessige vedlikeholdet, samt gi arbeidserfaring for ungdom. Det er snakk om et pilotprosjekt på to år.

Både Miljødirektoratet og Agder fylkeskommune støtter prosjektet med hhv. 1 mill. kr og inntil 150 000 kr. Pengene skal bl.a. brukes til rigging av verksted (avretting gulv, elektrisk anlegg, ventilasjon) samt nødvendig utstyr og drift. I 2023 er det behov for 375 000 kr, hvorav 75 000 kr finansieres av fylkeskommunen og resten dvs. 300 000 kr, finansieres ved omdisponering i driften til prosjektstaben. Hovedaktiviteten kommer i 2024-2025 og innarbeides i forbindelse med rulleringen av økonomiplanen innenfor rammen til by- og stedsutvikling. En del av finansieringen blir «intern kostnadsfordeling».

Brannsikring Parkeringshus Elvegata - overføring til investering

Parkering rapporterer pr august om et positivt budsjettavvik på 6 mill. kr. Det foreslås å bruke 1,6 mill. kr av dette til å ferdigstille brannsikringstiltak i parkeringshuset Elvegata.

Småbåthavn drift til investering

Småbåthavn investerer i et nytt bookingsystem som finansieres av driftsmidler. Budsjettet reguleres tilsvarende påløpte prosjektkostnader på 1,5 mill. kr som overføres fra driftsbudsjettet. Prosjektet er planlagt avsluttet i 2024.

Området har i tillegg følgende budsjettendringer mellom kommunalsjefområdene:

Bolig økte leieinntekter

Prognosen tilsier at leieinntektene for de kommunale boligene blir 2,2 mill. kr høyere enn budsjett på grunn av høyere KPI enn budsjettet. Høyere inntekter foreslås brukt til å øke vedlikeholdsbudsjettet til de kommunale boligene tilsvarende.

Redusert strømbudsjett bolig

Strømprisene har gjennom 2023 vært lavere enn prisene som ble lagt til grunn i budsjettet. Prognosene tilsier at strømbudsjettet for bolig kan nedjusteres med 2 mill. kr for 2023. Beløpet foreslås satt av til et vedlikeholds fond for bolig.

Søgne skole og idrettssenter avsetning vedlikeholdsfond

Søgne skole og idrettssenter er et A-bygg som skal vedlikeholdes i byggets levetid. Kristiansand kommune har en felles forpliktelse med Agder fylkeskommune, og hver av partene skal avsette sin andel av vedlikeholdsforpliktelsen på egen konto.

Vedlikehold Ekserserhuset

Det er avsatt midler på disposisjonsfond til vedlikehold av Ekserserhuset. Det er gjennomført en anbudskonkurranse og arbeidet vil starte opp i løpet av høsten. Det overføres 800 000 kr fra disposisjonsfond til årets budsjett.

Beløp i 1000 kr

Interne budsjettendringer	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
By- og stedsutvikling	By- og stedsutvikling stab	2 tert. Ombruk Kristiansand	0
By- og stedsutvikling	Eiendom	Bolig økt vedlikehold	2 200
By- og stedsutvikling	Eiendom	Bolig økte leieinntekter	-2 200
By- og stedsutvikling	Eiendom	Småbåthavn drift til investering	-1 500
By- og stedsutvikling	Eiendom	Søgne skole og idrettssenter avsetning vedlikeholdsfond	0
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Overføring av driftsmidler til investeringsprosjekt 5110020	1 600
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Økte inntekter Parkering	-1 600
Sum			-1 500

Bundne fond

Videreføring av kulturminneplanen

Det foreslås bruk av bundet driftsfond 86 000 kr avsatt i tidligere år for å finansiere påløpte utgifter i 2023.

Anleggsbidrag fylkesvei

I forbindelse med utbyggingen av Marviksletta har kommunen innkrevd anleggsbidrag som er hjemlet i utbyggingsavtalene. Beløpene er avsatt bundne fond i påvente av bruken. En del av disse bidragene skal videresendes til Agder fylkeskommune tilknyttet Marviksletta Østre ringvei. Fylkeskommunen har bedt om at beløpet som hittil er innkrevd, dvs. 10 mill. kr, utbetales t i 2023. Utbetalingen finansieres av bundet driftsfond.

Tinnheia - bydelsutvikling

Restbeløp på 52 000 kr hentes inn i driften fra bundne fond og brukes i prosjektet.

Klima og areal - bruk av bundne fond

Restbeløp på 44 000 kr fra prosjektet SNART Krs byutvikling hentes inn driften og overføres til investeringsprosjektet 4400008 Lagmannsholmen kunstlab hos Kultur og innbyggerdialog.

Kommunedirektøren foreslår følgende bruk av bundne fond:

Beløp i 1000 kr

Budsjettendringer bundne fond Kommunalsjefområde Tiltak			Beløp
By- og stedsutvikling	By- og stedsutvikling stab	2 tert. Tilskudd AFK	10 000
By- og stedsutvikling	By- og stedsutvikling stab	Bruk av bundne fond	86
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Fra BF SNARTKrs byutv.til Lagmannsholmen kunstlab	44
By- og stedsutvikling	Plan og bygg	Bruk av bundne fond	52
Sum			10 182

Disposisjonsfond - prognose pr. 31.12.23

By- og stedsutvikling sitt disposisjonsfond pr. 01.01.23 var på 57,661 mill. kr. Prognosen for disposisjonsfondet pr. 31.12.23 er på 41,2 mill. kr:

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond 31.12.2022	57 661
Årsoppgjørdisposisjoner 2022	
Byutviklingsdirektøren- infridd lån Agder 110 sentralen	4 200
Byutviklingsdirektøren- bysykler	-1 400
Ingeniørvesen gatelys- økte strømutgifter 2022	1 600
Ingeniørvesen- merutgifter vinterdrift 2022	1 704
Ingeniørvesen- merinntekter parkering	-5 000
Plan og bygg- diverse planer	-2 000

Eiendom- økte strømavgifter 2022	2 200
Eiendom-mindre utgifter FDV	-2 300
Eiendom-mindre utgifter strøm nødboliger	-300
Klima og areal- gratis buss elever	-5 635
1. tertialrapport 2023	
Parkvesenet Uteområdet Bystranda - Aquarama	-1 250
Eiendom- riving Justvik barnehage	-234
Gress prosjektet fra SI	160
2. tertialrapport 2023	
Plan og bygg- til sentralt disp.fond- finansiering Lagmannsholmen	-1 000
Eiendom vedlikehold ekserserhuset	-800
Kryssløsning Mjåvann restbeløp til sentralt disp. fond	-147
Vedlikeholdsfond bolig	2 000
Fond piggdekkgebyr- overføres sentralt disp.fond	-10 701
Forventet budsjetttavvik 31.12.23 - årsoppgjør disponeringer 2023	
Foreløpig mindre forbruk stabene	510
Foreløpig mindre forbruk ingeniørvesenet	1 870
Foreløpig mindre forbruk plan og bygg	425
Foreløpig merforbruk eiendom	-1 400
Foreløpig mindre forbruk klima og areal	1 020
Prognose disposisjonsfond 31.12.2023	41 183

Årsoppgjørdisposisjoner 2022

Årsoppgjørdisposisjoner 2022 ble vedtatt i forbindelse med 1 tertialrapport 2023 og har redusert områdets disposisjonsfond med netto 6,9 mill. kr. Spesifikasjonen fremgår av tabellen.

Bruk av disposisjonsfond og omdisponeringer i 2023

- I forbindelse med utvidelsen av utebassenget på Aquarama har parkvesenet fått ansvar for å oppgradere uteområdet, hvor det bl.a. skal etableres et automatisk vanningsanlegg samt foretas en oppgradering. Prosjektet har en ramme på 1,25 mill. kr og foreslås finansiert av parkvesenets disposisjonsfond.
- Eiendom finansiere riving av Justvik barnehage ved å benytte 234 000 kr fra eget disposisjonsfond og er midler som er bevilget til formålet.
- Det kan også bli aktuelt med utbetalinger fra tidligere års avsetninger til solcellefondet og klima- og omstillingsfondet.
- I forbindelse med vedlikehold av Ekserserhuset foreslås det brukt 0,8 mill. kr fra disposisjonsfond og er midler satt av til formålet i 2022.
- Fond piggdekkgebyr på 10,7 mill. kr overføres sentralt disposisjonsfond. Tiltak som skal finansieres av fondet innarbeides i 2 tertialrapport og økonomiplan 2024-2027.
- Områderegulering Lagmannsholmen innarbeides i ØP 2024-2027 med 2 mill. kr som delfinansieres av disposisjonsfond til plan og bygg med 1 mill. kr. Gjennomføres ved å overføre 1 mill. kr til sentralt disposisjonsfond i 2. tertialrapport.
- Kryssløsning Mjåvann: restbeløp på 147 000 kr overføres sentralt disposisjonsfond.

- Mindre utgifter strøm 2 mill. kr i boligenheten avsettes til vedlikeholdsfond bolig.

Årsprognose budsjettavvik- planlagt bruk og avsetning

Beregnet bruk og avsetning til disposisjonsfond som følge av årsprognose budsjettavvik i 2023 utgjør netto 2,45 mill. kr (økning). Det er lagt til grunn at 85 % av mindre forbruk kan avsettes områdets disposisjonsfond.

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Byutviklingsdirektøren	5 814
Ingeniørvesenet	5 169
Parkvesenet	4 164
Plan og bygg	7 877
Eiendom	4 047
Klima og areal	14 112
Disposisjonsfond 31.12.2023	41 183

I all hovedsak skal disposisjonsfondene benyttes til pågående prosjekter og ordninger.

6 Budsjettendringer drift

6.1 Budsjettendringer ordinær drift

Beløp i 1000 kr

Område	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
By- og stedsutvikling	By- og stedsutvikling stab	2 tert. Merutg. KBR	1 000
By- og stedsutvikling	Eiendom	Redusert strømbudsjett Aquarama	-1 000
By- og stedsutvikling	Eiendom	Redusert strømbudsjett formålsbygg	-20 000
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Bruk av selvkostfond vann	-4 972
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Bruk av sentralt diposisjonsfond avløp	-10 000
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Bruk av sentralt disposisjonsfond vann	-3 671
By- og stedsutvikling	Ingeniørvesenet	Reduserte strømkostnade veilys	-3 000
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Justering ATP-tilskudd	254
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Kompenserende tiltak - Panteordning piggdekk	1 000
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Kompenserende tiltak - Veirenhold	500
By- og stedsutvikling	Klima og arealutvikling	Matsvinn Prosjekt Omsorgssenter fra Miljø	-250
By- og stedsutvikling	Parkvesenet	Økte stømkostnader parkvesenet	500
Helse og mestring	Helse- og mestringsstab	Overføring av stillingsressurs fra Helse og mestring til Personal	-238
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd Arbeid med ekstratilskudd	400
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd Gyldengården helse	440
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd heldagstilbud	1 500
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd Ressurscenter	400
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd skolehelse Samfunnsmed.enhet	200
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd Tolketjenesten	895
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Integreringstilskudd utbetaling introprogram	6 000
Helse og mestring	Livsmestring	Integreringstilskudd Ungdomshelse Livsmestring	140
Helse og mestring	NAV	Integreringstilskudd Møtesenter NAV	190
Helse og mestring	NAV	Integreringstilskudd utbetaling NAV	7 000
Helse og mestring	NAV	Økt sosialhjelp RNB 2023 1/2 årseffekt	6 450
Helse og mestring	Omsorgssenter	Matsvinn Prosjekt Omsorgssenter fra Klima- og areal	250
Kultur og innbyggerdialog	Kommunikasjon og innbyggerdialog	Integreringstilskudd Frivillinghet	100
Kultur og innbyggerdialog	Kommunikasjon og innbyggerdialog	Integreringstilskudd Innbyggerdialog	96
Kultur og innbyggerdialog	Kommunikasjon og innbyggerdialog	Tilbakeføring bykassen-restmidler driftsproj.Oppgradering møterom rådhusene	-100
Kultur og innbyggerdialog	Kulturstab	Kirkelig fellelråd-utbedring krematoriet	900
Oppvekst	Barne- og familietjenester	Integreringstilskudd Helsestasjon barn og unge	400
Oppvekst	Barnehage	Integreringstilskudd barnehage	501
Oppvekst	Skole	Demografi elevtallsendring vår-høst 2023	1 180
Oppvekst	Skole	Integreringstilskudd skole	6 950
Oppvekst	Skole	Omgjøring til investering trafiksikkerhetstiltak Hellemyr skole	150
Organisasjon	Organisasjon	Europeiske vennskapsbyer - budsjett overføres fra Org. til SI	-200
Organisasjon	Organisasjon	Folkevalgtopplæring	700

Område	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Organisasjon	Organisasjon	Overføring av stillingsressurs fra Helse og mestring til Personal	238
Organisasjon	Organisasjon	Overføring fra investering til Dokumentsenteret	299
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Driftstilskudd Etablerersenteret Agder	130
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Europeiske vennskapsbyer - budsjett overføres fra Org. til SI	200
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Prosjektmidler - trekk fra drift 2023 til bruk i Europakonferansen 2024	-600
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Sekretariat Digi Agder	130
Utenomsektorielt	Andre forhold	Overføring fra hvane-kassa flyttes fra 23 til 24	8 000
Utenomsektorielt	Andre forhold	Redusert bruk av sentralt dispfond	90 699
Utenomsektorielt	Andre forhold	Redusert premieavvik KKP (sektor 9)	-3 506
Utenomsektorielt	Andre forhold	Redusert premieavvik KKP arb.	-494
Utenomsektorielt	Andre forhold	Økning integreringstilskudd avsetning pott til senere fordeling	5 788
Utenomsektorielt	Andre forhold	Økt avs til amortiseringsfond	41 429
Utenomsektorielt	Andre forhold	Økt premieavvik KKP	-31 137
Utenomsektorielt	Andre forhold	Økt premieavvik KKP arb.g.avg	-4 390
Utenomsektorielt	Andre forhold	Økt premieavvik KLP	-3 280
Utenomsektorielt	Andre forhold	Økt premieavvik KLP arb.g.avg	-463
Utenomsektorielt	Andre forhold	Økt premieavvik SPK	-1 891
Utenomsektorielt	Andre forhold	Økt premieavvik SPK arb.g.avg	-267
Utenomsektorielt	Andre statstilskudd	Økning integreringstilskudd	-22 500
Utenomsektorielt	Andre statstilskudd	Økning integreringstilskudd vertskommune og eldretilskudd	-8 500
Utenomsektorielt	Andre statstilskudd	Økt rentekomp.Husbanken	-5 343
Utenomsektorielt	Renter , avdrag , utbytte og utlån	Reduserte renteinntekter	6 810
Utenomsektorielt	Renter , avdrag , utbytte og utlån	Utbytte KNAS	-1 000
Utenomsektorielt	Renter , avdrag , utbytte og utlån	Økte renteutgifter	14 284
Utenomsektorielt	Skatter og rammetilskudd	Eiendomsskatt (nøkkel 92 i 2023)	-800
Utenomsektorielt	Skatter og rammetilskudd	Skatt	-80 000
Økonomi	Økonomi	Økte forsikringskostnader	1 500
Sum			0

6.2 Budsjettendringer bruk av disposisjonsfond

Minus kan være reduserte utgifter eller økte inntekter

Beløp i 1000 kr

Område	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
By- og stedsutvikling	Eiendom	Redusert strømkostnad bolig avsettes til dispfond	-2 000
By- og stedsutvikling	Eiendom	Vedlikehold Ekserserhuset	800
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Etterslep Covid-19	700
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Statlig mottak	1 000

Område	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
Oppvekst	Barne- og familietjenester	DigiBarnevern nasjonalt	2 527
Oppvekst	Barnehage	Tiltak Veslefrikk barnehage	200
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Del av prosjektstilling BRKrs	300
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Forskning, lønnsmidler til Prosjektportalen fra drift 2023 til bruk i 2024	-800
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Reversering av budsjetterte midler fra disposisjonsfondet	-1 538
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Strukturell rasisme fra drift 2023 til bruk i 2024	-50
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Teknisk korrigerer av utgiftsbudsjett fra Næringsfond i 1.tertial	-300
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Utbetaling av utsatt prosjekt Kvadraturen gårdeierforening	261
Sum			1 100

6.3 Budsjettendringer bruk av bundne fond

Beløp i 1000 kr

Område	Kommunalsjefområde	Tiltak	Beløp
By- og stedsutvikling	Eiendom	Redusert strømknosnad bolig avsettes til dispfond	-2 000
By- og stedsutvikling	Eiendom	Vedlikehold Ekserserhuset	800
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Etterslep Covid-19	700
Helse og mestring	Helsefremming og inkludering	Statlig mottak	1 000
Oppvekst	Barne- og familietjenester	DigiBarnevern nasjonalt	2 527
Oppvekst	Barnehage	Tiltak Veslefrikk barnehage	200
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Del av prosjektstilling BRKrs	300
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Forskning, lønnsmidler til Prosjektportalen fra drift 2023 til bruk i 2024	-800
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Reversering av budsjetterte midler fra disposisjonsfondet	-1 538
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Strukturell rasisme fra drift 2023 til bruk i 2024	-50
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Teknisk korrigerer av utgiftsbudsjett fra Næringsfond i 1.tertial	-300
Samhandling og innovasjon	Samhandling og innovasjon	Utbetaling av utsatt prosjekt Kvadraturen gårdeierforening	261
Sum			1 100

7 Investeringer

7.1 Sammendrag

Det er lagt vekt på avvik, dvs. overskridelser eller besparelser knyttet til de enkelte prosjekter. I tråd med tidligere praksis fremmes også enkelte nye investeringsprosjekter og omdisponeringer i tertialrapporten.

Det er budsjettet med investeringsutgifter på ca. 1 675 mill. kr i 2023 inkludert etterslep fra tidligere år, men ekskludert startlån. Ved utgangen av august er det investert for ca. 786,6 mill. kr mot 1 117,5 mill. kr i periodisert budsjett.

Totalt sett reduseres bevilgningene til ordinære investeringsprosjekter i 2. tertial 2023 med 176,4 mill. kr. Låneopptak kan reduseres med 205,1 mill. kr, hvor ca. 70,9 mill. kr skyldes økt bruk av kapitalfondet (ubundet investeringsfond).

Overføring fra drift til investering økes med kr 8,4 mill. kr. Den store reduksjonen i investeringsutgiftene skyldes i stor grad at mange store prosjekter har forsinket fremdrift og skyves til senere i økonomiplanperioden.

Det foreslås å øke lån fra Husbanken til Startlån med 80 mill kr.

Agder Kommunerevisjon har gjennomgått fire av sluttregnskapene i område 5 By og stedsutvikling. Rapportene er omtalt under By og stedsutvikling. Det gjelder disse prosjektene:

- 5410012 Bispegra 36, tilrettelegging aktivitetssenter
- 5430034 Kjøp av forsvarrets eiendommer
- 7110010 Utvide areal og kompetansesenter Nygård skole
- 9009030 Havlimyra ungdomsskole- utvidelse 2019

Oppsummering	Beløp i hele tusen kr
Reduserte bevilgninger	-176 360
Etterslep investeringer fra tidligere år	0
Økt utlån Startlån	80 000
SUM	-96 360
Reduserte tilskudd	12 820
Netto bruk av investeringsfond	-38
Overført fra drift	-8 386
Netto bruk/avsetning av kapitalfond	-70 898
Endret låneopptak (reduisert)	205 073
Låneopptak Startlån	-80 000
Sum	96 360

Det er denne gangen også lagt med status/prognoser for fremdriften av investeringsprosjektene for områdene Oppvekst, Helse og mestring og By og stedsutvikling.

7.2 Organisasjon

Budsjettendringer

Prosjekt 4110006 iPad til bystyret

Det overføres 69 426 kr fra Organisasjon sitt driftsbudsjett for å dekke årets merforbruk. Prosjektet er løpende.

Tall i 1000 kr		+reduksjon/-økning	-økning/+reduksjon
Prosjekt	Prosjektnavn	Utgift	Inntekt
4110006	iPad til bystyret	70	
SUM		70	

Prosjekter som avsluttes

Prosjekt 4110002 Dokumentsenteret - oppgradering/utvikling

Det er behov for driftsmidler istedenfor investeringsmidler til dekning av kostnader knyttet til digitalisering av arbeidsprosesser ved Dokumentsenteret. Kommunedirektøren foreslår at driftsbudsjettet til organisasjonsområdet økes med 0,3 mill. kr og at investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende. Prosjektet er dermed i null og kan avsluttes.

Prosjekt 4110007 Nødstrømsaggregat mobilmast, Finsland

Det overføres 22 362 kr fra Organisasjon sitt driftsbudsjett for å dekke prosjektets merforbruk. Prosjektet er dermed i null og kan avsluttes.

Tall i 1000 kr

Prosjekt	Prosjektnavn	Totalt regnskap	Total ramme	Avvik
4110002	Dokumentsenteret - oppgradering/utvikling	600	900	300
4110007	Nødstrømsaggregat mobilmast, Finsland	272	250	-22
Sum		872	1 150	278

7.3 Økonomi

Prosjekter som avsluttes

Prosjekt 4120000 IT/Fagsystemer

I 1. tertialrapport 2023 ble det foreslått at resterende investeringsmidler på 1,6 mill. kr overføres til områdets driftsramme på prosjekt for konseptfasen for nytt ERP-system, og at investeringsprosjektet avsluttes. Området fikk tilført midler fra bykassa i 1. tertialrapport, men investeringsmidlene ble imidlertid ikke levert tilbake til bykassa, og det foreslås derfor at dette gjøres i forbindelse med 2. tertialrapport 2023. Beløpet er 1 602 53 kr.

Tall i 1000 kr

Prosjekt	Prosjektnavn	Totalt regnskap	Total ramme	Avvik
4120000	IT/Fagsystemer	9	1 612	1 602
Sum		9	1 612	1 602

7.4 Samhandling og innovasjon

Tabellen nedenfor viser investeringsprosjekter under Samhandling og innovasjon pr 2. tertial 2023:

Tall i 1000 kr

Prosjekt nr.	Prosjekt navn	Totalt regnskap pr. 31.08.23	Totalt budsjett 2023	Budsjettavvik pr. 31.08.23	Total ramme	Forventet avvik prosjektslutt
1810110	Digitale innbyggertjenester	13 186	13 733	546	14 033	-
1810115	Den digitale arbeidspl. Teams	1 635	3 080	1 445	1 740	-
4134000	Digitalisering	7 062	8 396	1 334	-	-
4134005	Sikker videokommunikasjon	819	750	-69	750	-
Sum		22 702	25 959	3 256	16 523	-

Digitale innbyggertjenester (1810110)

Digital tjenesteplattform med selvbetjeningsløsninger for innbyggere, frivilligheten og næringslivet, kjent som «Min side». I 2022 ble plattformen oppdatert og fikk nytt forbedret brukergrensesnitt og flere tjenester knyttet til «Min Eiendom». Den er også plattformen for innbyggerdialogen i prosjekt KartAI. Prosjektet går nå inn i slutfasen, noe som innebærer at prosjektet legger frem sluttrapport og oppdatert gevinstrealiseringsplan for prosjektstyret (KDL) i desember 2023. Behov for finansiering av forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling må håndteres videre i rullering av økonomiplan.

Prosjekt 1810115 Den digitale arbeidsplassen

Prosjektet har innført Microsoft Teams i Kristiansand kommune. Samhandlingsplattformen Teams er allerede tatt i bruk av mange til videomøter, chat og team for gruppe- og prosjektarbeid. Målet er at alle ansatte i kommunen skal gå over til Teams som intern samhandlingsarena. For prosjektet gjenstår direktørområdet Helse og mestring samt et par kommunalsjefsområder i By- og stedsutvikling.

Prosjekt 4134000 Digitalisering

Dette er investeringsmidler til tverrgående digitaliseringsprosjekter er budsjettet her. Videre fordeling av disse midlene skjer gjennom søknader der hvert prosjekt finansieres og skilles ut som selvstendige investeringsprosjekter gjennom porteføljestyling – i tråd med porteføljestyrets beslutning.

Prosjekt 4134005 Sikker Videokommunikasjon

Dette er en løsning i samarbeid med Norsk helsenett for å etablere strukturer tilpasset

kommunal bruk. Utarbeider prosedyrer og veiledninger for riktig bruk av sikre videosamtaler mellom aktører, og mellom aktører og innbyggere, der samtalen dreier seg rundt sensitive personopplysninger. Merforbruk skyldes feil tolkning av refusjon av mva og søkes løst ved overføring av andre investeringsmidler.

Budsjettendringer

Det foreligger ingen forslag til endring i digitaliseringsprosjektene i 2.tertial 2023, men Samhandling og innovasjon foreslår følgende budsjettjusteringer i investeringsregnskapet knyttet til kjøp av eierskap i Nasjonalt kompetansesenter for havvind, salg av eierandel i EVA-senteret IKS og kjøp av eierandel i Etablerersenteret Agder IKS:

Som det vises i tabellen under foreslås det å kjøpe av 40% av aksjene i Nasjonalt kompetansesenter for havvind. Kristiansand kommune vil med dette gå inn på eiersiden sammen med GCE Node. Finansiering av aksjekjøpet på 22.000 kr foreslås overført fra driftsbudsjettet.

Salg av eierandel i Etablerersenteret Vest-Agder IKS (EVA-senteret) ble vedtatt av bystyret i sak 8/23. Det utbetales kr 969.064 for eierandelen. Det foreslås at dette beløpet avsettes til kapitalfondet. Det foreslås å kjøpe ny eierandel i Etablerersenteret Agder IKS med kr 283.435. Dette må finansieres av kommunens egenkapital og det foreslås at dette finansieres av kapitalfondet. Netto foreslås det å avsette kr 685.629 til kapitalfondet.

Tall i 1000 kr

		+ økning / - reduksjon	- økning / +reduksjon
Prosjekt	Prosjektnavn	Utgift	Inntekt
4920013	Nasjonalt kompetansesenter for havvind as, kr 22.000, 40% eierandel	22	
4920014	Salg av eierandel i EVA-senteret		-969
4920015	Kjøp av eierandel i Etablerersenteret Agder	283	
4999990	Avsetning til Kapitalfondet	686	
SUM		991	-969

7.5 Oppvekst

Budsjettendringer

Prosjekt 4210010 Lovisenlund skole fysisk tilrettelegging for enkeltelev

På grunn av merkostnader er prosjektets budsjett foreslått økt opp med 0,5 mill. kr i 2. tertial 2023. Totalt budsjett blir etter dette 2,0 mill. kr.

Prosjekt 4210012 Tilrettelegging Hellemyr kompetanseavdeling

Det er i 2. tertialrapport 2023 foreslått en bevilgning på 2,0 mill. kr til tilrettelegging på Hellemyr kompetanseavdeling på bakgrunn av at det må opprettes flere plasser til målgruppen.

Prosjekt 4220016 Veslefrikk barnehage, nytt kjøkken og møbler

Prosjektet ble opprinnelig opprettet for innkjøp av nytt kjøkken. Det står igjen 93 007 kr i ubrukte midler. Barnehagen skal nå også kjøpe inn møbler. Det overføres 200 000 kr fra barnehagens disposisjonsfond til prosjektet.

Prosjekt 4230001 Digitalisering – Digibarnevern gjennomføring nasjonalt

Det nasjonale prosjektet nærmer seg slutten og Kristiansand kommune er en av de første kommunene som tar i bruk fagsystemet. Kristiansand har dekket 9 % av nasjonale kostnader. Totalt utgjør dette i overkant av 5,8 mill. kr hvorav 3,3 mill. kr i hovedsak er finansiert av Digitalisering i 2021 og 2022. Det foreslås at merforbruket på ca. 2,5 mill. kr dekkes av kommunalsjefsområdets disposisjonsfond.

Status investeringsprosjekter

Tall i 1000 kr

Prosjektnr.	Prosjektnavn	Totalt regnskap pr. 31.8.2023	Totalt budsjett pr. 2023	Forventet budsjettavvik pr. 2023	Total ramme	Forventet budsjettavvik prosjektslutt
4200002	Investeringer Oppvekst	728	0	-1 000		
4210000	Utendørsarb. ved skolene	30 572	28 061	-2 000	Løpende bevilgningmidlene	Plan for bruk av foreligger.
4210001	IKT til undervisning-/digitalisering	115 520	124 003	3 000	Løpende bevilgningmidlene	Plan for bruk av foreligger.
4210002	Strakstiltak i skolen	24 520	25 430	900	Løpende bevilgningmidlene	Plan for bruk av foreligger.
4210003	Tunballen kunstgressbane	0	1 350	1 350		Plan for bruk av midlene foreligger.
4210005	Lydanlegg Torridal skole	-315	0	315		Plan for bruk av midlene foreligger.
4210006	Inventar til skolene	3 025	5 000	1 500		Plan for bruk av midlene foreligger.
4210008	Inventar Finsland skole	712	1 000	0		Plan for bruk av midlene foreligger.
4210009	Skolekjøkken Oddemarka skole	-679	0	0		Plan for bruk av midlene foreligger.

4210010	Lovisenlund skole fysisk tilrettelegging elev	1 977	1 500	0	Foreslått økt bevilgning
4210011	Hellemyr skole oppmerking spill- og lekefelt skolegård	0	100	0	Plan for bruk av midlene foreligger
4210012	Tilrettelegging Hellemyr kompetanseavd.	425	0	0	Foreslått bevilgning
4230001	Digitalisering – DigiBarnevern gjennomføring nasjonalt	5 798	3 271	-2 527	Foreslått å dekkes av disposisjonsfond
4230001	Digitalisering – DigiBarnevern gjennomføring lokalt	2 255	1 600	-3 000	Dekkes av barnevern ved prosjekt- avslutning
Sum		184 538	191 315	-1 462	

Totalt regnskap og budsjett = Regnskap og budsjett i prosjektets levetid, inkl. årets regnskap og budsjett.

7.6 Helse og mestring

Løpende investeringsprosjekter

Tall i 1000 kr

Prosjekt	Prosjektnavn	Regnskap hiå.	Budsjett*	Forventet avvik per 31.12.23
4300000	Helse og mestring investeringsfond	0	2 623	0
4300002	IT-investeringer i Helse og mestring	0	10 242	9 271
4300091	Inventar og vedlikehold Kjøkkenservice	0	58	0
4300118	Tillegsteknologi – varsling	965	4 355	1 100
4300147	Digitale trygghetsalarmer	0	3 621	0
4300148	Mobiltelefoner sykesignalanlegg	0	729	200
SUM		965	21 627	10 571

* Årets budsjett justert/korrigert for budsjettavvik pr. 31.12 fra foregående år
Helse og mestring tilføres investeringsmidler årlig for å kunne ivareta behov for nye investering som oppstår gjennom året. Dette kan være oppgraderinger eller innkjøp av ulike karakterer.

Helse og mestrings fond til It investeringer skal blant annet dekke følgende i perioden:

- Helse og mestring må foreta nødvendig oppgradering fra 2G til 4G på hjemmetjenester og rehabilitering for å kunne levere trygghetsalarmer.
- Digitale trygghetsalarmer må oppgraderes til 4G i løpet av 2025. Helse og mestring startet i 2022 med å skifte ut alarmer som er tilpasset 4G-teknologi og dette arbeidet vil pågå frem til 2025.
- Utskifting av nøkkelbokser innenfor hjemmetjenesten. Arbeidet er godt i gang og det planlegges for videre utskiftninger i 2024.

Nye prosjekter

Tall i 1000 kr

Prosjekt	Prosjektnavn	Totalt regnskap	Total ramme	Avvik
4300224	Bispegra 54		8 160	
4300226	Statlig mottak nivå 2 etablering		1 500	
4300231	Naboskjerming Livsmestring 2023		500	
4300225	HR - Digitale tavler Handlingsplan for e-helse		440	
	Sum		10 600	

Se kommentarer i forbindelse med budsjettendringer investeringer.

Budsjettendringer

Prosjekt 4300231 Naboskjerming Livsmestring 2023

Det er behov for å bygge gjerde/skjerming mellom boliger innen rus- og psykisk helse og naboer ved to ulike adresser i vest. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 500 000 kr fra Helse og mestrings investeringsfond for å finansiere dette.

Prosjekt 4300224 Bispegra 54

Det er behov for å gjøre omfattende ombygging av et par av leilighetene for å sikre forsvarlig drift. Dette har en kostnadsramme på 8,16 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår å omprioritere 8,16 mill. kr fra Helse og mestrings investeringsfond i 2. tertial for å finansiere denne ombyggingen.

Prosjekt 4300226 Etablere Statlig mottak nivå 2

Det foreslås å overføre 1,5 mill. kr fra driftsbudsjett til investeringsbudsjett for etablering av Statlig mottak nivå 2.

Prosjekt 4300225 Handlingsplan for e-helse, Kristiansand legevakt – digitale tavler

Kommunedirektøren foreslår å omgjøre 440 000 kr fra drift til investering til innkjøp av Digitale tavler i forbindelse med prosjekt "Innovasjon og digitalisering i legevakt", i tillegg til Kløvertun, Øyeblikkelig hjelp døgn (ØHD) og Valhalla korttidsavdelinger (KT).

Prosjekt 4300109 Innkjøp nettbrett i Helse og mestring

Budsjettmidler til nettbrett inngår i budsjetttrammen på prosjekt 4300002. Det foreslås å flytte kr 604 000 fra prosjekt 4300002 IT-investeringer i Helse og mestring til prosjekt 4300109 Innkjøp nettbrett i Helse og mestring.

Prosjekt 4300148 Mobiltelefoner sykesignalanlegg

Det foreslås å overføre 500 000 av budsjettmidlene til prosjekt 4300002 IT-investeringer i Helse og mestring.

Prosjekt 4300142-inventar 42 omsorgsboliger strømme

Det gjenstår noe arbeid før prosjektet kan avsluttes. Det foreslås å overføre 5,1 mill. kr av ubrukte midler til Helse og mestring sitt investeringsfond prosjekt 4300000 for å få tilstrekkelig midler til å finansiere Bispegra 54.

Tall i 1000 kr

Prosjekt	Prosjektnavn	Utgift	Inntekt
4300000	Helse og mestring investeringsfond*	6 047	
4300000	Helse og mestring investeringsfond**	-8 660	
4300002	IT-investeringer i Helse og mestring	-867	
1810805	IKT - sosialsystem ansvar 31001	867	
4300109	Innkjøp nettbrett i Helse og mestring	604	
4300002	IT-investeringer i Helse og mestring	-604	
4300142	Inventar 42 omsorgsboliger Strømme	-5 100	
4300148	Mobiltelefoner sykesignalanlegg	-500	
4300002	IT-investeringer i Helse og mestring	500	
4300213	Kleplandstunet - diverse utstyr	149	
4300142	Inventar 42 omsorgsboliger Strømme	-149	
4300185	Regionalt koronasenter	-770	
4300183	Jegersberg gård – utbedring av uteområder	94	
4300205	Ombygging Presteheia Livsmestring	-19	
4300218	Oppgradering lokaler ambulante tjenester Kr.IV gate	-156	
4300092	Inventar og vedlikehold Valhalla	20	
4300215	Legevakta – multifunksjonsrom 2022	1	
4300214	Valhalla - utvide kontorer 2022	-23	
4300223	Investeringer nytt hjelpemiddellager 2022	217	
	SUM	-8 349	

* tilbakeføring fra avsluttede investeringsprosjekt til Helse og mestring investeringsfond.

** Bruk av Helse og mestring sitt investeringsfond til nye prosjekter.

Prosjekter som avsluttes

Prosjekt 1810805 IKT- sosialsystem

Systemet er installert og prosjektet avsluttes. Deler av budsjettmidlene til nytt sosialsystem var ført på prosjekt 4300002, mens kostnaden ble i sin helhet ført på prosjekt 1810805. Det foreslås å overføre 866 915 kr fra prosjekt 4300002 IT investeringer i Helse og mestring slik at prosjektet kan avsluttes.

Prosjekt 4300213 Kleplandstunet diverse utstyr

Prosjektet gjelder åpning av 1. del av Kleplandstunet. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 149 384 kr. Det foreslås at merforbruket dekkes av prosjekt 4300142 Inventar 42 omsorgsboliger Strømme.

Prosjekt 4300185 Regionalt koronasenter

Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 769 795 kr. Det foreslås at dette overføres til Helse og mestring investeringsfond prosjekt 4300000.

Prosjekt 4300183 Jegersberg gård - utbedring av uteområder

Arbeidet er ferdig, og prosjektet kan derfor avsluttes. Det ble et merforbruk på 94 350 kr og det foreslås at dette dekkes inn fra driftsregnskapet til Jegersberg gård i år.

Prosjekt 4300205 Ombygging Prestheia Livsmestring

Arbeidet er ferdig, og prosjektet kan derfor avsluttes. Det ble et mindreforbruk på 19 467 kr og det foreslås at dette overføres til Helse og mestrings investeringsfond prosjekt 4300000.

Prosjekt 4300218 Oppgradering lokaler ambulante tjenester Kr. IV gate

Arbeidet er ferdig, og prosjektet kan derfor avsluttes. Det ble et mindreforbruk på 155 528 kr og det foreslås at dette overføres til Helse og mestrings investeringsfond prosjekt 4300000.

Prosjekt 4300092 Inventar og vedlikehold Valhalla

Prosjektet er ferdig og avsluttes med et merforbruk på 19 575 kr. Det foreslås at dette overføres fra prosjekt 4300214 Valhalla – utvide kontorer 2022.

Prosjekt 4300215 Legevakta – multifunksjonsrom 2022

Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 1 119 kr. Det foreslås at dette overføres fra prosjekt 4300214 Valhalla – utvide kontorer 2022.

Prosjekt 4300214 Valhalla – utvide kontorer 2022

Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 23 206 kr. Det foreslås at mindreforbruket overføres til prosjekt 4300215 Legevakta multifunksjonsrom og 4300092 Inventar og vedlikehold Valhalla, og restbeløp på 2 512 kr overføres til prosjekt 4300000 HM investeringsfond.

Prosjekt 4300223 Investeringer nytt hjelpemiddellager 2022

Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 216 800 kr etter innflytting i nye lokaler på Rige i 2022. Det foreslås at merforbruket overføres fra driftsbudsjettet i samme kommunalsjefområde.

Prosjekt 4300195 Kristiansand Legevakt – Skadedusj

Prosjektet er ferdig og avsluttes med et mindreforbruk på 422 kr. Det foreslås at dette overføres til prosjekt 4300000 Helse og mestring investeringsfond.

Tall i 1000 kr

Prosjekt	Prosjektnavn	Totalt regnskap	Total ramme	Avvik
4300195	Kristiansand Legevakt - Skadedusj	100	100	0
4300092	Inventar og vedlikehold Valhalla	2 227	2 208	-20
4300214	Valhalla - utvide kontorer 2022	277	300	23
4300215	Legevakta - multifunksjonsrom 2022	271	270	-1
4300223	Investeringer nytt hjelpemiddellager 2022	2 217	2 000	-217
4300213	Kleplandstunet - diverse utstyr	649	500	-149
1810805	IKT - sosialsystem ansvar 31001	1 242	375	-867
4300185	Regionalt koronasenter	4 230	5 000	770
4300183	Jegersberg gård – utbedring av uteområder	182	88	-94
4300205	Ombygging Presteheia Livsmestring	151	170	19
	Oppgradering lokaler ambulante tjenester			
4300218	Kr.IV gate	244	400	156
	SUM	11 790	11 411	-379

7.7 Kultur og innbyggerdialog

Status - kunstgressprosjekter

Kunstgressprosjektene har de siste 2-3 årene fått store kostnadsøkninger på grunn av omfattende grunnarbeider, eksterne hensyn og betydelige prisøkninger.

Samlet sett forventes det overskridelser for pågående og avsluttede prosjekter i 2. tertialrapport på rundt 8 mill. kr.

Rehabilitering av kunstgressbaner på Kristiansand stadion har vært et stort og sammensatt prosjekt som også har inkl grunnarbeider knyttet til bygging av nye Wilds Minne skole. Prosjektet forventes å bli ca. 1,5 mill. kr dyrere enn budsjettet, men samtidig vil prosjektet få 4 mill. kr i økte spillemidler. Når spillemidler til investeringsprosjektet på Kristiansand stadion blir innbetalt primo 2024 vil det være mulig å omdisponere rundt 2,5 mill. kr til prosjekter med overskridelser. Det betyr at det i 2024 kun vil gjenstå 4 mill. kr til kunstgressprosjekter etter at løpende bevilging på 12 mill. kr er medregnet. Det vil få betydning for fremdriften for planlagte kunstgressprosjekter dersom ikke budsjettrammen økes. Kommunedirektøren vil komme tilbake til saken i 1. tertialrapport 2024, eventuelt i tilleggsinnstillingen til økonomiplanen for 2024-2027.

Budsjettendringer

Prosjekt 4400008 Lagmannsholmen kunstlab

Det foreslås at Lagmannsholmen kunstlab får overført bundne fondsmidler på 44 328 kr fra By- og stedsutvikling (prosjekt 6055101 BF SNARTKrs byutvikling hovedprosjekt).

Prosjekt nr.	Prosjekt	Regnskap pr 31.08.2023	Budsjett	Budsjett- avvik pr. 31.08.2023
4400000	Kommunal kunst-investering	-850	165	1 015
4400004	Kommunal kunst-Kulturskolen	882	1 000	118
4400005	Kommunal kunst-Tangvall skolesenter	798	1 500	702
4400008	Lagmannsholmen kunstlab.	0	200	200
4400009	Lokale kunstprosjekter (koronamidler 2021)	154	200	46
4400010	Lokal kommunal kunst-Wilds Minne skole	0	400	400
4400011	Lokal kommunal kunst-Vågsbygd skole	0	200	200
4409000	Kirken Den Norske (eksl.mva)	10 650	12 400	1 750
4409002	ENØK kirkebygg tilskudd ENOVA	-876	-1 000	-124
4409005	Egenkapitaltilskudd	1 500	1 800	300
4409010	Randesund kirkegård-utvidelse	18 605	18 605	0
4409011	Tveit kirkegård - utvidelse	6 850	6 850	0
4412000	Utvikling av kulturarenaer	783	750	-33
4412002	Oppgradering av kafé og kjøkken SGP	-28	0	28
4412003	Oppgradering Presteboligen SGP	-230	0	230
4413001	Tilhengervogn Fritidsetaten vest, 2019	183	0	-183
4414000	Kunstgressbaner, hovedprosjekt	-12 795	-6 344	6 451
4414006	Rehab kunstgress Kristiansand stadion 11'er og tren.felt	8 084	2 500	-5 584
4414007	Kunstgressbane Kongsgårdbane 2	574	1 000	426
4414012	Rehab kunstgress Mur i Sør-banen 11'er - Tangvall	12 843	3 000	-9 843
4414014	Rehab kunstgress Justvikbanen	4 493	13 500	9 007
4414016	Rehab kunstgress Prestehaiabanen	403	500	97
4414017	Rehab kunstgress Solvika	453	500	47
4414019	Haumyrheibanen - rehab 7'er kunstgress	11	0	-11
4414040	Oppgradering av eksisterende kunstgressbaner - tiltak mot granulatflukt.	319	1 364	1 045

4414103	Karl Johans minne rehab 5'er bane	2 967	1 700	-1 267
4414500	Idrettsanlegg rehabilitering og oppgradering	-252	636	888
4414514	Tangvall stadion - lager Søgne sandvolleyballklubb	139	0	-139
4421000	Tilskuddsbasen - oppgradering	500	500	0
4423002	Inngangsportale og scene Julebyen Kristiansand 2022	-325	-13	312
4425002	Selvbetalingsautomater - biblioteket	-84	-57	27
4425003	Meråpent bibliotek - Tangvall	221	0	-221
4425005	Nye møteplasser på hovedbiblioteket	-56	0	56
9810010	Ny Kulturskole sentrum, oppstart 2019	17 181	16 888	-293
Sum		73 097	78 744	5 648

Prosjekter som avsluttes

Prosjekt 4413000 – En3 Samsen

Prosjektet var igangsatt i gamle Kristiansand, og gjelder diverse bygnings- og etableringsutgifter til et ungdomstilbud på Samsen kulturhus. Prosjektet avsluttes i balanse.

Prosjekt 4414510 – Idda Arena – flytting curlinginnang

Gjelder flytting av inngang til curlinghall. Prosjektet er ferdigstilt og avsluttes. Merforbruk på 104 943 kr dekkes av hovedprosjekt 4414500 – Idrettsanlegg rehabilitering og oppgradering.

Prosjekt 4414513 – Kristiansand stadion – friidrett tidtakerutstyr kabling

Gjelder kabling/tidtakerutstyr for friidrett på Kristiansand stadion. Merforbruk på 112 500 kr dekkes av hovedprosjekt 4414500 – Idrettsanlegg rehabilitering og oppgradering.

Prosjekt 4414515 – Kristiansand stadion – rivning lysmast m/fundament

Gjelder rivning lysmast m/fundament på Kristiansand stadion. Merforbruk på 184 904 kr dekkes av hovedprosjekt 4414500 – Idrettsanlegg rehabilitering og oppgradering.

Prosjekt 4414516 – Møvighallen – nye motorer basketkurver

Gjelder nye motorer for basketkurver i Møvighallen. Merforbruk på 109 421 kr dekkes av hovedprosjekt 4414500 – Idrettsanlegg rehabilitering og oppgradering.

Prosjekt nr.	Prosjekt	Regnskap pr 31.08.2023	Budsjett	Budsjett- avvik pr. 31.08.2023
4413000	En3 Samsen	806	806	0
4414510	Idda Arena - flytting curlinginnang	105	0	-105

4414513	Kristiansand stadion - friidrett tidtakerutstyr kabling	113	0	-113
4414515	Kristiansand stadion - rivning lysmast m/fundament	185	0	-185
4414516	Møvighallen - nye motorer basketkurver	109	0	-109
Sum		1 317	806	-511

7.8 By- og stedsutvikling

Prognose prosjekter

Tabellen nedenfor viser kun prosjekter med større avvik. Prosjekter som er omtalt under budsjettreguleringer og prosjekter som avsluttes omtales ikke i den etterfølgende teksten.

Prosjekt	Prosjektnavn	Totalt regnskap pr. 31.08.23	Totalt budsjett pr. 2023	Forventet budsjett-avvik pr. 31.12.23	Total ramme	Forventet avvik prosjekt-slutt
Stabene						
5010013	Marviksletta utbyggingsområde Torg	0	5 961	1 911	5 961	0
5070050	Pilot utslippsfri anleggs/byggeplass	0	3 500	0	3 500	0
Ingeniørvesenet						
Selvkost						
Avløp:						
5176063	Avløpsutbedring Flekkerøy	16 179	24 000	7 588	24 000	7 588
Parkvesenet						
5231100	Paviljongen Torvet	124	3 000	2 876	3 000	0
5231101	Bydelsfond*	1 704	10 000	8 296	10 000	0
5231105	Utbyggingsavtale Nybyen Aktivitetspark	-1 989	0	1 989	0	0
5231107	Bydelspark Vågsbygd	-3 343	2 847	6 190	2 847	0
5231110	Bro over Otra brohode og park	1 222	2 000	778	2 000	0
5231111	Eg kvartalslek	0	1 000	1 000	1 000	0

5231112	Prestebekken kvartalslek	0	1 300	1 300	1 300	0
5231113	Stupetårn Bertes	4 025	3 600	0	3 600	0
5231114	Uteområdet Bystranda - Aquarama	-1 248	0	0	0	
5261100	Turstier turløyper**	3 208	7 180	3 972	7 180	0
5261300	Friluftsområde Hamresanden	2 260	2 150	0	2 150	0
5261301	Friluftsområde Fidjekilen	-528	3 500	4 027	3 500	0
5261303	Rehab lysløype Jegersberg	1 556	1 143	-412	1 143	0
5261304	Tursti Svarttjønnheia- Graheia	3 030	3 625	595	3 625	0
5261306	Opprustning turvei Tunballen- Bergstøl	14	1 800	1 786	1 800	0
5261310	Auglandstjønn parkering	16	1 900	0	1 900	0
5261311	Dagsturhytte Øyliheia	350	660	0	660	0
5261400	Egenandel Skjærgårdsparken Vest	619	2 464	1 845	2 464	0
Eiendom						
5410004	10 enkeltstående utleieboliger	21 579	29 461	3 000	47 000	0
5410008	Sosial bolig - barnerike familier	6 496	21 500	5 000	21 500	0
5410009	6 samlokaliserte boliger rus og psykisk helse - hybridmodell	3 006	62 563	53 000	62 563	-9 500
5430000	Forurensing Bredalsholmen sjø	4 934	4 925	-9	4 925	-9
5430014	Universell utforming - Krossen skole	7 372	6 650	-700	6 650	-700
5430017	Sikring og oppgradering av uteområder Strai, Bispegra, Presteheia	1 443	2 636	1 000	2 636	1 000
5430036	Utskiftning heis	2 623	6 000	0	17 650	0
5430041	Energiprojekt trinn 4, oppstart 2023	1 129	16 000	0	108 000	0
7113010	Tangvall skole	385 319	384 838	-15 300	384 838	-15 300
9060010	Hellemyr skole, trafikksikkerhetstiltak (2023)					0

9260050	Utvidelse av Vågsbygd skole	86 329	209 077	6 650	256 585	6 650
9270060	Wilds Minne Skole og flerbrukshall - ferdig 2024	298 862	531 142	0	631 742	15 000
9386040	Øvre Slettheia barnehage nybygg 2022	5 733	69 119	-63 300	69 119	0
9519010	Oppstart nytt omsorgssenter 2026	7 050	98 517	-85 000	662 648	0
Klima og areal						
5530000	Kjøp og salg av fast eiendom	-462 968	-518 385	882	-687 400	
5530011	Salg av utleieboliger	-101 186	-100 300	3 550		3 550
5531001	Utvikling Møvik/Kroodden, gnr 7, bnr 12	65 499	63 726	-3 390	23 592	-3 390
8164000	Hellemyr Nord, felt E1	24 892	-14 735	-39 627	-25 860	-11 000
8391000	Bryggelia, felt diverse	2 102	-10 024	-12 126	-11 325	-9 397
SUM		387 414	944 340	-102 629	1 656 493	-15 508

*Bydelsfondet er omfordelt til underprosjekter.

**Turstier og turløyper er fordelt til underprosjekter.

Stabene

Prosjekt 5010013 Marviksletta utbyggingsområde Torg

Kommunen innkrever anleggsbidrag i forbindelse med utbygging av delfelt på Marviksletta. Innbetalt anleggsbidrag fordeles deretter på definerte hovedanlegg som kommunen har ansvar for å planlegge og gjennomføre. I inngått utbyggingsavtale har Kristiansand næringssselskap AS fått i oppdrag å forestå planlegging og en delopparbeidelse av Marviksletta utbyggingsområde Torg. Kommunen skal i løpet av høsten overta anlegget til avtalt kostpris på 4 050 006 kr. Investeringsutgiften finansieres av innbetalte bidrag fra utbyggerne. Det totale kostnadsrammen på 6 mill. kr forventes å holde.

Prosjekt 5070050 Pilot utslippsfri anleggs/byggeplass

Pilotprosjekt utslippsfri byggeplass var opprinnelig knyttet til prosjekt Øvre Slettheia barnehage. Imidlertid er dette byggeprosjektet stoppet opp som følge av mulig endring av skolestruktur i området.

Ny pilot er prosjekt 9042000 Dvergsnesveien 5 hvor gjennomføring av utslippsfri byggeplass ansås å koste minst 1 063 000 kr.

Ingeniørvesenet selvkost

5176063 Avløpsutbedring Flekkerøy

Prosjektet er nærmest ferdigstilt - mulig noe småtteri gjenstår. Prosjektet avsluttes i 1 tertial i 2024.

Ingeniørvesenet Arbeidsplaner

Tall i 1000 kr

Prosjekt	Prosjektnavn	Regnskap hiå. 31.08.23	Budsjett*	Forventet budsjettavvik pr. 31.12.23
5180000	Kjøp av transportmidler/maskiner KIV, Park, Idrett	10 658	37 111	19 175
5180001	Kjøp av transportmidler HS, OP, KU, IKT, KE	11 999	19 955	5 955
5193000	Dammer utbedring	90	13 519	13 000
SUM		22 747	70 585	38 130

*Årets budsjett justert/korrigert for budsjettavvik pr. 31.12 fra foregående år

5180000/5180001 Kjøp av transportmidler/maskiner

Det er bestilt biler og maskiner i 2023, men lang leveringstid innebærer at faktura først kommer i 2024. Derfor forventet budsjettavvik pr. 31.12.23.

5193023 Dammer

Årlig bevilgning på 8 mill. kr. For at tiltak kan gjennomføres er man avhengig av rapport og godkjenninger fra NVE.

Parkvesenet

Prosjekt 5231000 Paviljongen Torvet

Prosjektet har en bevilgning på 3,0 mill. kr. Det er startet opp et forprosjekt.

Prosjekt 5231101 Bydelsfond

Årlig ramme 2020, 2021, 2022 og 2023 på 2,5 mill. kr. Totalt 10 mill. kr. Prosjektet er en søkbar ordning, med en årlig søknadsfrist 01.10. Midlene tildeles som investering på kommunale arealer i samarbeid med søkere. Flere av prosjektene har nå startet opp med detaljprosjektering, kostnadskontroll og anbudsutlysning.

Prosjekt 5231105 Utbyggingsavtale Nybyen

I samarbeid med utbygger er det satt av penger til oppgradering av nærmiljøparken. Pengene er satt av hos parkvesenet. Skisseprosjekt og forprosjekt er startet opp. Bidrag fra ytterligere 2 utbyggingsavtaler utløses ved igangsettingstillatelse.

Prosjekt 5231107 Bydelspark Vågsbygd

I samarbeid med utbygger er det satt av penger til ny Bydelspark i Vågsbygd. Pengene er satt av hos parkvesenet. Flere utbyggingsprosjekter i nærområdet vil bidra og området er prosjektert og byggestart er i gang. Det gjenstår 2 utbyggingsavtaler. Prosjektet nådde ikke opp i tildeling av spillemidler for 2023. Søknad om spillemidler er fornyet for 2024.

Prosjekt 5231110 Bro over Otra, brohode og park

Prosjektet nærmer seg slutfasen. Det er gjennomført en offisiell åpning av parken, men enkelt elementer gjenstår etablert i parken. Prosjektet forventes avsluttet i 2023.

Prosjekt 5231111 Eg kvartalslek

Prosjektet er gitt en bevilgning på 1,0 mill. kr, men er utsatt i påvente av utbygging av området og rivning av «Frivillighetens hus».

Prosjekt 5231112 Prestebekken kvartalslek

Prosjektet er gitt en bevilgning på 1,3 mill. kr. Det er tiltenkt bygging av lek i forbindelse med utbyggingen av Marviksletta. Prosjektet er utsatt i påvente av utbyggingen i området.

Prosjekt 5231113 Stupetårn Bertes

Prosjektet er finansiert med midler fra Bykassa, gaver, spillemidler (søknad sendt) og merverdiavgiftskompensasjon. Anlegget er tatt i bruk. Prosjektet avsluttes når spillemidler er mottatt. Prosjektet nådde ikke opp i tildeling av spillemidler for 2023. Søknad om spillemidler er fornyet for 2024.

Prosjekt 5231114 Uteområdet Bystranda - Aquarama

I forbindelse med utvidelsen av utebassenget ved Aquarama, har parkvesenet fått ansvar for å oppgradere uteområdene. Det skal legges ned et automatisk vanningsanlegg i plen, samt at øvrige deler av området oppgraderes. Prosjektet har startet opp.

Prosjekt 5261100 Turstier turløyper

Prosjektet har en årlig bevilgning på 1,5 mill. kr. Prosjektmidlene for 2023 er planlagt brukt i sin helhet på turvei Øyliheia. Adkomstveien til dagsturhytta trenger en betydelig oppgradering.

Prosjekt 5261300 Friluftsområde Hamresanden

Omtalt tidligere under budsjettreguleringer.

Prosjekt 5261301 Friluftsområde Fidjekilen

Det gjenstår 4,0 mill. kr på prosjektet. Detaljprosjektering og anbud vil bli iverksatt når planen endelig foreligger. Byggestart er utsatt i tid.

Prosjekt 5261303 Rehabilitering lysløype Jegersberg

Prosjektet er ferdig. Spillemidler er søkt for å dekke restfinansieringa. Prosjektet vil bli fullført når spillemidler er mottatt. Prosjektet nådde ikke opp i tildeling av spillemidler for 2023. Søknad om spillemidler er fornyet for 2024.

Prosjekt 5216304 Tursti Svarttjønnheia - Graheia

Prosjektet er gjennomført i samarbeidet med ingeniørvesenet. Det gjenstår noe restarbeider. Prosjektet fullføres i 2023.

Prosjekt 5261306 Opprustning turvei Tunballen - Bergstøl

Det er i 2021 bevilget 1,8 mill. kr til prosjektet. Forhandlinger med grunneier og planlegging av trase pågår. Prosjektering igangsettes i 2022 og forventes ferdigstilt i 2023.

Prosjekt 5261310 Auglandstjønn parkering

Prosjektet har en bevilgning på 1,9 mill. kr gitt i 1. tertial. Prosjektet skal gjennomføres i samarbeidet med Oppvekst og ingeniørvesenet. Forventet ferdig i 2023.

Prosjekt 5261311 Dagsturhytte Øyliheia

Prosjektet har en ramme på 1,86 mill. kr. Prosjektet er finansiert med 1,2 mill. kr i spillemidler, Sparebankstiftelsen og Fylkeskommunen. Kommunens andel er 660.000 kr. Dagsturhytta er etablert og offisiell åpning er foretatt. Prosjektet forventes avsluttet i 1. Tertial 2024.

Prosjekt 5261400 Egenandel Skjærgårdsparken Vest

Prosjektet har restmidler tilsvarende 1,62 mill. kr som er planlagt benyttet til tiltak i skjærgårdsparken i hele kommunen. Utvidelse av turparkering Hummervika og etablering av nytt toalett på Helgøya er startet opp.

Arbeidsplaner - parkvesenet

Tall i 1000 kr

Prosjekt	Prosjektnavn	Regnskap hiå.	Budsjett*	Forventet budsjettavvik pr.
		31.08.23		31.12.23
5213000	Arbeidsplan Nærmiljø	460	5 253	4 793
5216000	Arbeidsplan Friluftstiltak	620	2 695	2 075
SUM		1 080	7 948	6 868

*Årets budsjett justert/korrigert for budsjettavvik pr. 31.12 fra foregående år

5213000*Arbeidsplan Nærmiljø

Budsjettet er fordelt på forskjellige underprosjekter. Prosjektene er startet opp. Av den totale budsjetttrammen på 5,253 mill. kr er 2,1 mill. kr bundet opp i diverse utbyggingsavtaler.

5216000*Arbeidsplan Friluftsliv

Budsjettet er fordelt på forskjellige underprosjekter. Prosjektene er startet opp. Av den totale budsjetttrammen på 2,695 mill. kr er 1,825 mill. kr bundet opp i underprosjekter med statsstøtte.

Eiendom

Prosjekt 5410004 10 enkeltstående utleieboliger

Det har vært krevende å fremskaffe egnede boliger til målgruppen. Blant annet på grunn av forhold til nabolag og mangelfull infrastruktur, (vann, avløp, avstand til kollektivtransport, butikk osv.).

8 av 10 boliger er nå anskaffet for formålet. To boliger er tatt i bruk, en bolig er under ombygging og ferdigstilles høsten 2023 og to boliger er planlagt med byggestart i løpet av oktober 2023, med ferdigstilling sommer 2024. Det er videre ervervet to bruktboliger som nylig er overtatt. For disse planlegges det en moderat ombygging med ferdigstilling for utleie januar 2024. En bolig som var eid av Kristiansand kommune er omdefinert, og tas i bruk til formålet ved å gjøre enkelte bygningsmessige tilpasninger.

Prosjekt 5410008 Sosial bolig - barnerike familier

Bystyret bevilget 20 mill. kr til anskaffelse av boliger til barnerike familier. To boliger er anskaffet og leid ut til formålet. Planen var å bygge to nye boliger på kommunal tomt, men på grunn av klage i byggesaken og lang saksbehandlingstid hos statsforvalteren, er framdriften forsinket. Avgjørelsen fra statsforvalteren er nylig mottatt og kommunen har fått medhold i byggesaken. Det jobbes med anbudsgrunnlaget for utlysning av konkurranse for de to prosjekterte boligene. Forventet ferdigstilling er 4. kvartal 2024.

Prosjekt 5410009 6 samlokaliserte boliger rus og psykisk helse - hybridmodell

Omtalt under budsjettendringer.

Prosjekt 5430000 Forurensing Bredalsholmen sjø

Mudringsarbeidet ved Bredalsholmen er tidligere gjennomført og sluttrapport er utarbeidet. På bakgrunn av resultatene må det gjennomføres ny prøvetaking etter pålegg fra statsforvalteren. Prøvetaking er gjennomført, men det har tatt lang tid å få analysert prøvene. Foreløpig gjennomgang av analysene viser at området fortsatt er sterkt forurenset. Dette gjelder også område syd for Bredalsholmen som ble tildekket ca. 2012. Etter at sluttrapport er levert avventes tilbakemelding fra statsforvalteren. Dersom det kommer pålegg om nye tiltak er det noe som må finansieres. På nåværende tidspunkt er det vanskelig å si noe om omfanget av kostnadene.

5430014 Universell utforming – Krossen skole

Bevilgede midler er brukt til å oppgradere universell utforming ved Krossen skole. Prosjektet er nå ferdigstilt. Kvalitetsmessig er det levert god kvalitet som oppnår formålet om bedre universell tilgjengelighet, både innendørs og utendørs ved skolen. Økonomisk har prosjektet overskredet budsjettet grunnet mangelfull kvalitet på spesifikasjon, samt svært uforutsette hendelser vedr. grunnforhold, vær og andre ytre påkjenninger. Det varsles om et merforbruk på 700 000 kr.

5430017 Sikring og oppgradering av uteområder Strai, Bispegra, Presteheia

Omtalt under budsjettendringer.

5430036 Utskiftning heis

Prosjektet har som formål å skifte ut eldre heiser i kommunens bygg. I denne omgang gjelder det heis i Kristian IV's gate 93 (kommunale boliger). Arbeidet på plassen startet opp i uke 36 og er planlagt ferdigstilt i løpet av 9 uker. Helse og mestring har hatt dialog med beboere som er avhengig av heis, og tilbudt disse alternativ bolig i byggeperioden eller på permanent basis. Det er satt i verk tiltak som økt vakthold og økt oppfølging av hjemmetjenesten i byggeperioden, for å ivareta beboernes trygghet. Neste heis som skal skiftes er en bæreheis og en personheis på Grimtunet omsorgssenter.

5430041 Energiprojekt trinn 4, oppstart 2023

Det er bevilget 108 mill. kr over fire år for etablering av solceller på taket av kommunale bygg. Oppstart av prosjektet var inneværende år. Det er gjennomført konkurranse for anskaffelse og montering av solceller til totalt 8 bygg i 2023. Leverandør er valgt og montering er nå igangsatt. Parallelt jobbes det med konkurransegrunnlaget for neste portefølje med bygg, hvor det skal monteres solceller slik at framdriften i prosjektet opprettholdes.

7113010 Tangvall skole

Omtalt under budsjettendringer.

9060010 Hellemyr skole, trafikkisikkerhetstiltak (2023)

Omtalt under budsjettendringer.

9260050 Utvidelse av Vågsbygd skole

Omtalt under budsjettendringer.

9270060 Wilds Minne Skole og flerbrukshall - ferdig 2024

Prosjektet går etter planen og det er også her få endringer og krav. Foreløpig prognose viser at prosjektet går mot et mindreforbruk på rundt 15 mill. kr. Prosjektet er fortsatt langt unna ferdigstillelse og man ønsker å avvente en nedregulering av prosjektet inntil 1. tertial 2024. Det er i tillegg noen uavklarte punkter i forhold til næringsarealet, da det enda ikke er signert avtale med en leietaker. Dette gjelder i forhold til mva.-kompensasjon, i tillegg til at det kan påløpe kostnader i forbindelse med ferdigstillelse og tilrettelegging av arealer.

Prosjekt 9386040 Øvre Slettheia barnehage nybygg 2022
Omtalt under budsjettendringer.

Prosjekt 9519010 Oppstart nytt omsorgssenter 2026
Omtalt under budsjettendringer.

Klima og arealutvikling

Prosjekt 5530000 Kjøp og salg av fast eiendom

Forsinkelser/utfordringer knyttet til salg av eiendom har ført til forskyvning i salgsinntekter. Enkelte av våre større salgsobjekter har vist seg utfordrende å selge i markedet. Markedet har forverret seg i 2023 med flere rentehevinger, men det antas likevel at man når salgsinntektene som er budsjettet for de ulike eiendommene. Det er derimot usikkerhet knyttet til tidspunktet for realisering av opp mot 20 mill. kr av årets budsjetterte inntekter, og hvorvidt disse realiseres i 2023 eller må skyves til 2024.

Prosjekt 5530011 Salg av utleieboliger
Omtalt under budsjettendringer.

Prosjekt 5531001 Utvikling Møvik/Kroodden, gnr 7, bnr 12
Omtalt under budsjettendringer.

Prosjekt 8164000 Hellemyr Nord, felt E1
Omtalt under budsjettendringer.

Prosjekt 8391000 Bryggelia, felt diverse
Omtalt under budsjettendringer.

Tilleggsopplysning/informasjon

Prosjekt 7118010 6 boenheter Langenesåsen

Prosjektet har vært ute på anbudskonkurranse og kalkylen på prosjektet er 10 mill. kr høyere enn det som tidligere er bevilget. Økt bevilgning innarbeides i økonomiplanen, men på grunn av fremdriften i prosjektet er man avhengig av å signere avtalen i løpet av oktober. Kommunedirektøren anbefaler at dette gjøres.

Budsjettendringer

Ingeniørvesenet

5136028 Gatebruksplan Posebyen og Rådhusgata

Prosjektet er under planlegging, samarbeid med VA. Endelig kalkyle og kostnadsfordeling mellom Vei og Va er ikke avklart ennå. Foreslåes å omprioritere 2 968 696 kr fra hovedprosjektet 5136004 Gatebruksplan.

5151013 Justvik Skinnerheia

Egen bevilgning på 6,5 mill. kr. I saksfremlegg arbeidsplan 2023 ble det angitt at 2 mill. kr skulle overføres fra prosjekt 5136033 Trygge skoleveier med utgangspunkt i en kalkyle på 8,5 mill. kr. Ny oppdatert kalkyle er nå 10,1 mill. kr. Prosjektet ferdigstilles våren 2024. Foreslåes å overføre 3,6 mill. kr fra hovedprosjektet 5136033 Trygge skoleveier.

5136032 Fortau fra FV. 303 – Svartjønnheia

Bevilget tidligere 8,5 mill. kr. Høye kostnader i forbindelse med grunnerv og nødvendige tiltak på private grunn, dårlig oppbygging av vei fra tidligere, samt generell prisstigning medfører at kalkyle i saksfremlegg til Arbeidsplan vei 2023 overskrides. Ny

kalkyle 18,5 mill. kr. Foreslåes å overføre 10 mill. kr fra prosjekt 5136033 Trygge skoleveier.

5136035 Slettheiv. Fortau Tranestien og Rugdeveien

Arbeid pågår og forventes ferdigstilt i 2023. Prosjektet mangler egen bevilgning. Foreslåes å overføre 4,5 mill. kr fra hovedprosjektet 5136033 Trygge skoleveier.

5136040 Gangfelt – forsterkning belysning

Prosjekter gjennomført i 2022. Foreslåes å overføre 1,5 mill. kr fra hovedprosjekt 5136033 Trygge skoleveier

5136043 Strømmeveien 73-91 flytte gang og sykkelvei

Mangler egen bevilgning. Foreslåes å overføre 1 mill. kr fra hovedprosjektet 5136033 Trygge skoleveier.

5136044 Fidjeåsen 1 – utbedre sikt i kryss

Mangler egen bevilgning. Foreslåes å overføre 0,5 mill. kr fra hovedprosjektet 5136033 Trygge skoleveier.

5136036 Trafikksikkerhet og parkering Tunballen

Egen bevilgning på 1,4 mill. kr som kun dekket riving av bygg og asfaltering. For å bedre trafikksikkerheten er det også besluttet å etablere fortau langs på/avstigningsarealet. Foreslåes å overføre 1 mill. kr fra prosjekt 5136013 Asfaltering (Songdalen).

511020 Brannsikring Elvegata P-hus

Det foreslås å bruke 1,6 mill. kr av forventet årsresultat i parkeringsenheten til å ferdigstille brannsikringstiltak i parkeringshuset Elvegata.

5183008 Riving av låve Dalane

Rest av fondsmidler 38 125 kr foreslås tilført prosjektet for dekke merforbruk.

Parkvesenet

5261300 Friluftsområde Hamresanden

Det er under etablering et nytt toalett på eksisterende tomt etter Salemsbygget. Bygget finansieres ved hjelp av statstilskudd på 500 000 kr. Forventet ferdig i 2023. Det er historisk sett gitt et statstilskudd på til sammen 1,318 mill. kr. til diverse rehabiliteringsprosjekter. I forbindelse med overgangen til ny kommune ble ikke prosjektet budsjettregulert tilsvarende regnskapsførte inntekter. Reguleringen er av ren teknisk og historisk betydning for å vise balanse i prosjektet. Bevilgningsrammen foreslås derfor utvidet med 1,818 mill. kr finansiert av statstilskudd.

5261307 Friluftsområde Topdalsstø

Det er gitt et statstilskudd 310 000 kr til fastdekke på parkeringsplassen samt merking og skilting. Prosjektet er startet opp og nærmer seg en avslutning. Bevilgningsrammen foreslås utvidet med statstilskuddet på 310 000 kr.

5231116 Tangen treningspark

Parkvesenet har mottatt en gave fra Lions på 120 000 kr. I samarbeid med giver er det enighet om bruk av gaven og lokalisering av treningsparken. Det gis i tillegg spillemidler til prosjektet på 300 000 kr og restfinansieringen, dvs.180 000 kr, foreslås overført fra prosjekt 5213000 Arbeidsplan nærmiljø. Prosjektet har startet opp. Bevilgningsrammen foreslås utvidet med 600 000 kr finansiert av statstilskudd, gave og fra arbeidspalen nærmiljø.

5231117 Utbyggingsavtale Mæbø kvartalslek

Parkvesenet har mottatt bidrag fra utbyggere på til sammen 620 000 kr i forbindelse

med utbyggingsavtale for Mæbø kvartalslek. Midlene har tidligere vært innbetalt på prosjekt i arbeidsplanen. Utbyggingsavtalen bør være et eget prosjekt og bevilgningsrammen foreslås satt til 620 000 kr som tilsvarer statstilskuddet.

5231302 Ringveien borettslag – fotball/basket Bydelsfond

Etter detaljprosjektering og anbudsinngåelse så er prosjektet blitt noe dyrere enn omsøkt fra borettslaget. Prosjektet har en total kostnad på 454 000 kr. Prosjektet er tidligere tildelt 153 000 kr. I forbindelse med etableringen av Ringveien borettslag fotball/basketparken så blir det søkt om spillemidler på 227 000 kr. Borettslaget har gitt tilsagn om støtte til prosjektet på 74 000 kr. Spillemidlene og tilskuddet fra borettslaget skal brukes til prosjektet i tillegg til opprinnelig bevilgning. Treningsparken er nå prosjektert og vil bli bygd i løpet av 2023. Bevilgningsrammen foreslås utvidet med 301 000 kr finansiert av statstilskudd og bidrag fra borettslaget.

Eiendom

5410009 6 samlokaliserte boliger rus og psykisk helse - hybridmodell

Prosjektet har vært ute på anbudskonkurranse og kalkylen på prosjektet er nå 9,5 mill. kr høyere enn tidligere antatt. Dette skyldes i hovedsak at det har vært større utfordringer rundt grunnforhold og masseutskiftninger enn man først antok. Det har i tillegg vist seg å være stor avstand til trafokapasitet, samt større kostnader knyttet til tilkopling av VA. Prosjektet koordineres og samkjøres med rundkjøringsprosjektet Høvågveien/Dvergsnesveien, hvor det vil påløpe kostnader i forbindelse med påkobling til ny infrastruktur. Inventarkostnader var heller ikke hensyntatt i kalkylen fra behovsutredningen.

Prosjektet tilføres 9,5 mill. kr. Total prosjektkostnad økes da fra 62,5 mill. kr til 72 mill. kr. Fremdriften på prosjektet er forsinket i forhold til opprinnelig plan, så 53,0 mill. kr kan skyves fra 2023 til 2024, i tillegg til at økt bevilgning også innarbeides i 2024.

5430017 Sikring og oppgradering av uteområder Strai, Bispegra, Presteheia

Uteområdene ved omsorgssentrene Strai, Bispegra og Presteheia er oppgradert og sikret for beboerne ved omsorgssentrene. Prosjektet er i hovedsak ferdigstilt bortsett fra enkelte mindre leveranser. Prosjektet er gjennomført til en lavere kostnad enn budsjettet. Det foreslås derfor å regulere ned budsjettet i forbindelse med 2. tertial med 1 mill. kr.

7113010 Tangvall skole

Prosjektet ble i regnskapet belastet med tomteutgifter for både eget bygg og den videregående skolen som ble bygget samtidig. Senere ble tomten til den videregående skolen solgt til Agder fylkeskommune og salgsvederlaget tilsvarende 22,4 mill. kr, ble inntektsført på prosjekt Tangvall skole. Regnskapet fremstår som korrekt, dvs. Tangvall skole er kun belastet med egen tomt, når utgifter og inntekter sammenholdes.

Opprinnelig bevilgningsramme omfatter kun tomteutgifter til Tangvall skole og ingen salgsinntekter.

I forbindelse med budsjetteringen av salgsvederlaget i 2. tertialrapport 2020, oppstår det en feil, i det 20 mill. kr budsjetteres som inntekt på Tangvall skole, men brutto investeringsutgifter, som inneholder tomteutgiftene til begge skolene, økes ikke, men i stedet reduseres salgsinntektene for fast eiendom i analyse og eiendomsutvikling.

Dermed oppstår det en teknisk merutgift på Tangvall skole på 20 mill. kr. Det riktige hadde vært å utvide brutto investeringsutgifter på Tangvall skole, slik at regnskap og budsjett omhandler de samme transaksjonene.

Prosjektet tilføres 20 mill. kr for å dekke opp budsjetteringsfeilen. Inntektene på prosjektet kan i økes med 4,7 mill. kr, da det blant annet har kommet inn midler fra Miljødirektoratet. Netto tilføres dermed 15,3 mill. kr.

9060010 Hellemyr skole, trafiksikkerhetstiltak (2023)

Delfinansiering av et prosjekt med en ramme på 1 050 000 kr. Finansieres av eiendom 100 000 (utført), statensvegvesen 400 000 kr (utført) oppvekst 150 000 og ingeniørvesenet 400 000 kr. Fullstendig finansiering fra ingeniørvesenet og oppvekst budsjettreguleres i denne saken. Finansieringen fra ingeniørvesenet falt ut i 1. tertialrapport og rettes opp nå i 2. tertialrapport, jf. prosjekt 5136033 i budsjettendringstabellen.

9260050 Utvidelse av Vågsbygd skole

Prosjektet er godt i gang og resultatet av et solid gjennomført forprosjekt medfører lite endringer og krav. Etter en ny gjennomgang av usikkerheten i prosjektet kan vi ytterligere regulere ned budsjettet i forbindelse med 2. tertial med 6,65 mill. kr.

9386040 Øvre Slettheia barnehage nybygg 2022

Det er tidligere i år vedtatt at det skal utredes alternativer for videre fremdrift på prosjektet. I påvente av vedtak ang. hva som skal skje videre skyves ubrukte midler på 63,3 mill. kr til 2024.

9519010 Oppstart nytt omsorgssenter 2026

Oppstart og ferdigstilling av prosjektet er forskjøvet grunnet krav om regulering. Reguleringen er nå ute på høring. Skisseprosjektet er ferdigstilt og prosjektet er klart til å legges ut på anbud så fort reguleringen er vedtatt. Nye kalkyler på prosjektet viser en høyere prosjektkostnad enn først antatt. Denne fremmes i forbindelse med rullering av økonomiplan. På grunn av forsinkelsen kan man i forbindelse med 2. tertial skyve 85 mill. kr til 2024.

3540002 Nytt bookingsystem småbåthavnene

Småbåthavn investerer i et nytt bookingsystem som finansieres av driftsmidler. Budsjettet reguleres tilsvarende påløpte prosjektkostnader på 1,5 mill. kr som overføres fra driftsbudsjettet. Prosjektet er planlagt avsluttet i 2024.

Klima og arealutvikling

5530011 Salg av utleieboliger

Fremdriften i prosjektet følger av salgsklargjorte boenheter og markedsresponsen. Det har vært ført 2,6 mill. kr i utgifter over budsjett, men samtidig har et høyt prisnivå ført til at salgsinntektene på solgte enheter er 6,2 mill. kr over budsjett. Prosjektet netto justeres med 3,55 mill. kr i økt inntekt.

5531001 Utvikling Møvik/Kroodden, gnr 7, bnr 12

Bystyret vedtok salg av Kroodden. Avtalen er inngått med forbehold som løses innen 15.04.24. Innbetalt a konto 2 mill. kr i 2023 kan derfor bli krevd tilbakebetalt i -24, dersom avtalen bortfaller. Skulle avtalen bortfalle, så bortfaller grunnlaget for inntektsanslagene i hele ØP 24-27. Utredningsfase pågår og innebærer kostnader for kommunen. Kjøper har ansvaret for fremdriften i utredningsfasen, og økonomisk er det foreløpig stor usikkerhet i lys av kjøpers forbehold. Frem til nå ligger budsjetterte inntekter og utgifter i prosjektet for høyt. Det er behov for å nedjustere inntekten med 7,29 mill. kr og utgiftene med 3,9 mill. kr i 2. tertial. Prosjektet netto justeres dermed med 3,39 mill. kr i lavere inntekt.

8164000 Hellemyr Nord, felt E1

Prosjektet omfatter regulering og salg av boligtomter til profesjonelle utbyggere samt regulering av en tomt til omsorgsboliger/sykehjem. Prosjektet består av tre byggetrinn. Byggetrinn 1 med 14 boligtomter ligger for salg og de fleste tomter solgt. Noen tomter er solgt til redusert pris mot at utbygger realiserer miljøkrav på ny bolig. Byggetrinn 2 består av 29 boliger rundt tun, og selges samlet/som en tomt. Det planlegges at Kristiansand kommune skal søke etter kjøper/utbygger med prosjekt med stor vekt på sosial bærekraft. Markedet er usikkert og fremdrift på salg og oppgjør for salg er usikkert av den grunn. Det er behov for å nedjustere inntekten i prosjektet med 11 mill. kr.

8391000 Bryggelia, felt diverse

Prosjekt med utvikling og salg av to leilighetsblokker. Prosjektet var ferdigbygget i 2019. Alle leiligheter er solgt og deler av oppgjør på den siste leiligheten står sperret på meglers klientkonto. Samarbeidsavtale med privat samarbeidspartner skal avsluttes i nær fremtid og i denne forbindelse avtales fordeling av siste restoppgjør. Totalbudsjettet på inntekter er for høyt og må nedjusteres med 9,4 mill. kr.

Tall i 1000 kr		+ økning/- reduksjon	- økning/+ reduksjon
Prosjekt	Prosjektnavn	Utgift	Inntekt
Ingeniørvesenet			
<u>Bykassa</u>			
5136028	Gatebruksplan Posebyen og Rådhusgata	2 969	
5136004	Gatebruksplan	-2 969	
5151013	Justvik Skinnerheia	3 600	
5136032	Fortau fra FV. 303 - Svartjønnheia	10 000	
5136035	Slettheiv. fortau Tranestien og Rugdeveien	4 500	
5136040	Gangfelt - forsterkning belysning	1 500	
5136043	Strømmeveien 73-91 flytte gang og sykkelvei	1 000	
5136044	Fidjeåsen 1 - utbedre sikt i kryss	500	
5136033	Trygge skoleveier	-21 100	
5136036	Trafikksikkerhet og parkering Tunballen	1 000	
5136013	Asfaltering (Songdalen)	-1 000	
511020	Brannsikring Elvegata P-hus	1 600	-1 600
5136033	Trygge skoleveier	-400	
5183008	Riving av låve Dalane	38	
Parkvesenet			
5261300	Friluftsområde Hamresanden rehabilitering	500	-500
5261300	Friluftsområde Hamresanden rehabilitering	1 318	-1 318
5261307	Friluftsområde Topdalsstø	310	-310

Tall i 1000 kr		+ økning/- reduksjon	- økning/+ reduksjon
Prosjekt	Prosjektnavn	Utgift	Inntekt
5231116	Tangen treningspark	600	-420
5213000	Arbeidsplan Nærmiljø	-180	
5231117	Utbyggingsavtale Mæbø kvartalslek	620	-620
5231302	Ringveien borettslag - fotball/basket Bydelsfond	301	-301
Eiendom			
5410009	6 samlokaliserte boliger ROP - hybridmodell	-53 000	
5430017	Sikring og oppgradering av uteområder Strai, Bispegrea, Prestheia	-1 000	
7113010	Tangvall skole	20 000	-4 700
9060010	Hellemyr skole, trafiksikkerhetstiltak	150	-150
9260050	Utvidelse av Vågsbygd skole	-6 650	
9386040	Øvre Slettheia barnehage, nybygg 2022	-63 300	
9519010	Oppstart nytt omsorgssenter 2026	-85 000	
3540002	Nytt bookingsystem Småbåthavnene	1 500	-1 500
Klima og areal			
5530011	Salg av utleieboliger	2 640	-6 190
5531001	Utvikling Møvik/Kroodden, gnr 7, bnr 12	-3 900	7 290
8164000	Hellemyr Nord, felt E1		11 000
8391000	Bryggelia, felt diverse		9 397
SUM		-183 853	10 078

Prosjekter som avsluttes

Ingeniørvesenet

Prosjekt 5136017 Gatebruksplan Østre Strandgate

Prosjektet har vært en del av hovedprosjektet 5136004 Gatebruksplan hvor bevilgningen har vært. Underprosjektet 5136017 er ferdig og kan avsluttes. Merforbruket på 13 802 088 kr gjøres opp mot prosjektet 5136004 Gatebruksplan.

Prosjekt 5136041 Kilura – opprusting gangvei inkl. veilys

Prosjekt avsluttes. Merforbruk på 787 214 kr gjøres opp mot prosjekt 5136033 Trygge skoleveier.

Prosjekt 5136042 Justnesskauen – utbedring kryss og fortau

Prosjektet avsluttes. Merforbruk på 61 696 kr gjøres opp mot prosjekt 5136033 Trygge skoleveier.

Eiendom

5136016 Birkelid bru

Prosjektet gjaldt bygging av ny bro over elva ved Birkelid i Songdalen, da gammel bro ble ødelagt under storflommen i 2017. Den nye broen ble tatt i bruk i april 2021. Prosjektet avsluttes med et merforbruk/inntektssvikt på 62 490 kr.

5410012 Bispegra 36, tilrettelegging aktivitetssenter

Prosjektet gjelder ombygging av Bispegra 36 for Helse og mestring for at bygget kunne brukes som aktivitetssenter. Prosjektet er finansiert fra Hele og mestring sitt investeringsprosjekt. Prosjektet er avsluttet med et mindreforbruk på 44 748 kr som tilbakeføres til Helse og mestring.

Revisjonens uttalelse: Vi har utført handlingene beskrevet nedenfor, som avtalt med kommunen, vedrørende sluttregnskap for investeringsprosjekt 5410012 Bispegra 36, tilrettelegging aktivitetssenter avsluttet per 26.06.2023.

	Handlinger	Funn
1.	At byggeprosjektet er gjennomført i samsvar med vedtak og budsjettforutsetninger.	Byggeprosjektet er gjennomført i samsvar med vedtak og budsjettforutsetninger.
2.	At det er ført protokoll for anskaffelser som overstiger kr 100 000 ekskl. mva.	Det er ført protokoller for de kontrollerte anskaffelsene.
3.	At anskaffelser som overstiger kr 1 300 000 ekskl. mva, er kunngjort på korrekt vis og at anskaffelsen således er basert på konkurranse.	Ingen av anskaffelsene overstiger terskelverdiene.
4.	At det er innhentet skatteattest og HMS-erklæring iht. lov- og forskrift om offentlige anskaffelser, for anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva.	Ingen av anskaffelsene overstiger terskelverdiene.
5.	At anbudssum er i samsvar med kontraktssum for anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva.	Ingen av anskaffelsene overstiger terskelverdiene.
6.	At det ved bruk av rammeavtaler er det benyttet mini-konkurranse der dette er pliktig.	Det har ikke vært pliktig med mini-konkurranse.
7.	At utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører det aktuelle prosjekt.	Vi har kontrollert kr 554 346 av de totale utgiftene på prosjektet. De kontrollerte utgiftene vedrører det aktuelle prosjektet.
8.	At sluttregnskapet er avsluttet i samsvar med kommunens instruks for investeringer.	Sluttregnskapet er avsluttet iht. kommunens investeringsinstruks.

5430034 Kjøp av forsvarets eiendommer

Prosjektet omfatter kjøp og oppgradering av Forsvarets eiendommer på Odderøya, Randøya m.fl. Kjøpene er gjennomført for flere år siden, men det har vært foretatt enkelte oppgraderinger de siste årene. Prosjektet er nå ferdigstilt og avsluttes med et merforbruk på 157 000 kr.

Revisjonens uttalelse: Vi har utført handlingene beskrevet nedenfor, som avtalt med kommunen, vedrørende sluttregnskap for investeringsprosjekt 54300034 Kjøp Forsvarets eiendommer avsluttet per 06.09.2022.

	Handlinger	Funn
1.	At byggeprosjektet er gjennomført i samsvar med vedtak og budsjettforutsetninger.	Byggeprosjektet er gjennomført i samsvar med vedtak og budsjettforutsetninger.
2.	At det er ført protokoll for anskaffelser som overstiger kr 100 000 ekskl. mva.	Det er ikke fremskaffet protokoller for anskaffelser som overstiger kr 100.000 ekskl. mva foretatt før 2018.
3.	At anskaffelser som overstiger kr 500 000/1 300 000 ekskl. mva, er kunngjort på korrekt vis og at anskaffelsen således er basert på konkurranse.	Det er ikke fremskaffet dokumentasjon for en anskaffelse som overstiger kr 500 000 ekskl. mva foretatt i perioden før 2018.
4.	At det er innhentet skatteattest og HMS-erklæring iht. lov- og forskrift om offentlige anskaffelser, for anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva	Det er ikke fremskaffet dokumentasjon for en anskaffelse som overstiger kr 500 000 ekskl. mva foretatt i perioden før 2018.
5.	At anbudssum er i samsvar med kontraktssum for anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva.	Det er ikke fremskaffet dokumentasjon for en anskaffelse som overstiger kr 500 000 ekskl. mva foretatt i perioden før 2018.
6.	At det ved bruk av rammeavtaler er det benyttet mini-konkurranse der dette er pliktig	Det er i 2018 benyttet mini-konkurranse der dette var pliktig.
7.	At utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører det aktuelle prosjekt	Vi har kontrollert kr 131 233 343 av utgiftene og kr 500 000 av inntektene. De kontrollerte utgiftene og inntektene vedrører prosjektet.
8.	At sluttregnskapet er avsluttet i samsvar med kommunens instruks for investeringer	Sluttregnskapet er avsluttet iht. kommunens investeringsinstruks.

Prosjekt 5430035 Silokai – utomhus

Prosjektet omfattet Eiendom sin del av prosjektet på Silokaia som omhandlet utomhus, infrastruktur og grunn. Det ble overført midler fra prosjektet Ny Kulturskole. Prosjektet avsluttes med en merinntekt på 169 kr.

Prosjekt 5430038 Kameraovervåkning skoler

Det er installert kameraovervåkning på Grim skole og Hellemyr skole som et

prøveprosjekt for å redusere hærverk og skader på kommunale skoler. Prosjektet er ferdigstilt og avsluttes med 104 kr i merforbruk.

Prosjekt 5439003 Oppgradering strøm oppstart 2015

Prosjekter gjelder oppgradering av strømforsyning i kommunale småbåthavner. Siste tiltak som var gjennomført var i Ternevig småbåthavn. Restmidler på 22 913 kr tilføres fremtidig prosjekt for selvkostområde småbåthavn.

Prosjekt 5439015 Ny brygge Auglandsbukta båthavn

Det er etablert ny brygge i Auglandsbukta båthavn. Prosjektet er gjennomført i henhold til plan med et mindreforbruk på 1 938 kr som avsettes til fremtidig prosjekt for selvkostområde småbåthavn.

Prosjekt 5439016 Sikring av opplagsplass Ronsbukta

Opplagsplassen i Ronsbukta er sikret med inngjerding og port. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 2 394 kr som finansieres av avsatte midler i selvkostområdet småbåthavn.

Prosjekt 7001010 Noden, ventilasjonsanlegg og baldakin

Prosjektet har bestått av fjerning av eksisterende baldakin, reetablering av ny baldakin i treverk og nytt beslag. Arbeidene ble slutført i 2022. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 148 828 kr.

Prosjekt 7009050 Finslandshallen oppgradering

Det er utført flere oppgraderinger av Finslandshallen de siste årene. Det er skiftet tak, montert nytt ventilasjonsanlegg og sist byttet sportsdekke. Arbeidene er ferdigstilt og overtatt av bruker. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 49 586 kr.

Prosjekt 7108010 Parkering Solstrålen bhq

Prosjektet ble ferdigstilt i 2019 og omfattet nytt uteområde, samt ny vei og parkeringsplass ved Solstrålen barnehage i Søgne. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 77 482 kr.

Prosjekt 7110010 Utvide areal og kompetansesenter Nygård skole

Prosjektet omfattet bygging av nye kontorer og klasserom, samt oppgradering av kompetansesenter for brukere med ulike utfordringer på Nygård skole i Søgne. Prosjektet ble ferdigstilt høsten 2020 og avsluttes med et mindre forbruk på 440 149 kr, hvorav 400 000 kr avsettes i garantiprojekt 7110090.

Revisjonens uttalelse: Vi har utført handlingene beskrevet nedenfor, som avtalt med kommunen, vedrørende sluttregnskap for investeringsprosjekt 7110010 Nygård skole - utvidelse avsluttet per 29.06.2023.

	Handlinger	Funn
1.	At byggeprosjektet er gjennomført i samsvar med vedtak og budsjettforutsetninger.	Byggeprosjektet er gjennomført i samsvar med vedtak og budsjettforutsetninger.
2.	At det er ført protokoll for anskaffelser som overstiger kr 100 000 ekskl. mva.	Det er ikke avdekket avvik på dette punkt.
3.	At anskaffelser som overstiger kr 500 000/1 300 000 ekskl. mva., er kunngjort på korrekt	Det er ikke avdekket avvik på dette punkt, med unntak av et tilfelle hvor det ble lagt til grunn en

	vis og at anskaffelsen således er basert på konkurranse.	rammeavtale hvor anskaffelsen oversteg estimert omfang av selve rammeavtalen.
4.	At det er innhentet skatteattest og HMS-erklæring iht. lov- og forskrift om offentlige anskaffelser, for anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva.	Det er innhentet skatteattester og HMS-erklæringer når dette kreves iht. anskaffelsesregelverket.
5.	At anbudssum er i samsvar med kontraktssum for anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva.	Det er ikke avdekket vesentlige avvik mellom anbud og kontraktssum, for de kontrollerte anskaffelsene.
6.	At det ved bruk av rammeavtaler er det benyttet mini-konkurranse der dette er pliktig.	Ikke aktuell.
7.	At utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører det aktuelle prosjekt.	Vi har kontrollert kr 26 951 404 (ekskl. mva.) av utgiftene. De kontrollerte utgiftene vedrører prosjektet.
8.	At sluttregnskapet er avsluttet i samsvar med kommunens instruks for investeringer.	Sluttregnskapet er avsluttet iht. kommunens investeringsinstruks.

Prosjekt 7865010 Ny brygge Christianholm båthavn

Det er etablert ny brygge i Christianholm båthavn. Prosjektet er gjennomført i henhold til plan og merforbruket på 563 kr finansieres av avsatte midler i selvkostområdet småbåthavn.

Prosjekt 7915010 Samleprosjekt kaldt lager Stavlia/Medbakken

Oppgraderinger av teknisk lager for Ingeniørvesenet på Mebakken. Arbeidene inkluderte arrondering og asfaltering. Arbeidene er ferdigstilt, og prosjektet avsluttes med et merforbruk på 26 046 kr.

Prosjekt 9009030 Havlimyra ungdomsskole- utvidelse 2019

Prosjektet innebar en utvidelse av Havlimyra ungdomsskole. Prosjektet ble ferdigstilt og tatt i bruk i 2021 og det avsluttes med en nettobesparelse på 13 103 kr.

Revisjonens uttalelse: Vi har utført handlingene beskrevet nedenfor, som avtalt med kommunen, vedrørende sluttregnskap for investeringsprosjekt 9009030 Havlimyra ungdomsskole - utvidelse avsluttet per 24.08.2023.

	Handlinger	Funn
1.	At byggeprosjektet er gjennomført i samsvar med vedtak og budsjettforutsetninger.	Byggeprosjektet er gjennomført i samsvar med vedtak og budsjettforutsetninger.
2.	At det er ført protokoll for anskaffelser som overstiger kr 100 000 ekskl. mva.	Det er ikke avdekket avvik på dette punkt.

3.	At anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva, er kunngjort på korrekt vis og at anskaffelsen således er basert på konkurranse	Kunngjøringspliktige anskaffelser er kunngjort på korrekt vis.
4.	At det er innhentet skatteattest og HMS-erklæring iht. lov- og forskrift om offentlige anskaffelser, for anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva.	Det er innhentet skatteattester når dette kreves iht. anskaffelsesregelverket.
5.	At anbudssum er i samsvar med kontraktssum for anskaffelser som overstiger kr 500 000 ekskl. mva.	Det er ikke avdekket vesentlige avvik mellom anbud og kontraktssum, for de kontrollerte anskaffelsene.
6.	At det ved bruk av rammeavtaler er det benyttet mini-konkurranse der dette er pliktig.	Det er ikke avdekket avvik på dette punkt.
7.	At utgifter og inntekter som er bokført på prosjektet vedrører det aktuelle prosjekt.	Vi har kontrollert kr 69,454 mill. av utgiftene, og kr 1,761 mill. av inntektene. De kontrollerte utgiftene og inntektene vedrører ellers prosjektet.
8.	At sluttregnskapet er avsluttet i samsvar med kommunens instruks for investeringer.	Sluttregnskapet er avsluttet iht. kommunens investeringsinstruks.

Prosjekt 9165011 Oddemarka skole- utredning/ventilasjon 2016

Prosjektet omhandlet nytt ventilasjonsanlegg på Oddemarka skole. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 33 650 kr.

Prosjekt 9215030 Holte skole - utvidelse 2016

Prosjektet omhandlet utvidelse av Holte skole. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på til sammen 534 727 kr, hvorav 150 000 kr avsettes i garantiprojekt 9215090.

Prosjekt 9238010 Tinnheiveien 32 (6 UH)

Det er bygget et nytt bofellesskap med 6 boliger, fellesarealer og personalfasiliteter i Tinnheiveien 32. Prosjektet ble ferdigstilt i henhold til plan og budsjett. Prosjektet avsluttes med en netto besparelse på 74 115 kr.

Prosjekt 9265030 Karuss skole ventilasjon, oppstart 2014

Prosjektet omhandlet nytt ventilasjonsanlegg på Karuss skole. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 495 149 kr.

Prosjekt 9386090 Garantiprojekt Øvre Slettheia bhg

Garantiprojekt etter byggeprosjektet på Øvre Slettheia barnehage. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 771 702 kr.

Prosjekt 9978210 Gjestehavnbygget

Prosjektet gjelder kjøp og tilpasning av servicebygget i Gjestehavna, og er ved en inkurie ikke blitt avsluttet tidligere. Prosjektet avsluttes nå med ubrukte midler på 199 080 kr.

Prosjekt 9996020 Lillebølgen - oppgradering, oppstart 2018

Prosjektet gjaldt oppgradering av Lillebølgen habiliteringssenter for barn. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 565 994 kr.

Klima og arealutvikling

5530003 Teaterkvartalet, utvikling/regulering

Prosjektet avsluttes og 394 kr i mindreforbruk.

5530007 Salg festetomter

Prosjektet avsluttes i 2. tertial med 126 403 kr i merforbruk.

5530008 Skjærgårdsparken

Prosjektet avsluttes i 2. tertial med 36 057 kr i mindreforbruk.

5530009 Torkelsmyra regulering

Prosjektet avsluttes i 2. tertial med 66 611 kr i mindreforbruk.

5530010 Jegersberg gård - regulering

Prosjektet avsluttes i 2. tertial med 51 978 kr i mindreforbruk.

8049000 Hånes, felt diverse

Prosjektet avsluttes i 2. tertial med 186 506 kr i merforbruk.

8169000 Hellemyr Nord, felt diverse

Prosjektet avsluttes i 2. tertial med 47 077 kr i merforbruk.

Tall i 1000 kr		+ økning/- reduksjon	- økning/+ reduksjon
Prosjekt	Prosjektnavn	Utgift	Inntekt
Ingeniørvesenet			
5136017	Gatebruksplanen Øster Strandgate	13 802	
5136004	Gatebruksplanen (hovedprosjekt)	-13 802	
5136041	Kilura- opprusting av gamgvei inkl. veilys	787	
5136033	Trygge skoleveier	-787	
5136042	Justnesskauen- utbedring av kryss of fortau	62	
5136033	Trygge skoleveier	-62	
Eiendom			
5136016	Birkelid bru	60	3
5410012	Bispegra 36, tilrettelegging aktivitetssenter	-45	
4300000	Prosjekt helse og mestring	45	
5430034	Kjøp av forsvarrets eiendommer	157	
5430035	Silokai - utomhus		0
5430038	Kameraovervåkning skoler	0	

Tall i 1000 kr		+ økning/ - reduksjon	- økning/ + reduksjon
Prosjekt	Prosjektnavn	Utgift	Inntekt
5439003	Oppgradering strøm oppstart 2015	-23	
5439002	Avsetning fremtidige prosjekt	23	
5439015	Ny brygge Auglandsbukta båthavn	-2	
5439002	Avsetning fremtidige prosjekt	2	
5439016	Sikring av opplagsplass Ronsbukta	2	
5439002	Avsetning fremtidige prosjekt	-2	
7001010	Noden, ventilasjonsanlegg og baldakin	149	
7009050	Finslandshallen oppgradering	50	
7108010	Parkering Solstrålen bhg	-77	
7110010	Utvide areal og kompetansesenter Nygård skole	-440	
7110090	Garantiprojekt - Nygård skole	400	
7865010	Ny brygge Christianholm båthavn	1	
5439002	Avsetning fremtidige prosjekt	-1	
7915010	Samleprosjekt kaldtlager Stavlia/Medbakken	26	
9009030	Havlimyra ungdomsskole - utvidelse 2019	-226	213
9165011	Oddermarka skole - utredning/ventilasjon 2016	-34	
9215030	Holte skole - utvidelse 2016	-535	
9215090	Garantiprojekt - Holte skole	150	
9238010	Tinnheiveien 32 (6 UH)	-74	
9265030	Karuss skole ventilasjon, oppstart 2014	-495	
9386090	Garantiprojekt Øvre Slettheia bhg	772	
9978210	Gjestehavnbygget	-199	
9996020	Lillebølgen- oppgradering, oppstart 2018	566	
Klima og areal			
5530003	Teaterkvartalet, utvikling/regulering	0	
5530007	Salg festetomter	124	2
5530008	Skjærgårdsparken	-36	
5530009	Torkelsmyra regulering	-67	
5530010	Jegersberg gård - regulering	-52	

Tall i 1000 kr		+ økning/ - reduksjon	- økning/ + reduksjon
Prosjekt	Prosjektnavn	Utgift	Inntekt
8049000	Hånes, felt diverse	-54	241
8169000	Hellemyr Nord, felt diverse	45	2
SUM		209	461

Effekten for bykassa er at det må skaffes finansiering for merutgifter og inntektssvikt tilsvarende 670 000 kr, hvilket anses å være et lavt beløp i forhold til brutto investeringsutgifter tilsvarende 316 mill. kr som avsluttes i 2. tertialrapport.

Overordnede økonomiske forhold – område 9

Prosjekt 4920002 Ansvarlig kapital KKP

Det ble bevilget 25 mill kroner i årsbudsjettet til egenkapitalinnskuddet i Kristiansand kommunale Pensjonskasse (KKP). Fakturaen fra KKP er 1,043 mill kroner høyere enn budsjettet. Det foreslås å øke bevilgningen med tilsvarende beløp. Dette kan i henhold til regelverket ikke finansieres av lån. Det foreslås derfor at kapitalfondet finansierer dette.

Prosjekt 4920003 Ansvarlig kapital KLP

Det ble bevilget 3,3 mill kroner i årsbudsjettet til egenkapitalinnskuddet i Kommunal Landspensjonskasse (KLP). Fakturaen fra KLP er 0,2 mill kroner høyere enn budsjettet. Det foreslås å øke bevilgningen med tilsvarende beløp. Dette kan i henhold til regelverket ikke finansieres av lån. Det foreslås derfor at kapitalfondet finansierer dette.

Låneopptak

I den grad det tidligere i saken ikke er kommentert annen finansiering av de enkelte prosjekter, vil samlet økt finansieringsbehov måtte dekkes ved låneopptak.

I beregningene for budsjetterte avdrag i 2023 er det lagt til grunn 25 års avdragstid på nye lån til investeringer i opptaksåret. Kommunedirektøren er i finansreglementet delegert fullmakt til å godkjenne rentebetingelsene og undertegne lånedokumentene.

Det foreslås at budsjettet for låneopptak reduseres med 70,9 mill kr og at det brukes tilsvarende beløp av kapitalfondet i stedet.

I denne saken foreslår kommunedirektøren at låneopptak til årets investeringer samlet reduseres med 205,1 mill. kr. Lån til investeringer som skal tas opp i 2023 utgjør inntil 1 057 mill. kr. Inklusiv Startlån blir totalt lån inntil 1.297 mill kr.

Startlån

Boligmarkedet i Kristiansand har stabilisert seg gjennom sommeren, og prisene har pr. 2. tertial steget med 10,4 % i 2023. Dette er den høyeste prisstigningen blant de største kommunene i Norge. Kristiansand Kommune har pr. 31. august mottatt 522 søknader om startlån og tilskudd i 2023, noe som er på linje med samme periode i fjor.

Det er pr 31.08.2023 innvilget 89 startlån på til sammen 145,6 mill kr, av dette er 141 mill kr utbetalt. Startlånene er utbetalt til barnefamilier i 56,7 % av sakene. Utlånsbehovet er på linje enn prognosene skissert under Helse og Mestring i

økonomiplanen, og tilsier at det er behov for økt innlån fra Husbanken på kr. 80 mill. kr i 2023.

Det foreslås derfor å øke innlån fra Husbanken med 80 mill kr i 2023. Det totale beløpet som kan lånes ut igjen blir dermed 240 mill kr.

For tilskuddsordningene er beløpene som er utbetalt i 2023 betydelig lavere enn i 2022. Kommunen har pr. 31.08.2023 innvilget og utbetalt tilskudd med totalt ca.2,1 mill. kr fordelt på 9 saker der alle gjelder tilskudd til etablering. Det er i 2. tertial regnskapsført tap i en sak med et beløp på ca. 35 000 kr slik at totalt tap til nå i år er på ca. 194 000 kr.

8 En attraktiv arbeidsgiver og inkluderende arbeidsplass

For at Kristiansand kommune skal lykkes med satsingsområdene i kommuneplanen må sentrale rammebetingelser være på plass. Organisasjonen Kristiansand kommune skal kjennetegnes av "å være": *På lag - På stell - På hugget*. I tertialrapportene rapporterer kommunedirektøren i tillegg til økonomi på «En attraktiv arbeidsgiver og inkluderende arbeidsplass» (inkl. status på sykefravær), verbalvedtak og status arbeid med klimabudsjett, og klimatiltak. Periodemål, andre satsinger og tiltak fra økonomiplanen rapporteres på i årsrapporten.

8.1 Innledning

For at kommunen som arbeidsgiver skal kunne løse de utfordringene kommunen står overfor vil det å utvikle felles organisasjonskultur og god ledelse, sikre helsefremmende arbeidsplasser og å ha riktig kompetanse være satsingsområder i planperioden.

Satsingsområdene er forankret i kommunens arbeidsgiverstrategi. Det er viktig å sikre gode samarbeidsarenaer med tillitsvalgte og vernetjeneste, for å forvalte og utvikle en helhetlig arbeidsgiverpolitikk. Selve strategidokumentet ble politisk vedtatt i 2020, og følges videre opp i 2023 med implementering og konkrete handlingsplaner og prosjekter.

Kommunedirektøren vil i 2. tertialrapport gi en statusrapport på sykefravær, nærværarbeid og heltid. På de øvrige satsingsområdene gis en kort status.

8.2 Sikre helsefremmende arbeidsplasser

Nærvær

Ett av målene i satsingsområdet Helsefremmende arbeidsplasser omhandler kommunens nærværarbeid: *Nærværet øker hvert år, og alle ledere har et høyt fokus på å redusere arbeidsrelatert sykefravær.*

IA- innsatsteam arbeider målrettet med sykefraværet i hele kommunen, men kommunalsjefsområdene Barnehage, Skole og Omsorgssenter er spesielt prioritert. Teamet bruker stadig mindre tid og ressurser på lange fravær ut over sykefraværsåret, da mange av disse fraværene har blitt avklart. Dette gir områdene mer tid til å arbeide med forebyggende arbeidsmiljøarbeid og tidlig fase av sykefraværet.

Sykefravær

Sykefraværet pr 31.07 for Kristiansand kommune er 9,5 %, en nedgang fra samme periode i fjor, da det var 10,1 %. 7,7 % av fraværet hittil i år er knyttet til

langtidsfravær, mens 1,8 % skyldes korttidsfravær. Kristiansand kommune har som mål å ligge under 7,6 % i totalt sykefravær innen 2025.

Det legemeldte sykefraværet holder seg stabilt rett under ASSS-kommunene sitt gjennomsnitt

Sykefravær per måned hittil i år:

	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul
Korttid - 2023	2,6%	2,1 %	2,4 %	1,6 %	1,5 %	1,3 %	0,8 %
Korttid – endring fra året før	-0,9 %	-2,6 %	-0,8 %	-0,1 %	-0,1 %	-0,4 %	-0,3 %
Langtid 2023	8,4 %	8,8 %	8,7%	8,0 %	7,9 %	7,3 %	4,8 %
Langtid – endring fra året før	0,1 %	-0,1%	0,3 %	0,6 %	0,7 %	0,1 %	-1,0 %

Tabellen over viser at nedgangen i sykefraværet sammenlignet med 2022 i stor grad skyldes redusert korttidsfravær, noe som i all hovedsak kan forklares med høyt koronarelatert fravær i 2022.

Sykefravær hittil i år fordelt på kjønn:

Kristiansand kommune	Korttidsfravær	Langtidsfravær	Korttidsfravær samme periode 2022	Langtidsfravær samme periode 2022	Totalt fravær hittil i år
Menn	1,5 %	4,4 %	2,2 %	4,7 %	5,8 %
Kvinner	1,9 %	8,9 %	2,6 %	8,6 %	10,8 %

Sykefravær fordelt pr. underliggende område:

Område	Korttidsfravær	Langtidsfravær	Totalt fravær	Endring samme periode i fjor	Mål 2023
By- og stedsutvikling	1,4 %	5,5 %	7,0 %	8,2 %	5,9 %
Helse og mestring	1,9 %	8,6 %	10,5 %	11,0 %	9,0 %
Kultur og innbyggerdialog	1,5 %	7,0 %	8,5 %	7,7 %	5,0 %
Oppvekst	1,8 %	7,8 %	9,6 %	10,2 %	7,0 %
Organisasjon	1,4 %	3,8 %	5,2 %	6,0 %	4,5 %
Samhandling og innovasjon	0,7 %	2,9 %	3,6 %	2,4 %	4,0 %
Økonomi	1,2 %	3,2 %	4,4 %	6,5 %	4,5 %

Siste måned i rapporteringsperioden er utelatt, siden sykefraværstallene ikke er komplette på rapporteringstidspunktet.

Direktørenes forklaring på sykefravær:

Sykefraværet i **Helse og mestring** ligger 1,5 prosentpoeng over målsetting på 9 %, hittil i år. Det er likevel en reduksjon på 0,5 prosentpoeng sammenlignet med samme periode i fjor.

Området rapporterer om at en noe større andel kan knyttes til høy arbeidsbelastning, som kan ha sammenheng med den økonomiske situasjonen og innsparinger. Hoveddelen av fraværet er likevel fremdeles ikke relatert til jobb.

Sykefraværet i **Oppvekst** er lavere enn for samme periode i fjor, men ligger fortsatt over måltallet. Området melder at det er særlig utfordrende å redusere langtidsfraværet. Det rapporteres om at en betydelig del av fraværet ikke er arbeidsrelatert. Likevel melder enheter i skole om at vold- og trusselhendelser fører til fravær.

Sykefraværet i **By- og stedsutvikling** er lavere enn for samme periode i fjor, men ligger fortsatt over måltallet.

Det jobbes aktivt med oppfølging av ansatte med langtidssykefravær i form av IA-dager og god dialog med ansatte for å tilrettelegge best mulig.

De øvrige områdene har ikke rapportert om arbeidsrelatert fravær.

Heltid

59,6 % jobber heltid i Kristiansand kommune, det er en økning på 0,4 % fra året før. Fordelt på kjønn er andelen heltid 74,2 % hos menn og 55,1 % hos kvinner. Kristiansand kommune har som mål å ha en kultur med "litt av hvert" av deltids- og heltidsansatte (40-60 % andel heltid). Gjennomsnittlig stillingsstørrelse er på 82,6 %, en nedgang på -0,2 % fra året før. Menn jobber i gjennomsnitt i 87,7 % stillingsstørrelse, mens gjennomsnittet for kvinner er 81,1 %. Kristiansand kommune har som mål å ha en gjennomsnittlig stillingsstørrelse mellom 85-90 % (kultur med omfattende bruk av heltidsansatte).

Andel heltid og gjennomsnittlig stillingsstørrelse for underliggende områder:

	Andel heltid menn	Andel heltid kvinner	Andel heltid totalt	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse
By- og stedsutvikling	91,3 %	65,1%	81,1 %	93,25 %
Helse og mestring	48,0 %	43,2 %	44,0 %	74,3 %
Kultur og innbyggerdialog	70,5 %	59,1 %	63,4%	79,7%
Oppvekst	86,2 %	67,2 %	71,1 %	89,5 %
Organisasjon	87,7 %	85,0 %	86,3 %	92,9 %
Samhandling og innovasjon	87,5 %	87,5 %	87,5 %	94,5 %
Økonomi	92,9 %	78,7 %	84,0%	93,3 %

Det jobbes jevnt over aktivt med økning av andel heltid og økt gjennomsnittlig stillingsstørrelse. Både Helse og mestring og Oppvekst melder om at tilpasninger til de

Økonomiske rammene kan få negative følger for heltidsarbeidet. Det jobbes aktivt med planlegging og igangsetting av nye tiltak på tvers av områdene. Blant annet vil det i løpet av høsten iverksettes et tiltak hvor man kan få økt stilling gjennom å være støttekontakt. Heltidsprosjektet bidrar økonomisk til dette tiltaket. Innenfor Helse og mestring bidrar prosjektet økonomisk til satsingen på TØRN, som handler om riktig bruk av kompetanse og oppgavefordeling. Satsingen vil gi positive bieffekter til Flere i arbeid og kommunen som arbeidsgiver. I tillegg bidrar heltidsprosjektet til deltakelse i læringsnettverk for mentorordning i regi av KS. Prosjektet har en målsetting om at 60% av de ansatte skal jobbe heltid ved utgangen av 2024. Det er nå 59,6% som jobber heltid. Man er nå i planleggingsfasen av ny kartlegging for frivillig og ufrivillig deltid som skal gjennomføres tidlig i 2024.

8.3 Riktig kompetanse

Strategisk kompetanseutvikling

Handlingsplan for strategisk kompetanseutvikling og rekruttering ble vedtatt av kommunedirektørens ledergruppe 21.08.23. Et av tiltakene i handlingsplanen er å anskaffe digitalt verktøy for registrering og styring av kompetanse. Det er utarbeidet en prosjektbeskrivelse for dette. Økonomiske konsekvenser er en del av budsjettdiskusjonen for 2024.

Flere i arbeid - kommunen som arbeidsgiver

Kommunen som arbeidsgiver er ett av flere innsatsområder i Flere i Arbeid. Innenfor kommunen som arbeidsgiver jobbes det med ulike aktiviteter. Mest aktuelt nå er følgende:

- Kobling av oppgavedeling/TØRN og innsatser knyttet til Inn i jobb, særlig ut ifra prosjekter på omsorgssentre, og bidra til langsiktig finansiering av prosjektene.
- Samarbeid med NAV om midlertidige stillinger, der kandidater formidles fra NAV til stillinger i Kristiansand kommune.
- Utforske muligheten for å gjør unntak fra kvalifikasjonsprinsipp og gjennomføre direkte ansettelser av personer i målgruppen for programmet.

9 Internkontroll, avvik og tilsyn

Kristiansand kommune har en målsetning om å ha en målrettet og risikobasert internkontroll som sikrer at lover og krav blir fulgt samt læring og forbedring i tjenestene. Systematisk arbeid med avvik og uønskede hendelser, meldekultur, samt risikostyring har derfor høy oppmerksomhet i organisasjonen. Status for hvordan kommunen jobber med å ivareta denne målsetningen blir redegjort for i årsrapporten.

Kommunedirektøren ønsker å informere om følgende forbedringsarbeid innenfor områdene Oppvekst og Helse og mestring som har særlig oppmerksomhet den siste tiden.

Informasjonssikkerhetssavvik i barnevernet

Det er det siste halvåret avdekket feil som har medført at det er usikkert hvorvidt enkelte meldinger til/fra barnevernet er kommet fram/lest av mottaker. Problemet gjelder flere kommuner i Norge. Den første feilen er knyttet til fagsystemet i barnevernet som har medført at barnevernet ikke har mottatt alle meldinger, stort sett fra offentlige institusjoner. Den andre utfordringen gjaldt at Politiet har sendt post til barnevernet via Altinn og ikke gjennom de kanalene som skal brukes. Tredje utfordring er at det i perioder ikke har vært aktivert utskriftsfunksjon dersom post fra barnevernet ikke er blitt åpnet av mottaker. Alle forhold er undersøkt og, så langt det har vært mulig, klarlagt hvorvidt disse meldingene likevel er blitt håndtert eller ikke. Risikoen for at avvikene har hatt større konsekvenser vurderes som lav og systemfeilene er rettet. Det ble forøvrig redegjort for saken i Kontrollutvalget i august 2023.

Arbeid med vold og trusler i skolen

Gjennom flere medieoppslag er det satt fokus på vold og trusler i skolen, som er den klart største avvikskategorien når det gjelder HMS-avvik i skolen. Arbeidstilsynet gjennomførte i vår tilsyn med kommunen og 5 skoler. Samtidig ble det igangsatt en forvaltningsrevisjon som skal undersøke nærmere årsaksforholdene og aktuelle tiltak for å forebygge og håndtere utfordringen. Avvikene fra Arbeidstilsynet på kommunenivå er lukket, mens det arbeides videre med tiltak for å lukke avvikene på de 5 skolene. Påleggene fra Arbeidstilsynet innebærer blant annet at kommunen må ha et omfattende løft når det gjelder opplæring av ansatte og et system for å vedlikeholde kompetansen. Videre må tiltakene ved de 5 skolene rulles ut til alle skolene. Arbeidet med opplæring er påbegynt, først med noen piloter, og vil blant annet innebære spesifikk trening i kombinasjon med e-læring og andre tiltak. Tiltakene er omfattende og vil kreve relativt store ressurser i form av dedikert personell fra stabsområdene i tillegg til økonomiske ressurser.

Legemiddelhåndtering i Helse og mestring

Helse og mestring har en hovedvekt av kvalitetsavvik knyttet til legemiddelhåndtering. I områdets forbedringsarbeid har et viktig tiltak vært å fokusere på etterlevelsen av rutiner for god legemiddelhåndtering og internkontroll innen fagfeltet. Kommunefarmasøyten og rådgiver for kvalitet har gjennomført en internrevisjon ved samtlige enheter i kommunens omsorgssenter. Det er utført internrevisjon av rutinene for bestilling, mottak, oppbevaring og uttak av legemidler. Formålet er å sjekke at praksis er i henhold til krav i lover og forskrifter. Avvik på blant annet personvern, opplæring og dobbeltkontroll er gitt. Prosedyrene blir hovedsakelig fulgt og det er ingen indikasjoner på at avvikene utfordrer pasientsikkerheten. Funn fra internrevisjonene er gjennomgått

på ledermøte i Omsorgssenter. Hensikten er å lære av feil og videreføre god praksis mellom avdelingene.

Arbeid med Vold og trusler i Helse og mestring

Den største kategorien knyttet til HMS avvik i helse og mestring er relatert til vold og trusler i tjenestene. Det har vært en økende utfordringer knyttet til utagerende adferd i tjenestene. Helse og mestring har fulgt opp tilsyn på dette området og har jobbet med disse forbedringstiltakene:

- Jevnlig obligatoriske kurs/opplæring i konflikthåndtering.
- Et nytt elektronisk verktøy for ROS kartlegging er tatt i bruk.
- Regelmessige møter mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte, medbestemmelsesgrupper, med mål om å skape trygge arbeidsplasser med meningsfylt arbeid og et godt arbeidsmiljø.
- Bistand fra bedriftshelsetjenestene er forbedret.
- Det er utviklet et godt samarbeidet med vernetjenesten.

10 Flyktnings situasjonen ifm. krigen i Ukraina

Kristiansand kommune har vedtatt anmodning om 595 bosettinger i 2023, hvorav 10 er forbeholdt enslige mindreårige i alder 0-18 år. I tillegg har kommunen frem til oktober hatt full kapasitet på asylmottak med opptil 585 plasser. UDI nedjusterer til 555 plasser fra 01.10.23.

273 personer er bosatt i kommunen pr 2.tertial, og ytterligere 110 personer har fått tilbakemelding om at de vil bli bosatt i Kristiansand i 2023.

Andel enslige voksne flyktninger, samt personer over 60 år øker, mens andel barn og unge er redusert i 2023. De ulike tjenesteområdene samarbeider kontinuerlig for å løse utfordringer innen de kommunale tjenestetilbud, spesielt innen helse- og omsorgs, individuelt tilpasset opplæringstilbud og sosiale tjenester. Kommunen er i år nominert til «Bosettings- og integreringsprisen 2023».

Dette fører til merinntekter på integreringstilskudd fra staten på 22,5 mill. kr i tillegg til 71,8 mill. kr som kom i 1. tertial 2023. Kommunedirektøren foreslår at 17,2 mill. kr overføres til Helse og mestring, 7,8 mill. kr overføres til Oppvekst og 0,2 mill. kr overføres Kultur og innbyggerdialog, totalt 25,2 mill. kr. Dette dekkes av merinntektene og avsatt pott fra 1. tertialrapport (10,4 mill. kr).

Utviklingen av situasjonen i Ukraina er fortsatt usikker, og kommunen forholder seg til statlige prognoser for ankomst av flyktninger. På bakgrunn av usikkerheten justeres økt statstilskuddet med en forventning om bosetting av 500 personer i 2023. Kommunedirektøren vil komme tilbake til oppdaterte bosettingstall i årsrapport for 2023.

11 Forskriftsskjema

11.1 Bevilgningsoversikt drift iht. § 5-4 første ledd

Tall i 1000 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2023 1. Terial	Budsjett 2023 2. terial
1 Rammetilskudd	-3 620 806	-3 674 406	-3 674 406
2 Inntekts- og formuesskatt	-3 633 561	-3 723 261	-3 803 261
3 Eiendomsskatt	-335 700	-339 700	-340 500
4 Andre generelle driftsinntekter	-165 983	-237 783	-274 126
5 Sum generelle driftsinntekter	-7 756 050	-7 975 150	-8 092 293
6 Sum bevilgninger drift, netto (fra BO-drift §5-4 2. Ledd)	7 289 560	7 612 713	7 602 520
7 Avskrivninger	603 900	603 900	603 900
8 Sum netto driftsutgifter	7 893 460	8 216 613	8 206 420
9 Brutto driftsresultat	137 410	241 463	114 127
10 Renteinntekter	-127 901	-133 121	-126 311
11 Utbytter	-164 000	-165 518	-166 518
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-60 000	-60 000	-60 000
13 Renteutgifter	394 361	383 161	397 445
14 Avdrag på lån	471 392	483 668	483 668
15 Netto finansutgifter	513 852	508 190	528 284
16 Motpost avskrivninger	-603 900	-603 900	-603 900
17 Netto driftsresultat	47 362	145 753	38 511
Disponering eller dekning av netto driftsresultat			
18 Overføring til investering	36 212	39 675	47 628
19 Avsetninger til bundne driftsfond	0	10 234	14 262
20 Bruk av bundne driftsfond	-12 555	-53 565	-79 248
21 Avsetninger til disposisjonsfond	93 414	176 527	224 392
22 Bruk av disposisjonsfond	-164 435	-318 623	-154 845

21 Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0
22 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-47 364	-145 753	52 188
	Budsjett 2023	Budsjett 2023 1. tertial	Budsjett 2023 2. tertial
17 netto driftsresultat	47 362	145 753	38 511
Netto premieavvik (avsetning premieavviksfond)	93 414	151 527	192 955
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-12 555	-43 331	-64 987
Korrigert netto driftsresultat	128 223	253 948	166 480

11.2 Bevilgningsoversikt drift iht. § 5-4 andre ledd

Tall i 1000 kr	Budsjett 2023	Bud 2023 1. tertial	Budsjett 2023 2. tertial
1 Kommunedirektør			
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	5 869	6 008	6 008
Overføringer til investeringsregnskapet	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
11 Organisasjon			
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	248 876	255 443	256 976
Overføringer til investeringsregnskapet	0	0	92
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	-318	-906
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-1 910	-1 910
12 Økonomi			

Tall i 1000 kr	Budsjett 2023	Bud 2023 1. tertiel	Budsjett 2023 2. tertiel
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	118 543	123 462	124 961
Overføringer til investeringsregnskapet	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
13 Samhandling og innovasjon			
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	51 828	68 821	67 054
Overføringer til investeringsregnskapet	0	0	22
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	-7 412	-7 934
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	850
Bruk av disposisjonsfond	-1 658	-9 712	-8 435
2 Oppvekst			
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	3 113 445	3 249 313	3 259 675
Overføringer til investeringsregnskapet	0	421	3 298
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	-13 917	-15 248
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	-2 727
3 Helse og mestring			
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	2 974 437	3 182 718	3 212 275
Overføringer til investeringsregnskapet	0	64	1 882
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	4 028
Bruk av bundne driftsfond	-1 262	-6 450	-16 525
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 500	-6 106	-7 806
4 Kultur og innbyggerdialog			

Tall i 1000 kr	Budsjett 2023	Bud 2023 1. tertiel	Budsjett 2023 2. tertiel
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	381 816	406 177	405 185
Overføringer til investeringsregnskapet	0	368	368
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	-7 340	-5 352
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-1 582	-1 582
5 By- og stedsutvikling			
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	459 298	473 910	455 165
Overføringer til investeringsregnskapet	0	2 610	5 754
Avsetninger til bundne driftsfond	0	8 910	8 910
Bruk av bundne driftsfond	-11 293	-18 044	-33 199
Avsetninger til disposisjonsfond	0	25 000	30 587
Bruk av disposisjonsfond	0	-1 484	-15 955
Sum budsjettområdene			
Sum netto drift (eksl. overføring inv. og bruk/avsetning fond)	7 354 111	7 765 850	7 787 298
Sum overføring til investeringsregnskapet	0	3 463	11 416
Sum avsetninger til bundne driftsfond	0	8 910	12 938
Sum bruk av bundne driftsfond	-12 555	-53 481	-79 164
Sum avsetninger til disposisjonsfond	0	25 000	31 437
Sum bruk av disposisjonsfond	-3 158	-20 794	-38 415
9 Utenomsektorielt			
Netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	-64 550	-153 137	-184 778
Overføringer til investeringsregnskapet	36 212	36 212	36 212
Avsetninger til bundne driftsfond	0	1 324	1 324
Bruk av bundne driftsfond	0	-84	-84
Avsetninger til disposisjonsfond	93 414	151 527	192 955
Bruk av disposisjonsfond	-161 277	-297 829	-116 432

Tall i 1000 kr	Budsjett 2023	Bud 2023 1. tertia	Budsjett 2023 2. tertia
Sum bevilgninger netto drift (eksl. overføring inv og bruk/avsetning fond)	7 289 560	7 612 713	7 602 520
Sum overføring til investering	36 212	39 675	47 628
Sum avsetninger til bundne driftsfond	0	10 234	14 262
Sum bruk av bundne driftsfond	-12 555	-52 565	-79 248
Sum avsetninger til disposisjonsfond	93 414	176 527	224 392
Sum bruk av disposisjonsfond	-164 435	-318 623	-154 845

11.3 Bevilgningsoversikt investering iht. § 5-5 første ledd

Tall i 1000 kr	Opprinnelig budsjett 2023	Budsjett 2023 1. tertia	Budsjett 2023 2. tertial
1 Investeringer i varige driftsmidler	1 606 414	1 617 134	1 440 773
2 Tilskudd til andres investeringer	29 645	30 410	30 410
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	28 100	28 100	28 100
4 Utlån av egne midler	0	0	0
5 Avdrag på lån	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	1 664 159	1 675 644	1 499 283
7 Kompensasjon for merverdiavgift	-203 973	-204 994	-167 204
8 Tilskudd fra andre	-7 779	-60 753	-47 933
9 Salg av varige driftsmidler	-108 796	-108 796	-108 796
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-20 185	-20 185	-20 185
13 Bruk av lån	-1 312 920	-1 262 073	-1 057 000
14 Sum investeringsinntekter	-1 653 653	-1 656 801	-1 401 118
15 Videreutlån	160 000	158 466	238 466
16 Bruk av lån til videreutlån	-160 000	-160 000	-240 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	90 000	90 000	90 000
18 Mottatte avdrag på videreutlån	-90 000	-90 000	-90 000
19 Netto utgifter videreutlån	0	-1 534	-1 534

Tall i 1000 kr	Opprinnelig budsjett 2023	Budsjett 2023 1. tertiel	Budsjett 2023 2. tertial
20 Overføring fra drift	-36 212	-39 675	-48 062
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0
22 Bruk av bundne investeringsfond	0	0	-4 876
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	54 398	55 932	55 933
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-28 692	-28 728	-99 626
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-10 506	-17 308	-96 631
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0

11.4 Bevilgningsoversikt investering iht. § 5-5 andre ledd

Tall i 1000 kr

1. Investeringer i varige driftsmidler	Opprinnelig budsjett 2023	Budsjett 2023 1. tertiel	Budsjett 2023 2. tertial
Organisasjon	3 300	3 300	3 092
Økonomi	0	0	0
Samhandling og innovasjon	5 000	1 475	1 780
Oppvekst	675 421	679 616	683 240
Helse og Mestring	270 228	272 592	274 843
Kultur og innbyggerdialog	45 450	48 618	48 662
By- og stedsutvikling	607 015	610 658	427 014
Utenomsektorielt		875	875
Totalsum	1 606 414	1 617 134	1 439 507

2. Tilskudd til andres investeringer	Opprinnelig budsjett 2023	Budsjett 2023 1. tertiel	Budsjett 2023 2. tertial
Investeringstilskudd Den Norske Kirke	3 500	3 500	3 500
Økning egenkapitaltilskudd Den Norske Kirke	600	600	600
Randesund kirkegård - utvidelse	14 855	14 855	14 855

1. Investeringer i varige driftsmidler	Opprinnelig budsjett 2023	Budsjett 2023 1. tertiel	Budsjett 2023 2. tertial
Tveit kirkegård – utvidelse	5 700	5 700	5 700
Justeringsrett	4 990	5 755	5 755
Tilskudd til andres investeringer	29 645	30 410	30 410

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	Opprinnelig budsjett 2023	Budsjett 2023 1. tertiel	Budsjett 2023 2. tertial
Ansvarlig kapital KKP (Kr.sand kommunale pensjonskasse)	25 000	25 000	26 043
Ansvarlig kapital KLP (Kommunal landspensjonskasse)	3 100	3 100	3 324
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	28 100	28 100	29 367

4. Utlån av egne midler	Opprinnelig budsjett 2023	Budsjett 2023 1. tertiel	Budsjett 2023 2. tertial
Utlån av egne midler	0	0	0
Sum del 1-4	1 664 159	1 675 644	1 499 284

12 Finansforvaltning

12.1 Utbytte, renter, avdrag og gjeld

Utbytte fra Å Energi AS ble i 1.tertial redusert med 0,9 mill. kr til totalt 126,7 mill. kr. Budsjettert utbytte fra Avfall Sør Holding AS ble økt med 2,4 mill. kr til 4,4 mill. kr i 1. tertial. Kommunedirektøren foreslår ingen ytterligere justeringer i 2. tertial. Utbyttet fra KNAS ble økt med 1 mill. kr i 1. tertial 2023. Endringen kom ikke med i tabellen og legges derfor inn først nå.

Bykassens lånegjeld utgjør 10 998,2 mill. kr pr 31.08.2023. Dette er en reduksjon på 98,3 mill. kr sammenlignet med 31.12.2022. Det er så langt i år ikke tatt opp nye lån til investeringer, men det er tatt opp startlån på 160 mill. kr i Husbanken. I tillegg kommer refinansiering av lån. Betaling av avdrag i henhold til avdragsplanene har redusert lånegjelden med 258,3 mill. kr.

Budsjetterte avdrag, som skal betales på investeringslån, må ikke være lavere enn lovpålagt minimumsavdrag. Nye beregninger etter årsoppgjøret for 2022 viste i 1. tertial at avdrag måtte økes til totalt 483,7 mill. kr. Ingen ytterligere endringer i 2. tertial.

Den flytende renten på lån i Kommunalbanken er i løpet av tertialet steget fra 4,35 % til 5,0 %. Økningen skjer blant annet på bakgrunn av at Norges Bank hevet styringsrenten til 3,25 % i mai, videre til 3,75 % i juni og 4,0 % i august. Styringsrenten ble hevet til 4,25 % i september, og sentralbanken signaliserte da noe overraskende ytterligere en renteheving i desember. Gjennomsnittlig rente for gjeldsporteføljen totalt sett, inkludert rentebinding, ventes å bli 3,57 % i 2023 sett under ett. Dette er en økning på 1,38 prosentenheter sammenlignet med 31.12.2022. Renteutgiftene økes med 14,3 mill. kr for 2023.

Bykassens største långiver for finansiering av investeringer er Kommunalbanken, som har en andel på 71 % av gjeldsporteføljen. Av dette er 66 prosentenheter lån som er tatt opp med lang løpetid på minst 20 år. Finansieringskilder for øvrig er kapitalmarkedet, KLP Banken og Husbanken. Når det gjelder lån knyttet til videre utlån, benyttes kun Husbanken. De fleste lån i gjeldsporteføljen har flytende rente, men det benyttes også fast rente. Gjeldsporteføljen totalt sett, inkludert rentebytteavtaler (kontrakter for rentebinding), har en gjennomsnittlig rente på 3,61 % ved utgangen av tertialet.

Verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder frem i tid utgjør 9,7 % av gjeldsporteføljen. Dette sier noe om kommunens refinansieringsrisiko på kort sikt. I finansreglementet er det en begrensning på maksimalt 20 %. Andelen er uendret i løpet av tertialet.

Lånegjelden er rentesikret med 4 271 mill. kr gjennom rentebytteavtaler med ulik løpetid. Alle avtalene har gjenværende bindingstid på mer enn ett år, som kan regnes for å være reell sikring. Alle kontrakter er kontantstrømsikring, hvor det mottas flytende rente og betales fast rente. Avtalene bidrar til å dempe utslag i lånegjeldens renteutgifter på kort sikt, dersom den flytende renten stiger. Rentebytteavtaler og lån med fast rente sørger til sammen for at porteføljens gjennomsnittlige rentebindingstid (rentedurasjon) er 2,2 år ved utgangen av tertialet, noe som er en reduksjon på 0,4 prosentenheter sammenlignet med 31.12.2022.

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig rentebindingstid sett i forhold til rammene i finansreglementet, samt fordeling på ulike intervaller av bindingstid.

Gjeldsporteføljen

Beløp i mill. kr	31.08.2023	31.12.2022	Endring
Samlet lånegjeld	10 998,2	11 096,5	-98,3

Intervall for rentebinding	Portefølje	Rammer	Avvik *
0-1 år	55,7 %	50 % +/- 10 %	-
1-5 år	20,8 %	25 % +/- 10 %	-
over 5 år	23,5 %	25 % +/- 10 %	-
Sum	100,0 %		

	Portefølje	Rammer	Avvik *
Gjennomsnittlig rentebindingstid **	2,2	1,5 - 4,5 (år)	-

*Avvik utover tillatt avviksramme.

**Rentedurasjon. Mål for porteføljens effektive løpetid til rentefornyning.

Andelen av gjeldsporteføljen med lang rentebinding er 44,3 % (20,8 + 23,5). Andelen kort rentebinding, dvs. binding under ett år og flytende rente, er dermed 55,7 %. Normal andel rentesikring er 50 % (25 + 25). Alle tidsintervaller er innenfor det taktiske avviket fra normalposisjonen som tillates i finansreglementet.

Kommunen har betydelige finansaktiva i form av bankinnskudd, aksjer og utlån som gjør bykassen mindre sårbar i forhold til lånegjeldens størrelse og utviklingen i rentemarkedet.

Det anbefales at kommunen opprettholder et langsiktig perspektiv i finansforvaltningen, herunder i gjeldsforvaltningen, med en viss andel rentebinding. Dette gjør kommunen mindre sårbar i forhold til kortsiktige svingninger i rentenivået. Kommunen får på kort sikt ikke så stor netto gevinst av en rentenedgang, men heller ikke så stort netto tap ved en tilsvarende renteoppgang. Dette er med på å trygge et stabilt tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Kortsiktig likviditet

Likviditeten i kommunen er god. Grunnlaget for beregning av renteinntekter er redusert med 0,2 mrd. kr til 1,5 mrd. kr. fra utgangen av 2. tertial 2023. Stigende rentenivå vil føre til økte renteinntekter for kommunen fremover. Ettersom likviditeten blir lavere enn lagt til grunn i 1. tertial, reduseres renteinntekten knyttet til bankinnskudd med 6,8 mill. kr i 2. tertial.

12.2 Energiverksfondet - langsiktig forvaltning

Avkastning totalporteføljen

Totalporteføljen har i årets åtte første måneder gitt en avkastning på 4,3 %. I kroner utgjør avkastningen 45,0 mill. Avkastningen er særlig god for globale aksjer, men også for aksjer ellers. For rentedelen av porteføljen er avkastningen beskjeden, da stigende lange renter har gitt til kursfall for obligasjoner med lang rentebinding. Høyere løpende rente på obligasjonene gir imidlertid grunnlag for økt avkastning på lengre sikt.

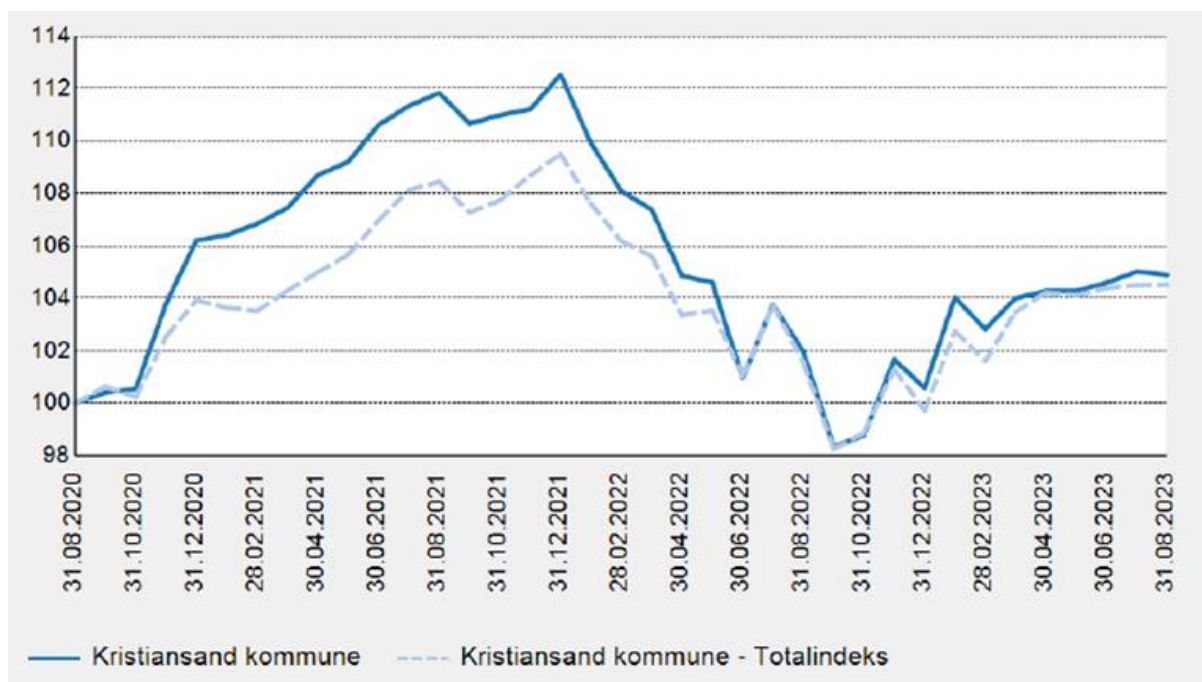

Avkastningen er 15,0 mill. kr lavere enn årsbudsjettet, som er på 60 mill. kr. Årsbudsjettet samsvarer med en forventet langsiktig årlig avkastning på 5,0 %. Det budsjetterte kronebeløpet er basert på et kapitalgrunnlag på ca 1,2 mrd. kr. Ved inngangen til 2023 var markedsverdien lavere enn dette grunnet negativ avkastning i 2022. Kommunedirektøren forutsetter likevel at avkastningen i 2023 blir som budsjettert. Langsiktig forventet avkastning på 5,0 % er innarbeidet i forslag til økonomiplan for 2024-2027.

Globale aksjer er den aktivaklassen som bidrar mest positivt til avkastningen med 31,1 mill. kr, etterfulgt av globale obligasjoner med 7,9 mill. kr. Eiendom er eneste aktivaklasse med et negativt bidrag, som er på -0,4 mill. kr.

Avkastningen hittil i år på 4,3 % er 0,5 prosentenheter svakere enn referanseindeksen. I perioden fra 01.01.20, med nåværende finansreglement, har porteføljen gitt en årlig avkastning på 2,5 %. Siden oppstart i 2003, er årlig avkastning 4,4 %. Figuren nedenfor viser en rullerende avkastning siste 36 måneder for porteføljen (indeksert).

Indeksert avkastning siste 36 måneder

Markedsverdien ved årets inngang var 1 050 mill. kr. Ved utgangen av tertialet er den 1 091 mill. kr, hvilket er en økning på 41 mill. kr. Netto økning kommer fra positiv avkastning på 45 mill. kr og uttak fra porteføljen på 4 mill. kr. Ved utgangen av tertialet er markedsverdien 110,2 mill. kr lavere enn verdien av regnskapsfondene samlet sett. Sammenlignet med årets inngang er forskjellen i verdi redusert som følge av den positive avkastningen, men er fortsatt stor. Sammenhengen mellom regnskapsfondene og markedsverdi er nærmere beskrevet i hovedtallsanalysen i årsregnskapet. Aksjeandelen samlet sett er 27 % ved utgangen av tertialet. Dette er innenfor avviksrammen på tre prosentenheter fra normalposisjonen på 25 %.

Resultat for aktivklasser og mandater

Oppnådd avkastning for de enkelte aktivklasser og mandater kommer frem av porteføljeoversikten nedenfor. Oversikten viser også allokering, dvs. den interne fordelingen.

	Avkastning hittil i år				Allokering 31.08.2022	
	Portefølje	Indeks	Avvik	Mill. kr	Mill. kr	Andel i %
Norske obligasjoner						
Danske Invest Norsk Obl. Inst.	0,7 %	-0,2%	0,9 %	1,4	201,4	18,5 %
Globale obligasjoner a)	1,7 %	1,7%	0,0%			42,7
BlueBay IG Global Agg.	0,9 %	1,7%	-0,8 %	1,4	152,3	14,0 %
PIMCO Global Bond Fund ESG	1,4 %	1,7 %	-0,3 %	2,1	151,1	13,8 %
PIMCO Income Fund	2,8 %	0,2 %	2,6 %	4,4	163,0	14,9 %
Norsk eiendom						
DEAS Eiend.fond Norge I IS/AS	-0,3 %	-	-	-0,4	129,2	11,8 %
Norske aksjer						
Arctic Norwegian Value Creation	3,7 %	6,3 %	-2,6 %	1,7	47,7	4,4 %
Globale aksjer	17,5 %	20,7 %	-3,2 %			19,1 %
Ardevora Global SRI H2N a)	9,8 %	15,2 %	-5,4 %	8,9	99,2	9,1 %
Generation Global	25,5 %	26,0 %	-0,5 %	22,2	109,1	10,0 %
Aksjer fremvoksende markeder						
TT International EM	9,6 %	13,4 %	-3,8 %	3,3	38,0	3,5 %
Totalportefølje	4,3 %	4,8 %	-0,5 %	45,0	1 091,0	

a) Alle mandater for globale obligasjoner og aksjefondet Ardevora er valutasikret til norske kroner.

Norske obligasjoner

Aktivklassen består av fondet Danske Invest Norsk Obligasjon Institusjon, som har gitt en avkastning på 0,7 % hittil i år. Dette er 0,9 prosentenheter bedre enn referanseindeksen NORM123D3 fra Nordic Bond Pricing.

Globale obligasjoner

Aktivklassen globale obligasjoner har gitt en avkastning på 1,7 % så langt i år. Dette er likt med referanseindeksen, som er en bred global obligasjonsindeks. Aktivklassen består av tre fond som i utgangspunktet er likt fordelt i verdi. Som det kommer frem av tabellen ovenfor, varierer fondenes avkastning hittil i år mellom 0,9 % og 2,8 %. Stigende lange renter har ført til kursfall for obligasjoner med lang rentebinding og er hovedårsaken til at avkastningen samlet sett er beskjeden så langt i år. Høyere løpende rente på obligasjonene gir imidlertid grunnlag for økt avkastning på lengre sikt. Reduserte kredittpåslag har bidratt positivt til avkastningen. Ikke minst gjelder dette fondet med best avkastning, PIMCO Income Fund, som har større frihetsgrader enn de

øvrige. Fondet har hatt både et større innslag av kredittrisiko og kortere gjennomsnittlig rentebinding enn de øvrige.

Norsk eiendom

Aktivaklassen eiendom består av DEAS Eiendomsfond Norge I IS/AS, som er et ubelånt eiendomsfond. Avkastning gis i form av utdeling av leieinntekter fra fondets eiendommer, utbytte, og verdiendringer på eiendommene. Avkastning blir rapportert fra forvalter hvert kvartal. Hittil i år er avkastningen -0,4 %. Stigende lange renter, som nevnt i avsnittet for globale obligasjoner, har også påvirket denne aktivaklassen negativt. Eiendomsporteføljen har ingen relevant indeks å bli sammenlignet med.

Norske aksjer

Norske aksjer har hittil i år gitt en avkastning på 3,7 %. Dette er en mindreakkastning på 2,6 prosentenheter relativt til referanseindeksen på Oslo Børs, som er fondsindeksen OSEFX. Aktivaklassen består av fondet Arctic Norwegian Value Creation. Denne forvalteren handler aksjer uavhengig av indekssammensetningen, noe som i utgangspunktet kan medføre betydelige avvik mot indeks.

Globale aksjer

Avkastningen for globale aksjer er 17,5 % hittil i år. Dette er 3,2 prosentenheter bak referanseindeksen, som er en mye brukt verdensindeks. Den gode avkastningen er preget av kursstigning for et fåtall av de aller største amerikanske selskapene som veier tungt i indeksen, i tillegg til en svekket norsk krone. Mindreakkastningen mot indeks kan i hovedsak knyttes til fondet Ardevora, som har tapt på undervekt i nettopp de største selskapene.

Aktivaklassen består av to forvaltere, og 48 % av verdien samlet sett er plassert i fondet som allerede er nevnt, Ardevora Global SRI H2N. Dette fondet er valutasikret. Den resterende del på 52 % består av fondet Generation Global, som er usikret i forhold til valuta. Som nevnt er verdien av den norske kronen hittil i år redusert. Svekkelsen utgjør omtrent 8 % mot viktige valutaer, og dette har bidratt tilsvarende positivt til avkastningen for Generation, som er på 25,5 %. For aktivaklassen som helhet, er bidraget fra kronesvekkelsen naturlig nok mindre, som følge av valutasikring for Ardevora.

Generation Global har et langsiktig perspektiv på selskapene de eier og vil være strukturelt undervektet sektorer som de mener ikke er bærekraftige, som eksempelvis olje- og gasselskaper. Det må derfor forventes at forvalteren i perioder underpresterer i forhold til referanseindeksen.

Aksjer fremvoksende markeder

Denne aktivaklassen består av TT International Emerging Markets. Avkastningen hittil i år er 9,6 %, som er en mindreakkastning på 3,8 prosentenheter sammenlignet med en referanseindeks fra MSCI. Aktivaklassen er usikret i forhold til valuta. Kronesvekkelsen nevnt ovenfor er derfor også en vesentlig bidragsyter til avkastningen for dette fondet.

12.3 Ansvarlige investeringer og bærekraftsrapportering

Ansvarlige investeringer

I finansreglementet fremgår det at kommunens investeringsstrategi skal ivareta hensynet til sosiale rettigheter, miljø og etiske forretningsprinsipper, i samsvar med UN PRI, som er FNs prinsipper for ansvarlige investeringer. De etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond utland (SPU) skal også være retningsgivende for finansforvaltningen. Dette er fulgt opp ved at alle åtte eksterne kapitalforvaltere som kommunen benytter ved utgangen av tertialet har signert UN PRI. De er dermed en del av et globalt nettverk som har som mål å forstå hvilke konsekvenser investeringer har på miljø-, samfunns- og styringsrelaterte utfordringer, det vil si ESG (Environmental, Social, Governance). Nettverket støtter medlemmene med å iverksette løsninger på disse utfordringene, og innebærer at kommunens forvaltere blant annet inkluderer ESG-filer i sine investerings- og beslutningsprosesser, og har et aktivt eierskap med fokus på ESG.

Av kommunens investeringer nevnes følgende spesielt: Det globale aksjefondet Ardevora følger ekskluderingslisten til Norges Bank, som benyttes av SPU. PIMCO Global Bond Fund ESG investerer i spesielt bærekraftige obligasjoner, herunder grønne obligasjoner. Ardevora, TT International og BlueBay har også et aktivt og dypt engasjement innen ansvarlige investeringer, hvor bærekraft tillegges vekt ved investeringsbeslutninger. Aksjefondet Generation har en sterk bærekraftsprofil, og ble startet av tidligere visepresident i USA, Al Gore, for å fremme fokuset på ansvarlige investeringer.

Bærekraftsrapportering (ESG)

Kommunen har avtale med kommunens rådgiver Gabler om fast leveranse av bærekraftsrapportering. Dette er et verktøy for innsikt i porteføljens risiko og muligheter innen ESG, porteføljens karbonutslipp, og hvorvidt det er investert i selskaper som er på ekskluderingslisten til Norges Bank (SPU). Rapporteringen gjøres tre ganger i året, per 31.03, 30.06 og 31.12, og resultatene omtales i påfølgende tertialrapporter fra Gabler. Jevnlig rapportering vil gjøre det mulig å følge opp ESG i henhold til finansreglementet, og følge utviklingen i ESG-score over tid. I forkant av nye investeringer vil kommunen motta en ESG-fondsrapport som viser det aktuelle fondets ESG-profil.

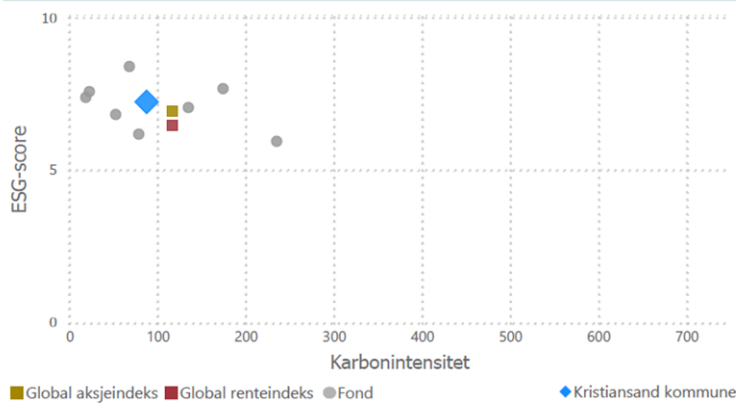
Bærekraftsrapporten baserer seg på data og metodikk fra MSCI ESG Research. En ESG-karakter fra MSCI er et mål på hvor godt porteføljen er posisjonert med hensyn til langsiktige kilder til risiko og muligheter tilknyttet miljø (E), sosiale forhold (S) og selskapsstyring (G). Porteføljens bærekraft blir vurdert på en skala fra 0 til 10, hvor 10 er best, og porteføljen får en ESG-score.

I den aktuelle rapporteringen per 30.06 fra Gabler, er det foretatt endringer i henhold til en revisjon av metodikken fra MSCI. Historiske tall for porteføljens ESG-score er derfor ikke sammenlignbare med gjeldende metodikk. Det bemerkes at revisjonen ikke innebærer endringer av den reelle ESG-risikoen til porteføljen. Det er kun en ny tilnærming som er bedre egnet til å måle underliggende risiko, ifølge Gabler.

Figuren nedenfor viser status for porteføljen på rapporteringstidspunktet. Både ESG-score og karbonintensitet er inkludert i figuren. Totalporteføljen er vist med stor firkant. En representativ aksjeindeks og en representativ renteindeks er vist med mindre firkanter, og kommunes åtte aksje- og obligasjonsfond er vist som prikker. Kommunens eiendomsfond fra DEAS inngår ikke i datagrunnlaget.

ESG-Score x KARBONINTENSITET (PORTEFØLJE)

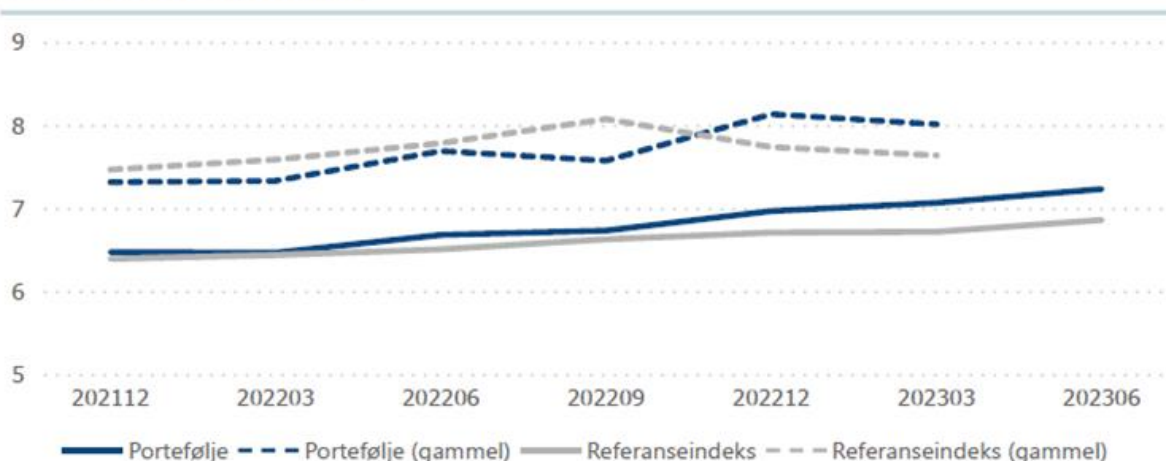

Per 30.06 er totalporteføljens ESG-score 7,2. Dette er definert som «ledende» i henhold til metodeverket til MSCI. Til sammenligning har en representativ aksjeindeks en ESG-score på 7,0, mens en representativ renteindeks har ESG-score 6,5. Kommunens portefølje har dermed høyere score enn hver av indeksene.

Porteføljens gjennomsnittlige vektete karbonintensitet (utslipp relativt til omsetning) er på 88 tonn CO₂-ekvivalenter per millioner dollar i omsetning per 30.06. Dette er lavere enn en representativ aksjeindeks (118) og renteindeks (118), noe som er positivt.

Gabler har anvendt den reviderte metodikken på tidligere rapporterings tidspunkt, slik at det er mulig å se utviklingen over tid. Dette er vist i figuren nedenfor for ESG-score, hvor heltrukne linjer er i henhold til den nye metodikken, og stiplede linjer viser score før revisjonen. Som det kommer frem, er første analysetidspunkt per utgangen av 2021. Figuren viser en stigende trend i perioden, som er positivt for porteføljen.

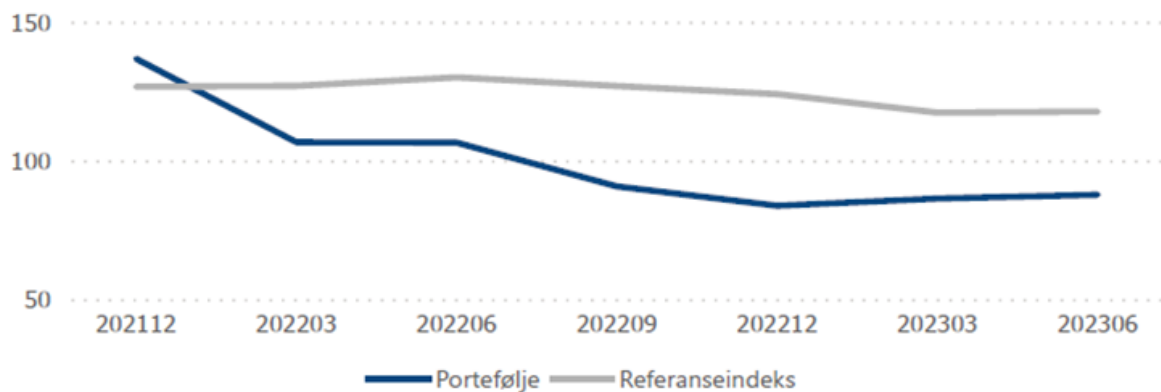
ESG-RATING (TREND)

I figuren nedenfor vises trenden for karbonintensitet. Trenden er positiv for porteføljen ved at karbonintensiteten er fallende i perioden. Revisjonen av metodikken har ikke påvirket historikken her.

KARBONINTENSITET (TREND)

Det er rapportert syv brudd på ekskluderingslisten til Norges Bank (SPU) per 30.06, hvorav tre er nye siden forrige rapportering. Bruddene utgjør til sammen 0,3 % av porteføljen. Det er få globale forvaltere som følger Norges Banks ekskluderingsliste, som er retningsgivende for kommunens forvaltning. Ved bruk av globale forvaltere vil det være forventet at de til tider vil ha eksponering i selskaper som er på ekskluderingslisten. Dette gjelder også forvaltere som er langt fremme når det gjelder ansvarlige investeringer og bærekraft. Det er derfor et behov for å gjøre vurderinger av det enkelte selskap, som er i brudd med ekskluderingslisten, opp mot kommunens retningslinjer for ansvarlige investeringer. Tiltak kan være dialog, overvåkning eller beslutning om å selge fondene ut av porteføljen.

Det er innhentet kommentarer fra de to aktuelle forvalterne som har brudd, og enkelttilfellene er drøftet i statusmøter med Gabler. Av de tre nye bruddene, vil to følges opp videre gjennom Gablers dialog med forvalter. Ett brudd er fortsatt til administrativ vurdering, om det er akseptabelt i forhold til kommunens etiske retningslinjer for finansforvaltningen. Oppsummert per 30.06 er det dermed til sammen ett brudd på ekskluderingslisten til Norges Bank i porteføljen som er vurdert som akseptabelt, ett brudd til vurdering, mens fem brudd er til oppfølging av Gabler.